

MIMOSOUDNÍ ŘEŠENÍ MAJETKOVÝCH SPORŮ

Diplomová práce

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Bc. Veronika Žalmanová**

Vedoucí práce: doc. JUDr. Zbyněk Švarc, Ph.D.

OUT-OF-COURT SETTLEMENTS OF PROPERTY DISPUTES

Diploma thesis

Study programme: N6208 – Economics and Management

Study branch: 6208T085 – Business Administration

Author: **Bc. Veronika Žalmanová**

Supervisor: doc. JUDr. Zbyněk Švarc, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika Žalmanová**
Osobní číslo: **E12000163**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Mimosoudní řešení majetkových sporů**
Zadávající katedra: **Katedra marketingu a obchodu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Teze diplomové práce
2. Úvod do legislativní úpravy soudního a mimosoudního řešení majetkových sporů
3. Řešení majetkových sporů v mezinárodním obchodě mimosoudní cestou
4. Případová studie
5. Zhodnocení přínosu diplomové práce

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 9788074780042. Česká republika. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. In: Sbírka zákonů. 1994, 216/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů
KUČERA, Z., M. PAUKNEROVÁ a K. RŮŽIČKA. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 9788073801083.
BORN, Gary B. International Arbitration: Law and Practice. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2012. ISBN 9041145621.
GULLOVÁ, S. Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol. 3. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 9788024744186.
Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí diplomové práce:

doc. JUDr. Zbyněk Švarc, Ph.D.

VŠE v Praze, ved. katedry KPEP, FMV

Konzultant diplomové práce:

JUDr. Eva Karhanová Horynová

Katedra podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **31. října 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **7. května 2015**

doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Jozefína Simová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Především bych chtěla poděkovat vedoucímu této diplomové práce doc. JUDr. Zbyňku Švarcovi, Ph.D. za jeho rady, konzultace a za jeho čas, který mi při psaní práce věnoval. Nemenší dík patří konzultantce JUDr. Evě Karhanové Horynové, které tímto také děkuji za její rady a pomoc. Velké dík patří také mému konzultantovi z SKPV Česká Lípa Mgr. Stanislavu Voržáčkovi, který mi dával cenné rady a pomáhal mi při zpracování praktické části práce. Také bych chtěla poděkovat své rodině, kamarádům a kolegům, kteří mi při práci pomáhali a byli mi oporou.

Anotace

Hlavním cílem diplomové práce na téma „Mimosoudní řešení majetkových sporů“ byla lepší orientace ve způsobech řešení mimosoudních sporů, klady a zápory jednotlivých způsobů a přiblížení celkové funkce ADR. Práce věnuje velkou pozornost institucím, které se zabývají danou problematikou a posuzováním různých nálezů těchto institucí. Pomocí zpracování těchto nálezů byly zjištěny nejčastější chyby a problémy při uzavírání smluv a rozhodčích doložek, kterých se obě strany dopouštěly a ze kterých se poté stávala často i vleklá mimosoudní, ale i soudní, jednání. V praktické části jsou jmenovány určité instituce, které se mimosoudním řešením sporů zabývají a to jak u nás, tak v zahraničí. V závěru práce je možné se seznámit s výsledky, které byly vypořádány pomocí jmenovaných prostředků.

Klíčová slova

Arbitráž, navrhovatel, náhrada, nárok, rozhodce, rozhodčí nález, rozhodčí soud, rozhodčí řízení, řešení sporů, soudce, stěžovatel, žalobce, žalovaný.

Annotation

The main aim of the thesis "Out-of-court Settlements of Property Disputes" was better orientation in the ways of solving out-of-court dispute resolution, pros and cons of various approaches and overall function of ADR. The thesis pays great attention to institutions dealing with the issues and assessing the various findings of these institutions. Using the processing of these findings the most common mistakes and problems in closing contracts and arbitration, which both parties committed, were detected and which then became frequent in out-of-court settlements but also in judicial clauses,. In the practical part some institutions are named and these institutions deal with out-of-court settlements in the Czech Republic and also abroad. At the end of the thesis it is possible to get acquainted with the results, which were inferred from appointed tools.

Key words

Arbitration, plaintiff, compensation, entitlement, arbiter, arbitration report, court of arbitration, arbitration proceedings, settlement to disputes, judge, complainer, petitioner, the accused.

Obsah

Seznam ilustrací.....	11
Seznam tabulek.....	12
Seznam použitých zkratk	13
Úvod	15
1 Řešení majetkových sporů v mezinárodním obchodě.....	17
1.1 Soudní řízení	18
1.1.1 Právní úprava v ČR	18
1.1.2 Právní úprava v EU	20
2 Mimosoudní řešení majetkových sporů.....	23
2.1 Rozhodčí řízení	23
2.1.1 Právní úprava rozhodčího řízení v ČR a v EU	25
2.1.2 Mezinárodní arbitráž	27
2.1.3 Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR.....	28
2.1.4 Institute of Arbitration Law.....	31
2.2 Konciliace a mediaci	32
2.2.1 Instituce zabývající se konciliací/mediací.....	33
2.2.2 Konciliace vs. mediaci.....	34
2.3 Mini-trial	35
3 Dostatečnost současné právní úpravy při řešení mezinárodních majetkových sporů	36
3.1 Vymahatelnost práva	37
4 Případové studie	41
4.1 Kvalitativní analýza empirických dat	41
4.2 Cíl.....	42
4.3 Hypotézy	42

4.4 Použité metody a postupy	42
4.5 Harmonogram práce	47
4.6 Popis zkoumaného vzorku a oblasti.....	48
4.7 Nálezy	48
4.7.1 Nejvyšší soud ČR.....	49
4.7.2 Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR.....	55
4.7.3 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.....	61
4.7.4 Komise pro cenné papíry.....	70
4.7.5 Úřad průmyslového vlastnictví	74
4.7.6 Finanční arbitr	77
4.7.7 Soudy Evropy a EU.....	80
Závěr	95
Seznam použité literatury.....	97
Seznam příloh	101

Seznam ilustrací

Obrázek 1: Průměrná doba trvání sporu u Rozhodčího soudu při IAL SE v porovnání s civilními soudy.....	31
Obrázek 2: Vyhledávání pomocí systému ASPI	43
Obrázek 3: Text: rozhodčí řízení	44
Obrázek 4: Řazení nálezů dle typu autora (Nejvyšší soud ČR, RS při HK a AK ČR,...) ..	45
Obrázek 5: Řazení nálezů dle názvu.....	46
Obrázek 6: Nálezy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	47
Obrázek 7: Webové stránky Nejvyššího soudu ČR.....	49
Obrázek 8: Webové stránky Rozhodčího soudu při HK a AK ČR	56
Obrázek 9: Webové stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	61
Obrázek 10: Webové stránky České národní banky.....	71
Obrázek 11: Webové stránky Úřadu průmyslového vlastnictví.....	75
Obrázek 12: Webové stránky Finančního arbitra a Kanceláře finančního arbitra	77
Obrázek 13: Spory řešené ESPLP podle států.....	81
Obrázek 14: Webové stránky Evropského soudu pro lidská práva	82

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozdíly mezi soudním řízením a rozhodčím řízením u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR.....	24
Tabulka 2: Sazebník nákladů rozhodčího řízení pro ostatní (netuzemské) spory	29
Tabulka 3: Statistika sporů Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR.....	30
Tabulka 4: Počet procedur v soudním řízení	39
Tabulka 5: Pořadí zemí podle nákladů (% z pohledávek)	40
Tabulka 6: Harmonogram diplomové práce	48

Seznam použitých zkratek

AAA	Americká arbitrážní asociace
ADR	Alternative Dispute Resolution (Alternativní způsoby řešení sporů)
CEPANI	Belgian Centre for Arbitration and Mediation (Belgické centrum pro arbitráž a mediaci)
CP	Cenné papíry
ECB	Evropská centrální banka
ECU	European Currency Unit (Evropská měnová jednotka)
ES	Evropské společenství
ESD	Evropský soudní dvůr
ESPLP	Evropská soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
FA	Finanční arbitér
FO	Fyzická osoba
HK a AK ČR	Hospodářská komora a Agrární komora České republiky
IAL	Institute of Arbitration Law (Institut rozhodčího práva)
ICC	International Chamber of Commerce (Mezinárodní obchodní komora)
KCP	Komise pro cenné papíry
LCIA	the London Court of International Arbitration
ODR	Online Dispute Resolution (On-line řešení sporů)
OR	Obchodní rejstřík
OSN	Organizace spojených národů
OSŘ	Občanský soudní řád
PO	Právnícká osoba

SDEU	Soudní dvůr EU
UNCITRAL	Komise OSN pro právo mezinárodního obchodu
UNIDROIT	Mezinárodní ústav pro sjednocení soukromého práva
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
WIPO	World Intellectual Property Organization (Světová organizace duševního vlastnictví)
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
ZMPS	Zákon o mezinárodním právu soukromém
ZMPSP	Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
ZRŘ	Zákon o rozhodčím řízení

Úvod

V dnešním otevřeném světě je naprosto běžné, že jsou obchody uzavírány napříč zeměmi a smlouvy mají často nadnárodní působnost. Proto bylo jen otázkou času, kdy se touto problematikou začaly zabývat i právní řády jednotlivých zemí. V současnosti na světě existuje spousta způsobů řešení sporů, přičemž mimosoudní řešení u nás zatím není tolik rozšířené. Naproti tomu například v USA je tento způsob řešení sporů vyplývajících z kontraktů naprosto běžnou a upřednostňovanou formou jednání.

Cílem diplomové práce na téma „Mimosoudní řešení majetkových sporů“ je přiblížení způsobů řešení konfliktů mezi dvěma stranami bez využití soudní moci. Existuje několik způsobů, jak tyto věci řešit a rozhodčí řízení a další formy mimosoudního vyrovnavání jsou nedílnou součástí této problematiky. Rozhodčím řízením se zabývají jak stálé rozhodčí instituce, tak i instituce, které se nevyskytují na státem vedeném seznamu. Tyto instituce mají v právním systému do určité míry jiné postavení. Rozhodčím řízením se mohou zabývat i instituce, které za normálních okolností patří do soudní moci (obecné, ústavní a další typy soudů). Tyto soudy většinou řeší platnost či neplatnost rozhodčích smluv a doložek, přičemž žalobci se odvolávají na lidská práva a zákoník konkrétní země.

Diplomová práce je rozdělena do 4 částí, kdy v části první bude popsán způsob soudních řízení, právní úprava existující v České republice včetně smluv a úmluv, které naši republiku vážou s ostatními (především členskými) státy Evropy (EU). Toto právní zakotvení nebude jednoduché posoudit především díky faktu, že od 1. 1. 2014 bude platný nový občanský zákoník, který dosavadní zákony, občas i velmi výrazným způsobem, mění a upravuje. Tento nový zákon se bude týkat i rozhodčího řízení, tudíž legislativní úprava dané problematiky se bude dělit na dobu před účinností a po účinnosti zmíněného zákona.

Druhá část práce bude věnována mimosoudnímu řešení sporů. V ní bude možné najít hlavní principy rozhodčího řízení, conciliace, mediace, mini-trailu, včetně porovnání jednotlivých forem řešení sporů. Nedílnou součástí této kapitoly bude také popis fungování dvou největších rozhodčích institucí v ČR – Rozhodčího soudu při HK a AK ČR a Rozhodčího soudu při IAL SE. Zde budou uvedeny základní principy existence těchto rozhodčích soudů, ceníky a další užitečné informace, které poslouží k lepší orientaci ve zmíněné problematice.

Třetí část práce se bude zabírat trochu spekulativní oblastí – dostatečností právního systému s ohledem na vymahatelnost práva. Tato kapitola bude nastiňovat možné pohledy na právní výklad, přičemž zde najdeme problémy vyskytující se ve výkladu, včetně problémů týkajících se nového občanského zákoníku a jeho výkladu. Budou tu uvedeny způsoby, kterými se EU a jednotlivé členské státy snaží o větší informovat ohledně ADR. Součástí bude i přehled soudních procedur v jednotlivých zemích a procento, které tvoří soudní výlohy z celkové hodnoty sporu z celosvětového pohledu.

Poslední, praktická část, bude zahrnovat výčet daných institucí, které v minulosti řešily, či i nadále řeší mimosoudní spory. Bude se jednat o známá zařízení – Nejvyšší soud ČR, RS při HK a AK ČR, ÚOHS, ÚPV a další důležité instituce. Ke každé instituci budou napsány konkrétní nálezy, které tyto orgány musely řešit včetně jejich závěru a odůvodnění. K tomu budou přidávány i kvalitativní pohledy, které upozorní na hlavní nedostatky, které ke sporu vedly.

Hlavní důraz tedy bude kladen na nálezy jmenovaných institucí, které řešily mimosoudní spory. Tyto spory by měly být nejen náhledem na danou problematiku, ale také určitým vodítkem a výstrahou před chybami, kterých se strany (ať už žalovaný či žalobce) při sporech dopouštějí.

1 Řešení majetkových sporů v mezinárodním obchodě

Při řešení majetkových sporů v mezinárodním obchodě je nutné si uvědomit, že právo mezinárodního obchodu je složitý komplex různých druhů právních úprav. Právní vztahy vznikají mezi účastníky mezinárodního obchodu, fyzickými (FO) i právnickými (PO) osobami, státem. Tyto vztahy jsou regulovány jak mezinárodněprávními normami, tak i soukromoprávními normami. Z mezinárodněprávních norem jde především o mezinárodní smlouvy a mezinárodní obyčeje. Základními prameny mezinárodních norem soukromoprávních vztahu jsou mezinárodní smlouvy, předpisy Evropského společenství a vnitrostátní právní předpisy.¹

Ať už se jedná o soudní spor, či spor řešený alternativními způsoby (arbitráž, mediace, conciliace, smír), vždy existuje určitá unifikace nadnárodních předpisů. Unifikace je definována jako *„činnost států, která má za cíl vytvoření jednotného textu právních norem upravujících soukromoprávní vztahy v mezinárodním obchodním styku a jeho transformaci do právních řádů unifikujících států na základě jejich mezinárodně právního závazku.“*²

Unifikace není vhodná pro vnitrostátní předpisy kvůli dalšímu omezování úpravy vnitrostátních právních norem.

Existuje celá řada organizací, které se unifikací mezinárodních smluv a předpisů zabývají:

- **UNIDROIT** - nezávislá mezivládní organizace, která zkoumá potřeby a metody pro modernizaci, harmonizaci a koordinaci soukromého a částečně i veřejného práva mezi členskými státy. Má formulovat unifikované právní instrumenty, zásady a pravidla, aby bylo dosaženo daných cílů.
- **Haagská konference mezinárodního práva soukromého** – organizace zabývající se sjednocením mezinárodního práva soukromého a procesního. Jejími členy jsou státy ES. Hlavním úkolem je sjednávání mnohostranných úmluv v oblasti mezinárodního práva soukromého a civilního práva procesního.

¹ KUČERA Z., M. PAUKNEROVÁ, K. RŮŽIČKA et al, Právo mezinárodního obchodu, s. 30

² Tamtéž, s. 31

- **UNCITRAL** – hlavním cílem organizace je modernizace a harmonizace³ pravidel mezinárodního obchodu. Tato pravidla obsahují legislativní průvodce, doporučení, dohody a pravidla, která jsou celosvětově akceptována, národní a regionální semináře k tématu jednotného obchodního práva.⁴
- **Orgány EU** – hlavně Evropská komise, která navrhuje zákony a tyto návrhy dále postupuje Radě EU a Evropskému parlamentu.

1.1 Soudní řízení

Každý stát má své vlastní mezinárodní právo soukromé, což je nepraktické hlavně z důvodu právní nejistoty osob, které se mezinárodních (soukromoprávních) vztahů účastní. Účastníci si nikdy nemohou být jisti, zda jejich případný spor bude v daném státě řešený podle právního řádu konkrétního státu.

Aby se této nejednotnosti zamezilo, uzavírají státy velmi často mezinárodní smlouvy. Tyto smlouvy sjednocují kolizní normy a dávají tak účastníkům sporu jakousi jistotu v budoucím postupu vládních institucí.

Česká republika je v současné vázána 423 mezinárodními smlouvami, dohodami a úmluvami, které jsou v evidenci Ministerstva zahraničních věcí České republiky (číslo aktualizováno ke dni 2. 4. 2013).⁵

1.1.1 Právní úprava v ČR

V mezinárodních otázkách postupuje soud vždy dle svého procesního práva (tj. podle procesního práva daného státu). Při řešení občanskoprávních sporů, ve kterých figuruje mezinárodní prvek, se postupuje podle tuzemských procesních pravidel (tzv. lex fori). Soudy postupují podle svého vlastního procesního práva a podle kolizních norem svého státu. Je důležité podotknout, že Česká republika, jako jeden z členů EU, podléhá většině mezinárodních smluv a předpisů, které se promítají i do vnitrostátního práva.

³ Harmonizace je činnost, která vede k přiblížení a určité podobnosti právních řádů jednotlivých států.

⁴ About UNCITRAL. In: UNCITRAL: United Nations Commission on International Trade Law [online]. 2013 [vid. 2013-11-11]

⁵ Mezinárodní smlouvy. In: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. 2013 [vid. 2013-08-27].

Vzhledem k velkému množství smluv je třeba mít na paměti § 2 Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním⁶ a § 47 ZRŘ, podle kterých se ustanovení zákona použije jen v případě, že mezinárodní smlouva nestanoví něco jiného.⁷

Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním

Hlavním cílem zákona je stanovit, kterým právním řádem se řídí občanskoprávní, pracovní, rodinné a jiné vztahy s mezinárodním prvkem, a také upravit právní postavení cizinců v případě sporu.⁸ Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním se skládá ze dvou částí, první část se věnuje právu soukromému, druhá část právu procesnímu. Ve druhé části se nachází určení pravomoci českých justičních orgánů, ustanovení o řízení, uznání a výkon cizích rozhodnutí a zvláštní ustanovení o uznávání a výkonu některých cizích rozhodnutí.⁹

Zákon č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním ztratil platnost datem 31. 12. 2013 a byl nahrazen zákonem č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém¹⁰ (platný od 1. 1. 2014). K nejvýznamnějším novinkám v zákoně patří v mnoha částech změna hraničního určovatele podle státní příslušnosti – nově existuje hraniční určovatel obvyklého pobytu. Další podstatnou změnou je zákaz zpětného a dalšího odkazu ve věcech týkajících se závazkového a pracovního práva.

Zákon č. 99/1963 Sb.

Zákon č. 99/1963 Sb.¹¹, je základním pramenem občanského práva procesního. „*Obsahuje právní úpravu civilního procesu: sporného i nesporného nalézacího řízení, řízení smířčích a zajišťovacích a řízení vykonávacího. Je tedy základní procesním nástrojem, jehož*

⁶ Dále jen ZMPSP

⁷ Zákon č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním, v platném znění.

⁸ Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. In: BusinessInfo [online]. 2013 [vid. 2013-08-27]

⁹ Předpis č. 97/1963 Sb. Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. In: Podnikatel.cz [online]. 2013 [vid. 2013-08-27].

¹⁰ Dále jen ZMPS

¹¹ Dále jen OSŘ

*prostřednictvím soudy poskytují ochranu narušeným nebo ohroženým subjektivním právům a jiným zákony chráněným zájmům fyzických a právnických osob“.*¹²

1.1.2 Právní úprava v EU

Díky členství České republiky v Evropské unii a dalších mezinárodních organizacích vychází česká právní úprava, de facto, z evropské právní úpravy.

Evropským mezinárodním právem jsou mezinárodní normy, které sjednaly státy Evropské unie či Evropského společenství. Patří sem:

- Normy, které upravují pravomoc civilních soudů konkrétního členského státu EU v zahraničních sporech + spolupráce mezi těmito soudy;
- normy určující rozhodné právo, které bude na daný soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem aplikováno (kolizní normy);
- normy, které upravují uznání a výkon cizích soudních a ostatních rozhodnutí (tím jsou myšlena rozhodnutí vydaná v jiných členských státech EU) v soukromoprávních věcech.¹³

Mezinárodní smlouvy

Mezinárodní smlouva je jakýkoliv dokument, na jehož vzniku, dodržování a existenci se dohodly dvě strany, dva subjekty, nejčastěji státy. Mezinárodní smlouva musí být státem podepsána a ratifikována, teprve poté je součástí národního právního řádu.

Platnost a působnost mezinárodních smluv:

1. Mezinárodní smlouvy zasahují i do oblasti vztahů: PO různých států: smlouvy sjednávají státy, ale tyto smlouvy upravují vztahy mezi státem a PO, FO nebo mezi PO, FO navzájem, což znamená, že neupravují vztahy stát vs. stát. Příkladem jsou smlouvy o zamezení dvojího zdanění (odvod daní státně-příslušnému úřadu); smlouvy o podpoře a ochraně investic;

¹² Občanský soudní řád. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. 2001 [vid. 2013-08-27]

¹³ Evropské mezinárodní právo soukromé. In: EPrávo [online]. 2013 [vid. 2013-08-27]

2. smlouvy v oblasti mezinárodní dopravy.

V současné době je Česká republika signatářem 423 mezinárodních smluv a dohod, které mají ve velkém případě v použití přednost před tuzemskou úpravou daného zákona.

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 (Brusel I)

Veškeré uznávání a výkon cizích rozhodnutí mezi členskými státy podléhá nařízení Brusel I (Bruselské úmluvě). To znamená, že rozhodnutí vydaná v jednom státě se uznávají i v dalších členských státech bez potřeby zvláštního (nového) řízení. Brusel I se dá aplikovat na věci občanské, obchodní, nedá se použít na záležitosti celní, daňové, správní, majetkové vztahy mezi manželi a dědění, věci osobního statutu atd.

Navzdory úmluvě existují i případy, kdy se dá uznání odepřít. Uznání se může odepřít v následujících případech:

- Rozpor s veřejným pořádkem (jedná se o rozpor s veřejným pořádkem státu, ve kterém se o uznání rozhodnutí žádá);
- vady řízení ve státě vydání rozhodnutí;
- res iudicata a překážky jí podobné – důvodem pro neuznání je fakt, že rozhodnutí je neslučitelné s rozhodnutím, které bylo vydáno v zemi, kde se o uznání žádá. Případně může jít o situaci, kdy bylo rozhodnutí vydáno dříve na území jiného státu.
- Nedostatek mezinárodní pravomoci.

Je-li kterýkoli z těchto důvodů vznesen a prokázán, je soud povinen uznání cizího rozhodnutí odepřít.¹⁴

Nařízení Brusel I je platné od 1. 3. 2002, přičemž pro ČR je platné od 1. 5. 2004 (tj. ode dne vstupu České republiky do EU), ovšem v minulých letech se jednalo o nejrozumnějších úpravách, o zjednodušení dostupnosti cizích rozhodnutí, a také o zdokonalení některých ustanovení. Na základě těchto „novinek“ vzniklo nové nařízení Brusel I bis, tj. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215 ze dne

¹⁴ Nařízení Brusel I – uznání a výkon rozhodnutí. In: Evropské mezinárodní právo soukromé [online]. 2013

12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění).

„Nařízení Brusel I bis zavádí nemalé množství změn, jež se především dotýkají možnosti rozšířit jurisdikci na osoby ze třetích zemí mimo Evropskou unii, dále pravidel posilujících účinnost dohod o volbě soudu a zjednodušení uznání a výkonu (obecně řečeno) soudních rozhodnutí.“¹⁵

Toto nařízení ruší a nahrazuje původní nařízení Brusel I. Použití nového nařízení bude možné až ode dne 10. 1. 2015.

¹⁵ Uznání a výkon rozhodnutí v přepracovaném nařízení Brusel I. In: EPravo [online]. 2013 [vid. 2013-12-26]

2 Mimosoudní řešení majetkových sporů

Existuje několik možných alternativních způsobů pro řešení majetkových sporů. Jedná se například o konciliaci, mediaci (smír), rozhodčí řízení. Při využití těchto způsobů dochází k mnohem menším škodám na pověsti jednotlivých stran a od začátku je jasná snaha o co nejrychlejší a co nejefektivnější vyřešení sporu. Díky těmto typům je řízení mnohem rychlejší a obě strany ochotnější dosáhnout určitého bodu dohody.

2.1 Rozhodčí řízení

V případě, že nechceme být vláčeni soudními síněmi a nepomůže ani pomoc mediátora, můžeme využít rozhodčího řízení. Oproti vynesení dohody při mediaci je výhoda, že rozhodčí nález je platný, nemusí být schvalován soudem (je vykonatelný do 3 dnů po doručení rozhodnutí).

Rozhodčí řízení může být ad hoc nebo před stálým rozhodčím soudem. Řízení ad hoc předpokládá výběr rozhodce oběma stranami. Institucionální rozhodčí řízení se koná před stálými soudy nebo institucemi. Nevýhodou druhého typu řízení je především vyšší cena a to hlavně při sporech, kdy se jedná o nižší částky.

Arbitráž má oproti klasickému soudnímu procesu celou řadu výhod. Patří sem například kratší délka procesu – ta samozřejmě závisí na složitosti celého procesu, ale v průměru se odhaduje na 4 až 12 týdnů. Ani komplikovanější řízení většinou netrvá déle než 3 měsíce. Za to soudní procesy mohou trvat (a často i trvají) několik let. Průměrná doba soudního řízení u nás se pohybuje kolem 1 až 2 roků.

Dalším pozitivem rozhodčího řízení jsou náklady řízení – u soudů se platí poplatek ve výši 5 % z předmětu sporu, u arbitráže bývá cena nižší, pohybuje se kolem 3 %, 4 %.

Nedá se opomenout ani neveřejnost celého procesu (celý spor je diskrétní, není veřejný a díky tomu se sníží újma na reputaci obou stran). Proti rozhodčímu řízení se nelze odvolat, čili nález rozhodce je konečným vyústěním celého procesu, proti kterému se již nelze odvolat.

Objevila se zmínka o rozhodci. Rozhodce musí splňovat určitá kritéria potřebná k výkonu své funkce. Sem, mimo jiné, patří nutnost mít vysokoškolské právnické vzdělání (v případě, že jde o spotřebitelský spor), musí být zapsán na seznamu rozhodců (seznam rozhodců vede Ministerstvo spravedlnosti ČR), měl by být nestranný a objektivní, zachovávat mlčenlivost za všech okolností, měl by se vyhnout střetům zájmů a neustále se zdokonalovat a doškolovat v oboru svého působení. Další nezbytnou podmínkou pro výkon povolání je zletilost, způsobilost k právním úkonům a také bezúhonnost.

Předpokladem pro využití nestranného rozhodce je ujednání stran, kdy se obě strany dohodnou na tom, že spor nebudou postupovat veřejným orgánům, ale použijí služby rozhodce (mohou si předem určit, která osoba bude roli rozhodce vykonávat). K těmto ujednáním se dá dojít dvěma způsoby:

- Pomocí rozhodčí doložky, která je na konci smlouvy, kterou uzavřely obě strany. V tom případě doložka o rozhodčím řízení je přímo součástí uzavírané smlouvy.
- Pomocí rozhodčí smlouvy, kdy existuje možnost tuto smlouvy uzavřít i později po uzavření smlouvy. V ten moment je rozhodčí smlouva novou, samostatnou smlouvou.

Porovnání rozhodčího řízení (konkrétně u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře Agrární komoře ČR¹⁶) a soudního procesu můžete vidět ve zjednodušené formě v následující tabulce:

Tabulka 1: Rozdíly mezi soudním řízením a rozhodčím řízením u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR

	Vnitrostátní soudní řízení	Vnitrostátní arbitráž
Poplatek	5 % (min. 1.000 Kč, max. 2.000.000 Kč)	4 % (min. 10.000 Kč, max. nestanoveno)
Možnost odvolání	Ano	Ne
Přístup veřejnosti	Ano (veřejná jednání)	Ne
Jazyk	Čeština	Čeština, angličtina, němčina, ruština, francouzština, atd.

Zdroj: BusinessInfo.CZ [online] 2013

¹⁶ Dále RS při HK a AK ČR

2.1.1 Právní úprava rozhodčího řízení v ČR a v EU

Právní úprava rozhodčího řízení spadá pod prameny práva soukromého a procesního. Vzhledem k unifikaci evropských a národních předpisů tu existuje určitá míra harmonizace mezi mezinárodními smlouvami, nařízeními a směrnicemi a vnitrostátní úpravou.

Zákon o rozhodčím řízení

Zákon o rozhodčím řízení v ČR upravuje postup a chování rozhodčích soudců, rozhodců v případě řešení sporu pomocí rozhodčího řízení. Do určité míry vychází z modelového zákona UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži. Strany se mezi sebou mohou dobrovolně dohodnout, že jejich případný/budoucí spor bude řešit jeden/více rozhodců, příp. rozhodčí soud.

Zákon nařizuje tyto náležitosti:

- Písemná forma;
- určení, jmenování a vyloučení rozhodců;
- pravidla rozhodčího řízení (výslech svědků, předložené písemnosti);
- rozhodnutí – nález/usnesení, možnost přezkoumání, ...;
- zrušení rozhodčího nálezu v daných případech;
- možnost stanovení poměru k zahraničí;
- věcnou a místní příslušnost soudu, atd.

Právní úprava mezinárodního práva prošla změnou k roku 2014, kdy byl vydán nový občanský zákoník, který obsahuje změny, týkající se, mimo jiné, mezinárodního práva. Dosavadní zákon č. 97/1963 Sb. o MPSP, je nahrazen zákonem č. 91/2012 Sb., o MPS. Mezi hlavní změnu patří posuzování rozhodčí smlouvy – její přípustnost se posuzuje podle českého právního řádu, všechny ostatní náležitosti smlouvy se už však rozhodují dle právního řádu země, v níž byl rozhodčí nález vydán.

Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích výroků (Ženevská úmluva z roku 1927)

Úmluva nahrazena New Yorskou úmluvou. Jediným rozdílem byl fakt, že nebyla nutná písemná forma rozhodčí doložky (rozhodčí smlouvy).

Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů¹⁷ (New Yorská úmluva z roku 1958)

Spory vyplývající z mezinárodních obchodních vztahů je možné řešit před obecnými soudy nebo v rámci obchodní arbitráže. Vztah mezi soudním a rozhodčím řízením upravuje Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži v souladu s OSŘ.

New Yorská úmluva nahrazuje Ženevský protokol o doložkách o rozsudím (z r. 1923) a Ženevskou úmluvu o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků a musí být písemná.

Smluvními státy dohody je nyní 146 zemí včetně České republiky. New Yorskou úmluvou se smluvní státy zavázaly, že budou uznávat a vykonávat rozhodčí nálezy, i když účastníci jsou příslušníky nesmluvních států (rozdíl oproti dřívější Ženevské úmluvě). Podle této úmluvy strany mohou:

- Stanovit postup, jak budou rozhodci jmenováni + jejich počet;
- místo, kde se bude rozhodčí řízení konat;
- rozhodnout, že své spory předloží stálé rozhodčí instituci a podvolí se předpisům této instituce;
- určit pravidla řízení pro jednání rozhodců.

Plné znění New Yorské úmluvy najdete na v příloze pod písmenem A.

K vykonávání rozhodčích nálezů a následnému zajišťování jejich výkonů slouží rozhodčí soudy. Nejznámější rozhodčí institucí je Mezinárodní rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži (ICC). ICC v dnešním světě zaujímá přední místo, coby poradce hlavních nadnárodních organizací, jako např. OSN, WTO, ale i EU, USA a dalších států. ICC rozhoduje o pravidlech, kterými se státy řídit nemusí (pravidla mají doporučující charakter), ale v dnešním světě jsou nepsanou zvyklostí a běžnou součástí mezinárodního

¹⁷ Za cizí rozhodčí nález je považován každý nález, který byl vynesen v zahraničním rozhodčím řízení.

obchodu. Díky tomuto vlivu má Rozhodčí soud ICC jednu z nejvýznamnějších rolí na světě v oblasti rozhodčích řízení.

V České republice v této oblasti funguje například Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (funguje od roku 1949).

Dalšími důležitými institucemi zabývající se rozhodčím řízením jsou například:

- Rozhodčí soud při obchodní komoře v Curychu;
- Rozhodčí soud American Arbitration Association (podmínkou je, že jedna ze zúčastněných stran musí být z USA);
- Rozhodčí soud Obchodní komory ve Stockholmu,

Český soud není oprávněn zrušit cizí rozhodčí nález, tak jak může učinit u tuzemského rozhodčího nálezu. Uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu však mohou být odepřeny (případně může být návrh zamítnut) v případě, že příslušný orgán státu, kde se žádá o uznání a výkon, zjistí, že:

1. není podle práva státu, v němž byl vydán, pravomocný nebo vykonatelný,
2. byl zrušen ve státě, v němž byl vydán nebo podle jehož právního řádu byl vydán,
3. je stížen vadou, která je důvodem pro zrušení českého rozhodčího nálezu soudem, nebo
4. odporuje veřejnému pořádku.¹⁸

2.1.2 Mezinárodní arbitráž

Arbitráž je proces, kterým strany předkládají spor nevládnímu rozhodčímu, který byl stranami vybrán nebo jim byl určen. Výsledek (rozhodnutí) je vyřčeno neutrálním rozhodcem a strany jsou povinny se tímto rozhodnutím řídit. Mezinárodní arbitráží se zabývají organizace jako UNCITRAL či Pařížská obchodní komora (ICC). Spousta postupů a rad se dá najít také v New Yorské úmluvě (signatáři této Úmluvy je 146 států světa včetně EU).

¹⁸ Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém, v platném znění.

V obchodním světě se arbitráž využívá stále častěji a častěji. Důvodů je hned několik – jedná se hlavně o rychlost, neutralitu a menší škodu na pověsti firem.

Konkrétní důvody pro využití mezinárodní arbitráže:

- Neutralita,
- rychlost a náklady na řízení;
- soukromí sporu (neveřejnost);
- snazší vynutitelnost rozhodnutí než v případě soudních rozhodnutí;
- vyšší odbornost (nejedná se o „obecné“ soudce);
- flexibilita procesu;
- ...¹⁹

2.1.3 Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR byl založen roku 1949, tehdy byl ovšem známý pod jménem Rozhodčí soud při Československé obchodní komoře.

Co se týče nákladů, tak jsou opět mnohem nižší než při soudním řízení – poplatek u domácího sporu s předmětem sporu do 50.000 Kč je 4 % z předmětu, minimálně ovšem 10.000 Kč. Je nezbytné podotknout, že u tuzemských sporů se neplatí paušál na správní náklady a hradí se jen poplatek. To u zahraničních sporů je nutnost uhradit i paušál na správní náklady. Příklad můžete vidět v následující tabulce:

¹⁹ BORN, Gary B. International Arbitration: Law and Practice, 2012

Tabulka 2: Sazebník nákladů rozhodčího řízení pro ostatní (netuzemské) spory

Hodnota sporu předmětu	Poplatek	Paušál na správní náklady
Do 100.000 Kč	10.000 Kč	5.000 Kč
Do 500.000 Kč	37.300 Kč + 9 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 400 000 Kč	27.000 Kč
Do 1.000.000 Kč	46.300 Kč + 9 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 500 000 Kč	40.000 Kč
Do 5.000.000 Kč	191.300 Kč + 5 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 3 000 000 Kč	140.000 Kč
Do 20.000.000 Kč	511.300 Kč + 4 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 10 000 000 Kč	295.000 Kč
Do 100.000.000 Kč	2.061.300 Kč + 1,2 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 50 000 000 Kč	640.000 Kč
Nad 1.500.000.000 Kč	9 011 300 Kč a 0,2 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 1 500 000 000 Kč	1.000.000 Kč

Zdroj: Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR

Rozhodčí soud při HK a AK ČR rozhoduje o majetkových sporech (české i zahraniční subjekty), o spotřebitelských sporech, o doménových sporech a je to jedna z prvních institucí v Evropě, která má přístup k on-line řešení sporů (ODR).

Počet sporů, které Rozhodčí soud při HK a AK ČR rozhoduje, se zvyšuje každým rokem. Statistiku řešených sporů tímto rozhodčím soudem můžete vidět níže.

Tabulka 3: Statistika sporů Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR

Rok	Domácí spory	Mezinárodní spory	Celkový počet sporů
2005	809	60	869
2006	1158	79	1237
2007	1015	67	1082
2008	1392	93	1485
2009	2250	131	2381
2010	2786	160	2946
2011	2960	150	3110
2012	2515	131	2646
2013	2217	189	2406

Zdroj: Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR

V tabulce 2 je jasně ukázáno, že počet případů stále roste, a to až už je to počet vnitrostátních případů nebo případů s mezinárodním prvkem. Oproti roku 2005 se počet českých sporů zvýšil o 274 %, v mezinárodních sporech vidíme nárůst dokonce o 315 %.

Jak již bylo zmíněno výše, arbitráž se dá sjednat dvěma způsoby – rozhodčí doložkou nebo rozhodčí smlouvou. Rozhodčí doložka pro Rozhodčí soud při HK a AK ČR zní: *"Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu."*²⁰

Pokud do smlouvy přepíšeme tuto doložku, automaticky se spor bude projednávat u tohoto rozhodčího soudu jedním rozhodcem. Doložku musí obě strany podepsat a smlouva musí mít zákonem dané náležitosti.

Právní větu pro jmenování jediného rozhodce můžete najít v příloze B.

²⁰ Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv. In: Rozhodčí soud při Hospodářské a Agrární komoře České republiky [online]. [vid. 2014-10-06]

2.1.4 Institute of Arbitration Law

Rozhodčí soud při IAL SE (Institute of Arbitration Law) je instituce řešící majetkové spory. Rozhodčí soud je členem skupiny LCIA a v současnosti funguje ve dvou pobočkách – v Praze a v Bratislavě. Ještě je nutné zmínit, co je to LCIA. LCIA je zkratka pro London Court of International Arbitration a jedná se o jednu z hlavních světových institucí, zabývající se řešením obchodních sporů. LCIA poskytuje nestrannou a flexibilní administrativu nejen pro arbitráž, ale i pro ostatní druhy ADR. To vše v různých zemích světa – mimo jiné i v Indii, Dubaji, na Mauriciu, atd.²¹

Soud při IAL SE vidí svou výhodu hlavně v rychlosti řešení, jak můžeme vidět na obrázku číslo 1.

Obrázek 1: Průměrná doba trvání sporu u Rozhodčího soudu při IAL SE v porovnání s civilními soudy

Zdroj: Rozhodčí soud při IAL SE. [online] 2013

Jak je z obrázku vidět, Rozhodčí soud při IAL SE rozhoduje většinu věcí ve lhůtě 3 měsíců (pokud se nejedná o složité případy). Většinou se posouzení věci a následné jednání koná v rámci jednoho měsíce. U soudu by stejný proces trval měsíce, někdy i roky.

Náklady u tohoto rozhodčího soudu jsou podobné jako u jiných stálých rozhodčích institucí. Rozhodčí soud při IAL SE si účtuje v rozhodčím řízení 4 % z předmětu sporu,

²¹ About the LCIA. In: LCIA: Arbitration and ADR Worldwide [online]. 2014 [vid. 2014-10-07]

minimálně však 7.000 Kč. Pokud se jedná o spory ze směnek a u z uznání dluhu, klient si musí připravit min. 5.000 Kč, jinak jsou to 3 % z předmětu sporu.²²

Podobně jako RS při HK a AK ČR, i Rozhodčí soud při IAL SE rozhoduje v několika různých oblastech – rozhoduje při tuzemských a spotřebitelských majetkových sporech, vydává rozhodčí nálezy v majetkových sporech z kupních smluv, ze smluv o dílo, ze směnek, ze sporů o uznání dluhu, o vypořádání společného jmění manželů,... Pole působnosti je velmi podobné, ale nenajdeme tu řešení doménových sporů.

Rozhodčí doložku je možné psát stejným způsobem, jako u RS při HK a AK ČR. Pokud se rozhodneme pro jednoho rozhodce, rozhodčí smlouvu pro něj v plném znění naleznete v příloze C.

V případě řešení spotřebitelského sporu má však rozhodčí soud speciální smlouvu (její celé znění v příloze D práce). Specifická forma je dána tím, že ve sporu vystupuje dodavatel a spotřebitel, přičemž dodavatel mívá lepší informace o rozhodčích doložkách a celém systému. Proto je rozhodčí smlouva (doložka) vytvořena tak, aby tuto „dodavatelskou výhodu“ převedla ve výhodu spotřebitele a ten měl zajištěnou větší informovanost.

2.2 Konciliace a mediace

Dalším možným způsobem řešení sporů je mediace. Jde o urovnání sporů mezi stranami, aniž by došlo ke zhoršení vzájemných (obchodních) vztahů. V České republice není mediace moc rozšířena, a to i navzdory faktu, že v USA a v západní Evropě je tento způsob řešení sporů velmi populární a jeho úspěšnost dosahuje cca 75 %. Mediace patří mezi nejlevnější a nejrychlejší alternativní způsob řešení sporů. U nás je tento způsob řešení sporů téměř nevyužíván, a podle HK a AK ČR je to proto, že druhá strana očekává, že třetí osoba učiní rozhodnutí, které bude „báječné a nejlepší“ a účastníci se odmítají podívat na problémy očima „protivníka“.

Nejčastěji se mediace používá při sporech o dílo, při problémech spojených s uzavíráním kupních smluv nebo při řešení sporů se spotřebiteli.²³

²² Ceník služeb. In: Rozhodčí soud při IAL SE: Institute of Arbitration Law [online]. 2014 [vid. 2014-10-07]

Podle paní Rozehnalové je konciliace/mediace smírný způsob řešení sporů. Řešení problémů hledá vždy třetí, nezaujatá strana (konciliátor/mediátor). Mediátor se snaží upozornit na problémy a zájmy obou stran vzájemně.²⁴ Účast třetí (nezávislé) strany právě odlišuje negociaci od mediace. Při negociaci se snaží strany najít schůdné řešení svépomocí, při mediaci využijí třetích stran. Je nezbytné podotknout, že mediátor (konciliátor) nemá pravomoc k vydávání závazných rozhodnutí. Po dosažení dohody je závěr sepsán a může být předán soudu ke schválení. Soud poté sám rozhodne, jestli je dohoda platná a zda z ní učiní vykonatelný titul, který má poté stejnou právní sílu jako klasický soudní rozsudek. Na toto rozhodnutí má soud 30 dní.

2.2.1 Instituce zabývající se konciliací/mediací

Instituce zabývající se konciliací/mediací jsou například WIPO – Arbitrážní a mediační centrum Světové organizace duševního vlastnictví. WIPO zajišťuje hlavně kompletní administrativní zázemí. Na webových stránkách instituce WIPO (<http://www.wipo.int/portal/en/index.html>) je možné najít příklady doložek (případně i samostatných smluv), které je vhodné použít, pokud chtějí strany využít služeb dané organizace. Jak již vyplývá z názvu, toto centrum se zabývá hlavně řešením sporů, které mají povahu duševního vlastnictví.

Další institucí je například AAA – Americká arbitrážní asociace, ICC – Mezinárodní obchodní komora v Paříži, aj.

Základním předpokladem mediace je dobrovolný vstup obou stran. Ty nejdříve uzavřou dohodu a poté vyberou mediátora/konciliátora. Toto rozhodnutí není nijak omezeno (výjimkou jsou mediátoři působící při WIPO či AAA – tam musí být zapsáni na seznamu mediátorů). Dalším krokem je příprava jednání a seznámení s problémem a vlastní hledání kompromisu.²⁵

²³ VESECKÝ, Zdeněk. Soudit se je drahé, vyzkoušejte rozhodčí řízení nebo mediaci: Mediace už není jen praktikou ze zámoří. In: *Podnikatel.cz*: Průvodce vaším podnikáním [online]. 2014 [vid. 2014-10-06]

²⁴ PLANT, D. *Resolving International Intellectual Property Disputes*. Paris: ICC, 1999, str. 243

²⁵ KUČERA, Z., M. PAUKNEROVÁ, K. RŮŽIČKA et al, *Právo mezinárodního obchodu*, s. 37

2.2.2 Konkiliace vs. mediace

Pojmy konkiliace a mediace jsou často označovány za synonyma, ale není to tak, ačkoliv rozdíl mezi nimi je velmi malý. Podle Lorda Wilberforce je konkiliace účast třetí osoby, která se snaží stranám pomoci dosáhnout vzájemně přijatelné dohody. Mediace, oproti tomu, se snaží o dosažení dohody i za předpokladu, že se strany vzdají určitého nároku výměnou za nárok jiný. Při konkiliaci se konkiliátor snaží spíše o usnadnění dohody, při mediaci se používají různé hodnotící metody a postupy.²⁶

Co se týče vymezení obou pojmů, existuje tu Vzorový zákon pro konkiliaci (UNCITRAL Model Law on International Commercial Conciliation). Ten říká následující:

„... konkiliace znamená proces, bez hledu na označení konkiliace, mediace či jiný podobný užitý termín, kdy strany žádají třetí osobu nebo osoby (konkiliátory), aby jim asistovaly v přijetí dosažení smírného řešení sporu vzniklého a týkajícího se smluvních či jiných vztahů. Konkiliátor nemá pravomoc stranám vnutit řešení.“²⁷

Najdeme existenci i podobných aktivit, tzv. „Joint Conciliation“. Ta se používá při obchodech mezi zeměmi s různou kulturou a různým právním systémem (nejčastěji mezi Asií a USA). V tuto chvíli se tu vyskytují konkiliátoři dva – každý je zástupcem jedné země, jedné kultury.

Aby bylo celkové dělení dostačující, následující část bude věnována rozdílům mezi mediací a ostatním způsoby řešení sporů. Nejzásadnější rozdíly smírního (mediačního) řízení oproti soudnímu procesu jsou následující:

- Mediace pracuje se zájmy stran, ne s právní podstatou;
- při mediaci není potřeba svědků nebo důkazů, při soudním procesu jsou tyto věci naprosto nezbytné;
- soudce činí rozhodnutí, které je exekučně vynutitelné, kdežto mediátor působí spíše jako třetí, nezaujatá osoba, poradce.

²⁶ KUČERA, Z., M. PAUKNEROVÁ, K. RŮŽIČKA et al, Právo mezinárodního obchodu, s. 35

²⁷ Model Law on International Commercial Conciliation.

In: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-conc/03-90953_Ebook.pdf. Austria, 2002, čl. 1, odst. 3.

Rozdíly mezi mediací a rozhodčím řízením:

- Mediátor se snaží najít kompromis přijatelný pro obě strany, rozhodce rozhoduje podle práva, podle rozhodčích doložek;
- rozhodčí nález má větší právní sílu než konečné slovo mediátora;
- rozhodnutí mediátora není překážkou řízení (pravomocný rozhodčí nález je překážkou řízení);
- mediaci bývá pojímána jako takový „předbod“ rozhodčího řízení.²⁸

2.3 Mini-trial

Mini-trial je dalším typem ADR. Princip je podobný jako u mediaci/konciliace (přítomnost třetí osoby), avšak strany tu zastupuje vrcholový management. To hlavně z toho důvodu, aby bylo možné dohodnutý závěr ve firmě také prosadit. Vedle nalezení řešení sporu se tu často i nastiňuje pravděpodobný průběh a výsledek soudního řízení. To jen přispívá ke snaze stran vyřešit spor mimosoudní cestou.

V současné době se tímto způsobem řešení sporů zabývá například organizace CEPANI – Belgian Centre for Arbitration and Mediation. Společnost se sídlem v Belgii se zabývá různými typy ADR, mini-trialem se začala zabývat až v roce 1997 na přání několika společností.²⁹

²⁸ Mediaci. In: EPravo.cz [online]. 2014 [vid. 2014-10-07]

²⁹ What is a mini-trial?. In: CEPANI: The Belgian Centre for Arbitration and Mediation [online]. 2013 [vid. 2014-10-15]

3 Dostatečnost současné právní úpravy při řešení mezinárodních majetkových sporů

Současná legislativa pamatuje na všechny možné aspekty a případy, které mohou v mezinárodním obchodě nastat. Celá unijní legislativa se, ať již z části či celá, promítá i do národních právních předpisů. Díky tomu odpadají problémy s určováním rozhodného práva, vykonáváním rozsudků. Veškeré mezinárodní smlouvy, multilaterální i jen dvoustranné, pomáhají snižovat bariéry obchodu a vzájemného soužití nejen na evropském kontinentu. Tyto smlouvy urychlují obchod, snižují administrativu a přispívají i k rychlejšímu řešení případných sporů. Vzhledem k těmto výhodám by se mohlo zdát, že současná legislativní úprava je dostačující.

Problém ovšem může vzniknout, jako v jakémkoliv případě, při výkladu právních předpisů, nařízení, norem. Jako příklad lze uvést nový zákon o mezinárodním právu soukromém (zákon č. 91/2012 Sb. o MPS) a novinku v termínu „hraniční určovatel obvyklého pobytu“. Tento pojem byl řešen i Evropským soudním dvorem³⁰ kvůli své nejednoznačností. Podle ESD tento výraz představuje osobu, která má obvyklé centrum svých zájmů v dané zemi. Tato definice je sice o něco blíže k vysvětlení, ovšem ani zdaleka není dostatečná – centrum zájmů v určité zemi se dá opět vysvětlit několika různými způsoby a záleží vždy na obhájcích a soudcích, jak moc budou (či nebudou) chtít uznat míru těchto zájmů. Na tomto příkladu je jasně vidět, že ne vždy je výklad právní legislativy jednoznačný a nenapadnutelný.

Tento příklad je ovšem jedním z mála a nejen českých, ale i unijní legislativních tvůrci pracují na tom, aby termínů, které se v zákonech objevují a dají se vyložit různými způsoby, bylo postupem času co nejméně a jejich množství se snižovalo ve všech státech.

³⁰ Dále jen ESD.

3.1 Vymahatelnost práva

Právní vymahatelnost je nedílnou součástí celého řešení majetkových sporů. Česká republika na tom s rozhodováním sporů není nejlépe, podle Doing Business 2011 trvá průměrně řešený spor v ČR kolem 2 let. Důvodů je hned několik – neustálé přeposílání spisů mezi soudy různé místní příslušnosti, nutnost rozhodovat většinu věcí pomocí soudců, atd. Neméně důležitým problémem je i nedostatek celoživotního vzdělávání soudců. Toto téma se týká především obchodního práva a insolvenčních řízení, kdy soudci nemají přehled o aktuálních trendech, vývoji a daných možnostech. Pro větší přehled v soudních procesech a jejich délce a ceně existují různé výroční zprávy (zpracovává především Doing Business) – viz níže.

V případě České republiky není použití alternativních způsobů při řešení sporů moc populární. Pokud se jedná o konciliaci či mediaci, tak veřejnost je s těmito možnostmi řešení sporů víceméně neseznámena a neumí si pod danými pojmy představit konkrétní přínosy, které obě metody nabízejí (viz výše). Rozhodčí řízení není moc preferováno vzhledem k nedůvěře k jednotlivým rozhodcům, kdy podnikatelé nevěří někomu, kdo nerozhoduje na základě soudní pravomoci. Toto řízení se moc nevyužívá ani v mezinárodním obchodě vzhledem k tomu, že téměř chybí prezence elektronických databází a přístupů, které by celý proces značně zjednodušily.

Všechny výše zmíněné problémy v českém soudnictví mají za následek prodlužování sporů a následné problémy při vymáhání práva (nárok mezitím zanikne).

Je nezbytné podotknout, že zmíněné problémy se netýkají jen ČR, ale také celé EU. Proto se UNCITRAL rozhodl pro osvětu na téma ODR (Online Dispute Resolution), která by zjednodušila rozhodování po celém kontinentu, usnadnila by přístup k výsledkům mimosoudních řízení a zrychlila by celý rozhodovací proces. ODR představuje on-line řešení sporů (obdoba ADR) a je omezena na kupní smlouvy a smlouvy o poskytování služeb uzavřených on-line. Bude vytvořen portál, kam může strana zapsat svoji stížnost a proces začne v rámci EU, ať už jsou strany z jakéhokoli členského státu. Celá on-line platforma by měla být v provozu od ledna 2016 a členské státy by měly ADR/ODR pravidla implementovat do svých zákonů do července 2015³¹.

³¹ Consumer Affairs. In: European Union: Health and Consumers [online]. 2011 [vid. 2014-10-06]

Vzhledem k současné nejasnosti pojmu ODR, a na to navazující nedůvěry ze strany evropských obchodníků, rozšíření informací o systému a podpora jeho používání by mohla pomoci expanzi evropských trhů a jejímu usnadnění. Velkou výhodou rozšíření ODR by bylo, mimo jiné, snížení tlaku na obecné soudy, kterým by ubylo velké množství práce, která by byla přesměrována na mimosoudní řešení daných sporů.

Česká republika udělala významný krok ke zmírnění všech nedostatků využívání alternativních řešení. V roce 2011 byl schválen projekt „Projekt 05: Lepší vymahatelnost práva (Strategie MK)“. Projekt má za cíl hlavně zvýšení povědomí obchodníků o mimosoudním řešení majetkových sporů a rozšíření využívání služeb ADR, ODR. K tomu bude nezbytná zejména určitá unifikace dokumentů, zřízení kontaktních míst, zajištění informačního systému včetně možnosti vzdáleného přístupu, atd.³² Z tohoto výčtu je vidět, že rozšíření používání ODR nebude jednoduché a určitě ještě nějakou dobu potrvá. Na druhou stranu je možné vidět budoucí benefity v podobě snížení administrativní zátěže na soudech a na úřadech.

Vzhledem ke všem zmíněným bodům je jasné, že vymahatelnost práv v Evropské unii se značně liší. Je logické, že každý stát má jiné čekací doby, jiné postupy, což velmi komplikuje znalost obchodníků daného právního sektoru. Díky tomu existuje povědomí o tom, že určitá harmonizace ve vymahatelnosti práva je opravdu zapotřebí. Zjednodušení a zrychlení procesu rozhodování mimosoudního řešení majetkových sporů by nejen usnadnilo práci soudcům, ale také urychlilo a zlepšilo vzájemné vztahy mezi obchodníky.

Pro lepší posouzení existujících problémů je možné se podívat na následující tabulky, které porovnávají délku soudního procesu (resp. počet soudních procedur) a celkové náklady na soudní řízení.

³² Projekt 05 Lepší vymahatelnost práva. In: BusinessInfo [online]. 2013[vid. 2013-12-26]

Tabulka 4: Počet procedur v soudním řízení

Země s nejmenším počtem procedur	Počet kroků		Země s nejvyšším počtem procedur	Počet kroků
Irsko	21		Arménie	49
Singapur	21		Guinea	49
Rwanda	23		Kuvajt	50
Rakousko	25		Belize	51
Belgie	26		Irák	51
Lucembursko	26		Omán	51
Nizozemsko	26		Východní Timor	51
Česká republika	27		Kosovo	53
Čína	27		Súdán	53
Island	27		Sýrie	53

Zdroj: Doing Business.CZ 2013 [online] 2013

V tabulce 4 můžeme vidět, že počet soudních kroků (procedur) je v Evropě relativně nízký v porovnání s ostatními částmi světa (zejména s rozvojovými zeměmi). Tato skutečnost ovšem nic nevypovídá o délce celého soudního procesu, kde naopak vítězí méně rozvinuté země. Zemí s nejkratší dobou je Singapur (150 dní), naopak nejdéle trvá soudní řízení v Surinamu (1.715 dní).

Tabulka 5: Pořadí zemí podle nákladů (% z pohledávek)

Nejlevnější země	%	Nejdražší země	%
Bhútán	0,1	Komory	89,4
Island	8,2	Malawi	94,1
Lucembursko	9,7	Kambodža	103,4
Norsko	9,9	Papua Nová Guinea	110,3
Jižní Korea	10,3	Zimbabwe	113,1
Čína	11,1	Indonésie	139,4
Slovinsko	12,7	Mosambik	142,5
Portugalsko	13,0	Demokratická republika Kongo	147,6
Finsko	13,3	Sierra Leone	149,5
Ruská federace	13,4	Východní Timor	163,2

Zdroj: Doing Business.CZ [online] 2013

V tabulce č. 5 je možné vidět celkové procento, které zaujímají náklady na proces, z hodnoty dané pohledávky. Evropské země se drží v rozmezí 10 – 15 %, oproti tomu náklady v rozvojových zemích často přesahují hodnotu celé pohledávky.

4 Případové studie

„Demokracie není panováním, nýbrž prací k zabezpečení spravedlnosti. A spravedlnost jest matematikou humanity.“³³

Vzhledem ke složitosti tématu a špatné dostupnosti materiálů je výběr případové studie velmi omezený. Na případy se vztahuje zákon o zachování mlčenlivosti, a tudíž sehnat nějaké případy je velmi problematické. Z toho důvodu jsou v dalším textu nálezy nejružnějších institucí týkající se rozhodčího řízení. Většinou se jedná o spory řešící otázky platnosti rozhodčích smluv, platnost určování rozhodců v rozhodčí smlouvě, omezení práva na soudní proces, atd.

Instituce, kterými se budu dále zabývat, jsou: Nejvyšší soud ČR, Rozhodčí soud při HK a AK ČR, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže³⁴, Komise pro cenné papíry³⁵, Úřad průmyslového vlastnictví ČR, Finanční arbitr³⁶ a soudy fungující v rámci Evropy a EU – konkrétně Evropský soud pro lidská práva³⁷ a Soudní dvůr EU (dříve ESD). Všechny nálezy těchto institucí a organizací se týkají mimosoudních řešení sporů.

4.1 Kvalitativní analýza empirických dat

Pomocí kvalitativní analýzy empirických dat bylo možné přiblížení problematiky mimosoudních sporů a následných typů náprav. Rozhodčí instituce, které se problematikou zabývají, vyhláší nálezy a rozhodnutí, které strany musí dodržovat a sledovat. Analýza těchto nálezů přiblíží problematiku rozhodčích smluv a doložek a jejich následný efekt na celý vztah mezi dvěma stranami.

³³ Nejvyšší soud ČR [online]. 2010 [vid. 2014-11-13]

³⁴ Dále jen ÚOHS

³⁵ Dále jen KCP

³⁶ Dále jen FA

³⁷ Dále jen ESPLP

4.2 Cíl

Cílem práce bylo zjistit, jaké jsou nejčastější případy mimosoudních sporů, které řeší státní i nestátní subjekty. Jednalo se o názorné ukázky nálezů těchto institucí, které mohou pomoci v orientaci v rozhodčím řízení. Neméně důležité je zjišťování alternativních postupů a poučení se z chyb, které dělaly strany v nálezech, které jsou zpracovány níže. Pomocí kvalitativní analýzy je možné tyto chyby objevit a v budoucnosti se jim moci vyhnout, případně pravděpodobnost jejich výskytu snížit na minimum. V důsledku prostudování nálezů několika institucí (Nejvyšší soud ČR, Rozhodčí soud při HK a AK ČR, KCP a dalších institucí) je jednodušší se orientovat v nejčastějších chybách, kterých se dopouští jak právnické, tak fyzické osoby i stát. Toto je důležité zejména vzhledem ke skutečnosti, že mimosoudní řízení zahrnují veškeré aspekty každodenního života.

4.3 Hypotézy

Ke stanovení cílů byly stanoveny dvě dílčí hypotézy (předpoklady):

1. První (nulová) hypotéza: Případy mimosoudních vyrovnání se dotýkají všech oblastí společenského života.
2. Druhá (alternativní) hypotéza: Lze předpokládat, že ve většině zjištěných případů se jedná o případy řešící finanční spory mezi stranami.

Potvrzení, či vyvrácení hypotéz bude středobodem následujícího textu týkajícího se nálezů jmenovaných institucí.

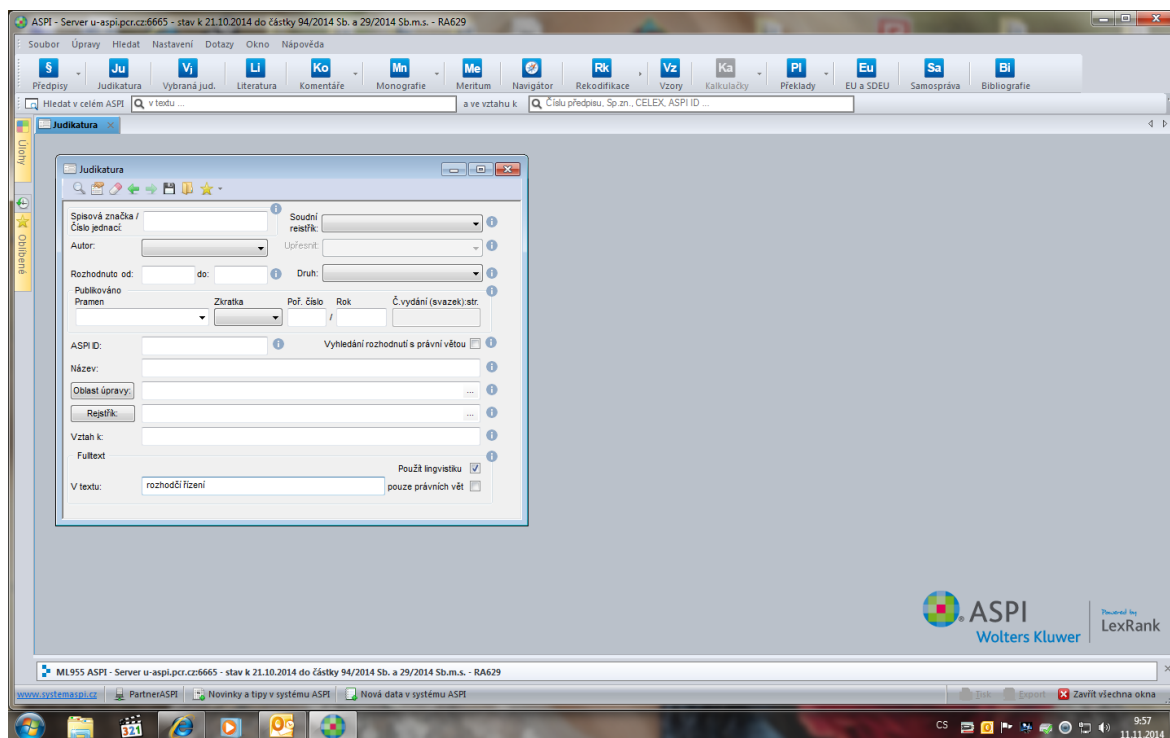
4.4 Použité metody a postupy

V práci byly použité různé metody zkoumání, postupů a sběru dat. Jedná se především o studium spisové a statistické dokumentace, decentralizovanou statistiku, oficiální spisové přehledy a neoficiální přehledy. Pomocí explorační analýzy dat³⁸ je možné vše důsledně

³⁸ Explorační analýza dat – jedná se o získávání informací z velkého množství dat, kdy není jistý výsledek.

prostudovat a za pomoci metody empirické verifikace³⁹ selektivního⁴⁰ a axiálního⁴¹ kódování lze dospět k daným závěrům.

Na následujících obrázcích je zobrazeno, jak bylo postupováno při hledání nálezů v systému ASPI⁴².

Obrázek 2: Vyhledávání pomocí systému ASPI

Zdroj: Vlastní zpracování

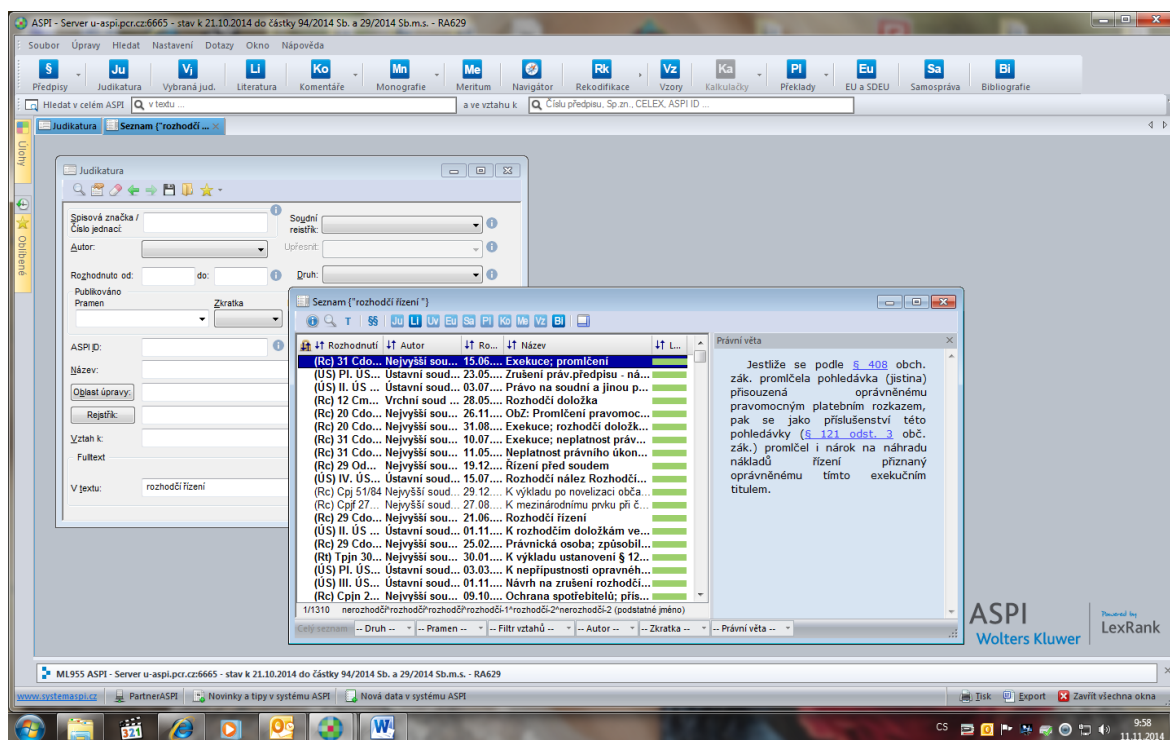
V prvním kroku bylo do vyhledavače zadáno slovní spojení „rozhodčí řízení“.

³⁹ Empirická verifikace – jedná se o ověřování, kdy se předpokládá, že závěry jsou ověřovány pokusem nebo pozorováním.

⁴⁰ Selektivní kódování – závěrečné kódování, kdy cílem je konečně roztřídění a identifikace dat

⁴¹ Axiální kódování – jedná se o určení toho, co je hledáno – oblasti (o jejich určité seskupení)

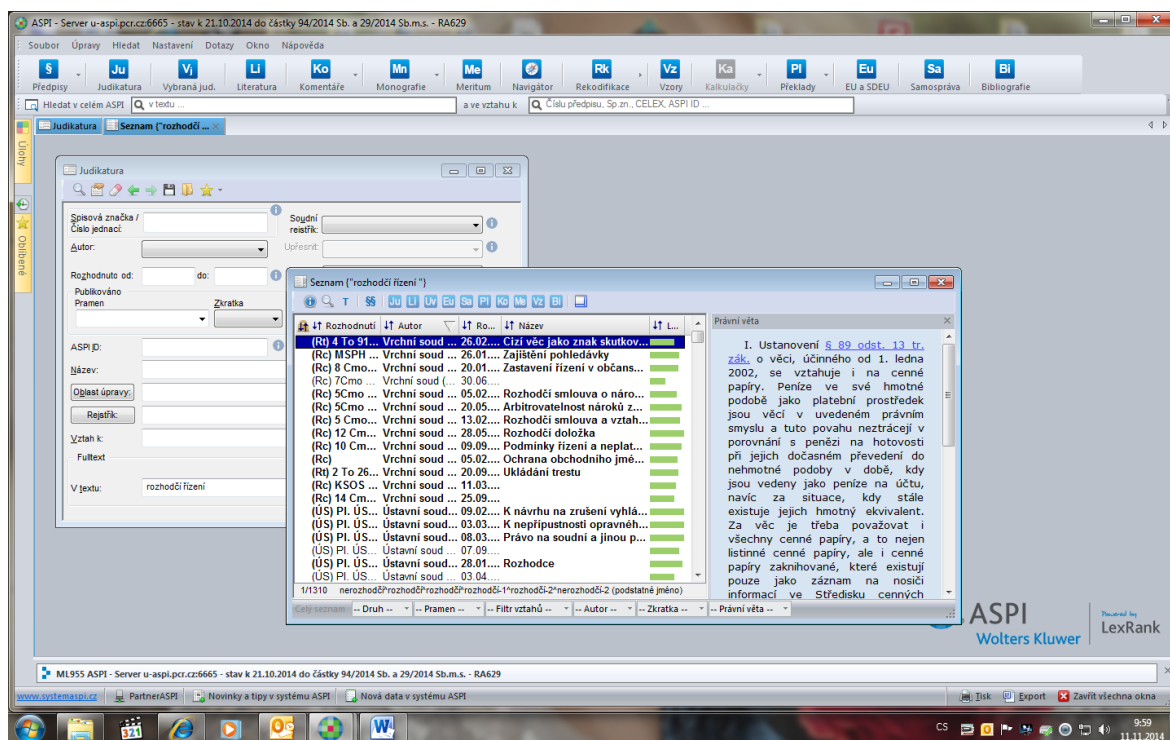
⁴² ASPI – ASPI je zkratkou pro Automatizovaný systém právních informací. Obsahuje právní předpisy ČR i EU, judikaturu SDEU, ...

Obrázek 3: Text: rozhodčí řízení

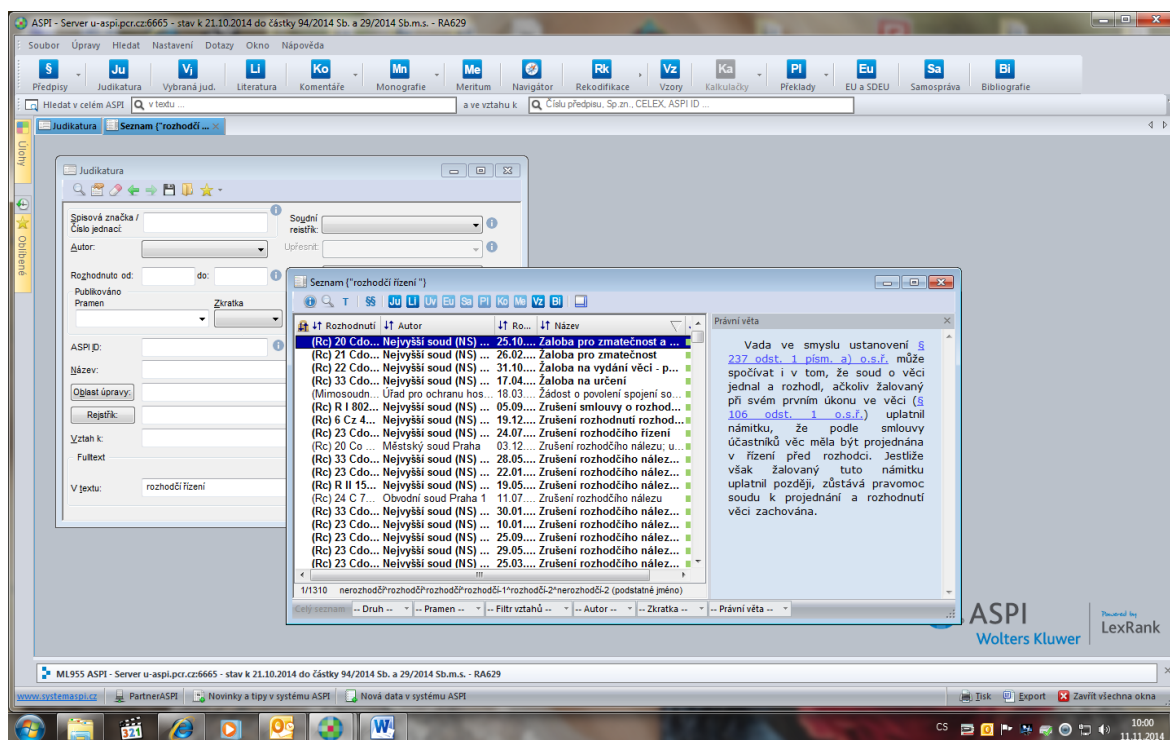
Zdroj: Vlastní zpracování

Ve druhém kroku klíčové spojení „rozhodčí řízení“ vygenerovalo ta řízení, která proběhla při různých institucích. Dané informace se dají seřadit dle typu rozhodnutí (viz obrázek 3), podle autora (obrázek 4), podle názvu (obrázek 5).

Obrázek 4: Řazení nálezů dle typu autora (Nejvyšší soud ČR, RS při HK a AK ČR, ...)

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 5: Řazení nálezů dle názvu

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozhodnutí	Autor	Rozhodnuto dne	Název	LexRank
(Mimosoudní) VO/S105/99	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	17.01.2000	Možné porušení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb.	
(Mimosoudní) S117/2010/VZ - 12072/2010/...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	24.11.2010	Poskytování právního poradenství v oblasti zadávání veřejných zakázek v letech 2...	
(Mimosoudní) S131/2/09 - 9926/2009/530/R...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	09.10.2009	Odstanění některých ekologických zátěží vzniklých před privatizací	
(Mimosoudní) S8/2011/VZ - 4378/2011/540/...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	22.04.2011	Právní služby	
(Mimosoudní) S147/2012/VZ - 6827/2012/5...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	01.08.2012	NEJDEK - DODÁVKA ELEKTRICKÉHO STROJE NA ÚPRAVU LEDOVÉ PLOC...	
(Mimosoudní) R212.214/2007/03 - 03909/20...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	18.02.2006	Správa finančních prostředků na financování protipovodňových opatření	
(Mimosoudní) R17.18.19/2012/VZ - 6018/20...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	12.04.2012	CEITEC - středoevropský technologický institut	
(Mimosoudní) VO/S048/00	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	05.10.2000	Možné porušení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb.	
(Mimosoudní) S520/2010/VZ - 3029/2011/5...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	27.04.2011	Zajištění komplexního SW vývoje portálu BusinessInfo.cz včetně technické správ...	
(Mimosoudní) VZ/S550/03	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	05.08.2003	Zastupování České republiky při smírném řešení sporu a v případném rozhodčím ...	
(Mimosoudní) R019/2000	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	31.10.2002	Možné porušení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb.	
(Mimosoudní) VZ/S146/04 - 153/5318/04 - Št...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	31.08.2001	právní služby v kauze Ministerstvo zdravotnictví a Diag Human	
(Mimosoudní) S09/2012/VZ - 3489/2013/5...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	19.02.2013	Poskytování právní pomoci	
(Mimosoudní) VP/S049/01 - 160	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	21.06.2001	Meopta Píseň, a.s. - prominutí penále z dluzh pojst.	
(Mimosoudní) S237/2012/KS - 8969/2012/8...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	18.05.2012	Spojení soutěžitelů Lear Corporation, Lion Merger Corp., Corporation Trust Cente...	
(Mimosoudní) OF/S243/03 - 1245/04	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	18.03.2004	Žádost o povolení spojení soutěžitelů ČSOB, a.s. a IP banka, a.s.	
(Mimosoudní) VP/S060/00 - 160	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	05.12.2000	Emil Hezcko, ČSAD České Budějovice	
(Mimosoudní) VP/S49/01 - 160	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	21.06.2002	Veřejná podpora	
(Mimosoudní) VP/S079/01 - 160	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	21.09.2001	TRADO-SERVIS, s.r.o. - prominutí penále z dluzného pojistného	
(Mimosoudní) VP/S50/01 - 160	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	21.06.2001	Veřejná podpora	
(Mimosoudní) VP/S060/00 - 160	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	20.12.2000	PROBO TRANS, s.r.o., Holovice	
(Mimosoudní) S247.293.294.295.296.297.2...	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Ú.)	03.12.2013	POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB PRO POTŘEBY HLAVNÍHO MĚSTA PRA...	
(Eu) C - 294/02	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	17.03.2005	Komise Evropských společenství proti AMI Semiconductor Belgium BVBA a dal...	
(Eu) C - 125/04	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	27.01.2005	Guy Denut a Betty Corderien v. Transorient	
(Eu) 102/81	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	23.03.1982	Nordsee v. Nordstern	
(Eu) C - 209/90	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	08.04.1992	Komise Evropských společenství proti Walteru Feilhaberovi	
(Eu) C - 69/97	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	27.04.1999	Komise Evropských společenství proti SNUA Srl	
(Eu) 426/85	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	16.12.1986	Komise Evropských společenství proti Janu Zoubkovi	
(Eu) C - 420/07	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	28.04.2009	Meletis Apostolides proti Davidu Charlesi Oramsovi a Lindě Elizabeth Orams	
(Eu) C - 199/08	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	22.06.1987	O pojištění právní ochrany a o právo pojištěného na svobodný výběr advokáta v př...	
(Eu) C - 40/08	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	06.10.2009	Asturcom Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodriguez Nogueira - řízení o př...	
(Eu) C - 471/98	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	05.11.2002	Komise Evropských společenství proti Belgickému království	
(Eu) C - 499/08	Soudní dvůr Evropské unie (dříve ESD)	12.10.2010	Ingeniørforeningen i Danmark proti Region Syddanmark - řízení o předložení otáz...	
(SJS) 6 Ads 88/2006 - 132	Rozšířený senát NSS	21.07.2009	Nemocenské pojištění zaměstnanců: aplikace mezinárodních smluv o soc...	

Obrázek 6: Nálezy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Zdroj: Vlastní zpracování

Na obrázku 6 jsou seřazeny nálezy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Pomocí systému ASPI byly vybrány instituce a vždy mimosoudní řešení sporů (na obrázku jde o mimosoudní řešení daného úřadu, které byly institucí řešeny). V textu jsou pak použity nejčastěji 3 nálezy každé instituce (některé instituce mají nálezů méně, záleží na typu instituce a mírou zabývání se mimosoudním řízením).

4.5 Harmonogram práce

V tabulce 6 je uveden harmonogram této diplomové práce, která byla psána od počátku roku 2013 do konce roku 2014.

Tabulka 6: Harmonogram diplomové práce

Cílová skupina:	Nálezy rozhodčích soudů a institucí zabývajících se problematikou rozhodčího řízení
Počet případů:	18
Časová náročnost výzkumu:	4 měsíce
Plánované období realizace:	6 měsíců
Cíl:	Analýza dílčích problematik mimosoudních rozhodnutí právní formou nálezů určitých institucí

Zdroj: Vlastní zpracování

4.6 Popis zkoumaného vzorku a oblasti

Práce je zaměřena na státní i nestátní organizace zabývající se problematikou mimosoudního řešení majetkových sporů. Tyto spory řeší různé instituce, včetně soudů, které většinou věc řeší v případech, kdy dojde k odvolání či napadení rozhodčího nálezu a je potřeba nález přezkoumat. Soudní příslušnost je dána také v okamžiku, kdy rozhodčí soud či rozhodce nemají k vyřešení sporu potřebnou pravomoc (neexistující či neplatná rozhodčí smlouva/doložka).

Jednotlivé nálezy je potřeba prostudovat a vyhodnotit. Vyhodnocení spočívá v orientaci v daném problému, ve znalosti nároků obou stran a v seznámení s uzavřenou smlouvou či podobným závazným dokumentem (rozvod).

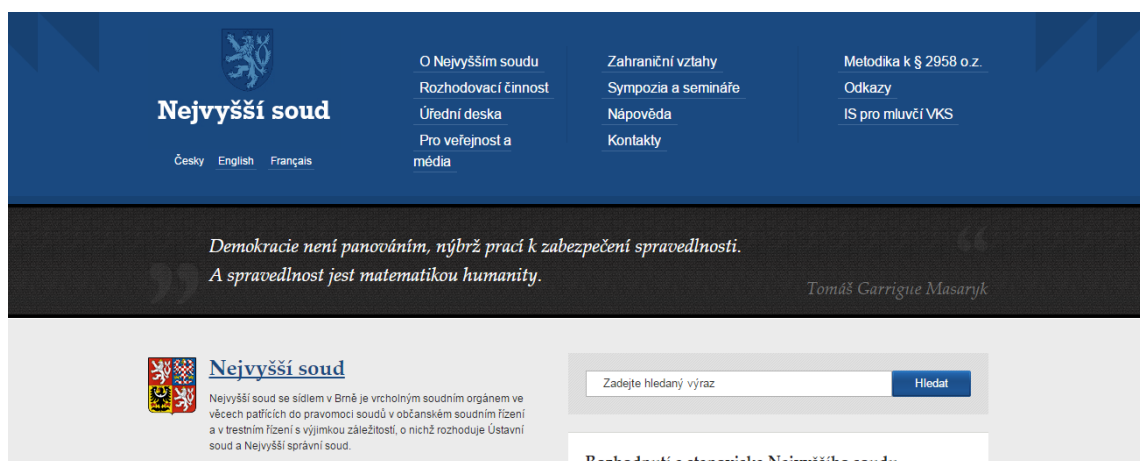
4.7 Nálezy

V následujícím textu se budou nacházet nálezy jednotlivých institucí, které se zabývaly řešením rozhodčích smluv a doložek. Jednalo se nejen o různé majetkové spory, ale také o příslušnost rozhodování ve věci samotné jako takové. V mnoha případech bylo zjištěno, že povinnost dodržovat rozhodčí doložku/smlouvy nebylo v souladu se zákonem

či dokonce se článkem 6 Úmluvy, kdy poté docházelo k porušování základních lidských práv.

4.7.1 Nejvyšší soud ČR

Nejvyšší soud České republiky není třeba moc představovat, jedná se o jeden z vrcholných orgánů českého soudnictví. Nejvyšší soud se skládá z předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců. Předseda a místopředseda jsou jmenováni prezidentem republiky. Existence a fungování Nejvyššího soudu se (mimo jiné) řídí zákonem č. 6/2002 Sb., O soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů.

Obrázek 7: Webové stránky Nejvyššího soudu ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

V další části textu se budou rozebírat tři nálezy Nejvyššího soudu ČR týkající se mimosoudních sporů.

1. Nález o platnosti rozhodčí smlouvy

Neobsahuje-li rozhodčí smlouva přímé určení rozhodce ad hoc, resp. konkrétní způsob jeho určení, a odkazuje-li na rozhodčí řád vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je taková rozhodčí smlouva neplatná.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě proti žalované obchodní společnosti TAKORA, a. s., o určení vlastnického práva k nemovitostem, vedené u Okresního soudu ve Frýdku, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě z února 2010, takto: Usnesení Krajského soudu v Ostravě z února 2010, a usnesení Okresního soudu ve Frýdku – Místku také z února 2009, se zrušují, a věc se vrací soudu prvního stupně k dalším u řízení.

Krajský soud v Ostravě usnesením z února 2010 potvrdil usnesení Okresního soudu ve Frýdku Místku z února 2009, jímž bylo zastaveno řízení o určení vlastnictví ke specifikovaným nemovitostem. Shodně se soudem prvního stupně zastával názor, že v posuzované věci účastníci v rámci kupní smlouvy o převodu nemovitostí uzavřeli rozhodčí doložku, jejíž písemná forma odpovídá zákonu o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná při prvním úkonu, který jí náležel, uplatnila námitku, že věc má být na základě uzavřené smlouvy projednána v rozhodčím řízení. Po zjištění, že v daném případě jde o majetkový spor, o jehož předmětu by strany mohly uzavřít smír, proto soud prvního stupně podle odvolacího soudu rozhodl správně, pokud řízení zastavil. Podle odvolacího soudu se v daném případě rozhodčí doložka vztahuje nejen na práva z právních vztahů přímo vznikající, ale i na otázku právní platnosti těchto právních vztahů, jakož i na práva s těmito právy souvisejícími, tedy i na práva, která žalobkyně učinila podanou žalobou předmětem sporu.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. V dovolání žalobkyně uvedla, že v rozhodčí doložce byl sjednán počet rozhodců (jeden), nikoli však konkrétní osoba. Dále sdělila, že s dokumenty sdružení, jejichž řádem a pravidly se při rozhodčím řízení měl rozhodce řídit, nebyla seznámena. Neméně důležitý přijde žalující straně fakt, že se jedná o neplatnost kupní smlouvy, čili (podle žalobkyně) neplatnost celé doložky. Jak vyplývá z obsahu spisu, účastníci se v kupní smlouvě dohodli, že „*veškeré spory, které mezi nimi nastanou nebo mohou nastat, či jakékoliv jiné nároky, budou řešeny v rozhodčím řízení před jediným rozhodcem, v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb. podle Rozhodčího řádu a Poplatkového řádu vydanými Sdružením rozhodců, s. r. o., IČ 634986658, sídlem Příkop 8 (budova IBC), 604 10 Brno*“, s tím, že tyto dokumenty jsou zveřejněny v platném znění na internetových stránkách Sdružení rozhodců“.

To ovšem není stálá rozhodčí instituce, tudíž není možné jednat podle jejich řádu a pravidel.

Žalobkyně zpochybňuje platnost rozhodčí doložky vzhledem k neplatnosti kupní smlouvy. Nejvyšší soud ovšem při dovolání neuznal uplatněný dovolací důvod žalobkyně. Podle jejího názoru se dle zákona jednalo o omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. O takový případ jde tehdy, pokud soud buď použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo jestliže aplikoval správný právní předpis, avšak nesprávně jej vyložil.

Po posouzení právní věci se Nejvyšší soud ČR v senátu rozhodl, že rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně se ruší a věc se vrátí k přezkoumání k prvnímu stupni k dalšímu přezkoumání.

Kvalitativní pohled:

V daném případě vidíme, že určení počtu rozhodců v majetkovém sporu není otázkou náhodnou a postup je přesně určený ZRŘ. Vidíme, že i postup soudů není jednotný a každý na to má jiný náhled. Pokud by strany rovnou v kupní smlouvě určily rozhodce (případně postup, jakým se rozhodce bude určovat), předešly by velmi zdoluhavému jednání, kdy se spor vlekl již od roku 2007 a skončil až roku 2011. Ze ZRŘ vyplývá, že v rozhodčí smlouvě se účastníci musí dohodnout buďto na „ad hoc“ rozhodci (rozhodcích) nebo na stálém rozhodčím soudu, který je zřízen na základě zákona. Jak vyplývá z obsahu spisu, účastníci se v kupní smlouvě dohodli, že všechny spory budou řešeny jedním rozhodcem v souladu s řádem a pravidly nestálé rozhodčí instituce. Rozhodčí smlouva, uzavřená do 31. 3. 2012, která pro řešení sporů mezi účastníky určuje jediného rozhodce, jenž bude jmenován předsedou dozorčí rady právnické osoby, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je neplatná. Rozhodčí soud by s daným problémem do 3 měsíců učinil rozhodnutí, které by bylo pravomocné. Pokud by se spor řešil u rozhodčího soudu, náklady by se pravděpodobně pohybovaly kolem 200.000 Kč vč. DPH (při ceně nemovitosti 2.000.000 Kč).

2. Nález týkající se předpokladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě v exekuční věci proti povinné pro 12.584 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Přerově, o dovolání oprávněného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci, takto: Dovolání se zamítá a žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Ve výroku uvedeném v rozhodnutí krajský soud potvrdil usnesení z prosince 2005, kterým Okresní soud v Přerově zamítl návrh, jímž se oprávněný domáhal podle rozhodčího nálezu ze srpna 2005, k vydobytí pohledávky 12.584,- Kč s příslušenstvím nařízení exekuce. Ve shodě se soudem prvního stupně uzavřel, že rozhodčí nález podkladem pro nařízení exekuce být nemůže, neboť není vykonatelný, druhé straně totiž nebyl doručen.

Oprávněný podal žádost o dovolání, protože dle něj není jednoznačně určen postup rozhodců při doručování rozhodčích nálezů. Podle zákona č. 120/2001 Sb. je rozhodčí nález vykonatelný exekučním titulem. To, zda je titul z formálního i obsahového hlediska správný, zkoumá soud před nařízením exekuce. Písemné vyhotovení rozhodčího nálezu musí být stranám doručeno a po doručení opatřeno doložkou o právní moci. Nezbytnost doručení zákon zdůrazňuje proto, že rozhodčí nález nabývá účinnosti dnem doručení pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný. Doručování rozhodčích nálezů nebo usnesení není zákonem upraveno, tudíž se uplatňuje ustanovení o doručování písemností v občanském soudním řízení. To znamená, že písemné vyhotovení rozhodčího nálezu (stejně jako rozsudku), se doručuje účastníkům rozhodčího řízení do vlastních rukou.

Kvalitativní pohled:

I přesto, že se strany v rozhodčí smlouvě domluvily na způsobu doručení (doručení na adresu bydliště, příp. nahlášení nové adresy a v případě nedostižení adresáta se má považovat rozsudek za pravomocný následující den po vrácení nálezu odesílateli), vynutitelnost není možná. Uložení, které u nálezu proběhlo, není podle OSŘ právoplatným způsobem předání zúčastněným stranám, i když se na tom strany shodly v doložce. Otázkou zůstává, zda si strany mohou tyto věci upravit v rozhodčí smlouvě (doložce) jiným způsobem. Doručování rozhodnutí stranám je součástí postupu, kterým rozhodci

vedou řízení, není. Je tomu tak proto, že stranám (rozhodcům) je umožněno nakládat s procesními pravidly týkajícími se postupu v řízení od okamžiku jeho zahájení do okamžiku ukončení rozhodčího řízení. V tuto chvíli tu dochází k zásadnímu okamžiku - rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu nebo usnesení v těch případech, kdy se nevydává rozhodčí nález. Do okruhu procesních otázek, jejichž úprava je v kompetenci stran (rozhodců), doručování rozhodnutí tudíž rozhodně nepatří. Mají-li nastat účinky právní moci a vykonatelnosti ve stejném rozsahu jako v případě soudního rozhodnutí, je nezbytné trvat na dodržení pravidel, jimiž se řídí doručování rozhodnutí vydaných v občanském soudním řízení.

Na příkladu je zřetelně vidět, že doručování rozhodčích nálezů se musí řídit stejnými zákony a pravidly, jakými se řídí rozhodnutí vydaná v rámci OSŘ. Strany si sami nemohou určit jiný způsob doručování písemností, který by byl v rozporu s občanským zákoníkem. Celé soudní řízení, kdy se oprávněný snažil využít svého práva na dovolání, bylo, očividně, zbytečné. Dovolání by nebylo podáváno, kdyby obě strany předem znali svá práva a povinnosti a nesnažili se do rozhodčí smlouvy zakomponovat ujednání, na které ze zákona stejně nemají nárok. V tuto chvíli by byla vhodná pomoc ze strany rozhodce, otázkou ovšem zůstává, zda případ řešila stálá rozhodčí instituce či ne. U stálých rozhodčích institucí jsou veškerá pravidla uvedena a vyvěšena ve věstníku a strany, nedohodnou-li se jinak, jsou vázány těmito pravidly.

3. Neplatnost rozhodčí doložky v případě neplatnosti smlouvy

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě v právní věci žalobkyně České republiky - Ministerstva financí, proti žalované, o zrušení rozhodčího nálezu, vedené u Městského soudu v Praze, o dovolání obou účastníků proti rozsudku Vrchního soudu v Praze z dubna 2005 takto: Řízení o dovolání žalované se zastavuje. Dovolání žalobkyně se zamítá. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Základním sporem bylo rozhodnutí o platnosti/neplatnosti rozhodčí doložky v případě, že jedna ze stran od kupní smlouvy, jejíž součástí doložka byla, odstoupila. Nejvyšší soud zamítl žalobu podávanou Fondem národního majetku ČR, kdy Fond měl původní žalované uhradit částku převyšující 2.000.000.000 Kč (přesně 2.051.096.000 Kč

s 2% úrokem z prodlení ročně od 29. dubna 2004 do zaplacení, náklady předcházejícího řízení 15.295.943,27 Kč + exekuční náklady).

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že není naplněn žádný z Fondem tvrzených důvodů pro zrušení rozhodčího nález. Následně Vrchní soud v Praze k odvolání Fondu rozsudkem ze dne 12. dubna 2005, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že rozhodčí nález zrušil.

Odvolací soud uzavřel, že rozhodčí smlouva obsažená ve smlouvě o prodeji a koupi akcií z prosince 1996 má povahu rozhodčí doložky a týká se „řešení celého okruhu možných sporů jen rámcově ohraničených původem ve vztazích ze smlouvy“. Odvolací soud dále uvedl, že platnost rozhodčí smlouvy, i když má podobu jen rozhodčí doložky, je nutno vždy posuzovat jako smlouvu zcela samostatnou, jen vloženou do textu jiné smlouvy. A to vše hlavně vzhledem k tomu, že platnost rozhodčí smlouvy nemůže být závislá na platnosti základní smlouvy. Soud dále ustanovil, že jak předmět rozhodčího řízení vymezený žalobou (určení neplatnosti odstoupení od smlouvy), tak i změněný předmět řízení (požadavek na náhradu škody) mají majetkovou povahu (jde o majetkový spor) a lze o nich uzavřít smír. Odvolací soud ovšem rozhodčí nález zrušil a to především díky části rozhodčí smlouvy řešící rozhodce – Fondem určený rozhodce byl někdo jiný, než ten, kdo nález nakonec vydal. Proto odvolací soud nález zrušil. Fond podal dovolání proti tomuto rozsudku hlavně proto, že tvrdí, že požadavek na určení neplatnosti odstoupení od smlouvy není majetkovým sporem, a že soud rozhodl na základě jiných skutků. V případě, kdy je předmětem sporu určení, zda konkrétní právní úkon je platný či nikoli, smír totiž uzavřít nelze.

Zrušením Fondu přešla povinnost na stát – žalovaným se stalo Ministerstvo financí.

Ze zákona není nutné stanovovat důvody, pro které byl rozhodčí nález zrušen. Z tohoto vyplývá, že případná absence takového výroku pak sama o sobě nečiní rozhodnutí soudu nesprávným, má však za následek, že dovolací námitky, podle nichž měl být rozhodčí nález zrušen, nesměřují proti důvodům rozhodnutí, nýbrž do věci samé.

Dovolání žalobkyně proti měnícímu výroku rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé je proto přípustné; není však důvodné.

Podle rozhodčí doložky, kterou spolu uzavřeli obě strany v rámci smlouvy o prodeji a koupi akcií (rozhodce je z RS při HK a AK ČR, místem je Praha a strany se snaží o vyřešení sporů přátelsky, ne soudní cestou), je zřejmé, že se jedná o majetkový spor a všechny záležitosti ze smlouvy vyplývající budou řešeny před rozhodčím soudem.

Kvalitativní pohled:

V tomto případě vidíme, že se ze žalobce stal žalovaný a role se obrátily. Strany se snažily dokázat neplatnost rozhodčí doložky v důsledku neplatnosti smlouvy, ovšem bezvysledně. Rozhodčí doložka je dle práva samostatnou částí smlouvy, a pokud dojde bez nároku na odstoupení smlouvy k odstoupení smlouvy, vzniklé spory by se měly řešit podle doložky, kterou strany sepsaly a podepsaly. V textu doložky ve smlouvě o prodeji a koupi akcií bylo výslovně napsáno, že všechny spory budou strany řešit přátelsky a bez toho, aby se obrátily na soudní instituce. Z toho vyplývá, že veškeré spory (včetně faktu, že sporem byl nárok na odstoupení od smlouvy) by měly být řešeny před rozhodčím soudem (podle doložky konkrétně Rozhodčím soudem při HK a AK ČR). Celá situace je velmi nepřehledná a víceméně se skoro 10 let případ točil kolem faktu, zda je zrušena rozhodčí doložka smlouvy v případě, že dojde k odstoupení od smlouvy.

4.7.2 Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR

Rozhodčímu soudu při HK a AK ČR je věnována celá kapitola práce, z toho důvodu se nyní zaměřím hlavně na nálezy soudu. Na webových stránkách je možné najít rozhodčí doložky, rozhodčí smlouvy, ujednání k určení rozhodce, věci, ve kterých soud rozhoduje, řád soudu podle kterého jsou například jmenováni rozhodci pro dané spory, seznam výkonných rozhodců a spousta dalších informací. Činnost rozhodčího soudu je v České republice upravena zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. Před rokem 1995 bylo možné rozhodovat pouze spory vyplývající z mezinárodního obchodního styku.

<p>Menu</p> <ul style="list-style-type: none"> » Home Rozhodčí doložka Seznamy rozhodců Řády Sazebníky Právní věty Konzultační centrum Spory o doménová jména Knihovna Nabytí právní moci Úřední deska <p>FAQ</p> <p>Jakou výhodu má řízení před Rozhodčím soudem oproti řízení před soudem státním?</p>	<p>O Rozhodčím soudu</p> <p>Rozhodčí soud byl založen v r. 1949 a působil v té době při Československé obchodní komoře. Později v r. 1980 byl jeho název změněn na Rozhodčí soud při Československé obchodní a průmyslové komoře a s účinností od 1.1.1990 došlo ke změně názvu na Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen Rozhodčí soud).</p> <p>>> Rozhodčí doložka</p> <p>Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv</p>	<p>Co rozhodujeme</p> <p>Rozhodčí řízení v České republice je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1.1.1995.</p> <ul style="list-style-type: none"> » Majetkové spory <ul style="list-style-type: none"> • mezinárodní spory • tuzemské spory • spotřebitelské spory » Doménové spory <ul style="list-style-type: none"> • .CZ • .EU • .com, .net, .org, .biz, .info, a další <p>doménová jména nejvyšší úrovně</p>	<p>Novinky</p> <p>1.10.2014 Přijem žádostí nových uchazečů pozastaven Od 1.10.2014 je dle rozhodnutí předsednictva Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR pozastaven příjem žádostí uchazečů o zápis na seznam rozhodců.</p> <p>28.9.2014 Aktuální informace k doménám .CZ Nejvyšší soud České republiky rozsudkem sp. zn. 23 Cdo 3895/2011 rozhodl, že není možné uzavření rozhodčí smlouvy podáním žaloby k Rozhodčímu soudu na základě veřejné rozhodčí nabídky obsažené v Pravidlech registrace doménových jmen v ccTLD .cz, vydaných sdružením CZ.NIC, z.s.p.o., a nezotožnil se tak se závěry Vtčního soudu v Praze vyjádřenými v rozsudku 3 Cmo 367/2010. (Přepřiložka s celým textem ke stažení se Vám zobrazí po rozkliknutí novinek).</p>
---	---	---	--

Obrázek 8: Webové stránky Rozhodčího soudu při HK a AK ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Zamítnutí žaloby a náhrada nákladů řízení

Žaloba podaná k Rozhodčímu soudu při HK a AK ČR se zamítá. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů rozhodčího řízení ve výši 91.992 Kč, a to do 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodčího nálezu.

Žalobce se žalobou z března 2006, doručenou Rozhodčímu soudu o dva dny později, domáhal, aby žalovanému byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 1.847.396,30 Kč s příslušenstvím. Podání žaloby k danému soudu jasně vyplývalo z rozhodčí doložky, na které se strany domluvily: „Veškeré spory z této smlouvy vyplývající nebo s ní související budou s konečnou platností řešeny v rozhodčím řízení rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR podle jeho řádu.“

Žalobce v žalobě uvedl, že s žalovaným uzavřel Smlouvu o servisní stanici. Od této smlouvy žalobce později odstoupil z důvodu dlouhodobého nedodržování platební povinnosti ze strany žalovaného. Žalovaný byl v souladu se smlouvou povinen denně převádět tržby z prodejů pohonných hmot na svůj účet a zřídit ve prospěch žalobce právo inkasa. V průběhu několika měsíců žalovaný tržby neodváděl, čili žalobce

nemohl tržby inkasovat. Za uvedené období žalovaný neodvedl celkem tržby ve výši 1.847.396,30 Kč. Tato částka nebyla žalobci do dnešního dne uhrazena. Žalovaný s žalobcem o uhrazení dluhu jednali a žalovaný dvakrát, v různých časových obdobích, uznal svůj dluh co do důvodu i výše. Žalobce navrhl pokračování v rozhodčím řízení poté, co byl rozhodčí nález ve věci zrušen rozhodnutím Městského soudu v Praze.

Žalovaný namítal, že pokračování v rozhodčím řízení je nepřipustné, neboť žalobce zmeškal zákonem stanovenou třicetidenní lhůtu ode dne doručení rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu a nebyly tak zachovány účinky žaloby. Dále se žalovaný odkazoval na neplatnost smlouvy a neprokázanost výše uvedené výše pohledávky. Většina pohledávek byla, dle jeho tvrzení, splacena v hotovosti nebo na základě tzv. Staničních karet. Proto žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Po následném jednání podal žalovaný podání kvůli pochybnosti o nepodjatosti rozhodců. To poté řešilo předsednictvo soudu, které námitku jako oprávněnou neuznalo, čili se věc vrátila k projednání senátu soudu.

Rozhodčí senát se nejdříve zabýval námitkou promlčení, přednášenou v řízení žalovaným. Žalovaný ve svých podáních opakovaně namítal promlčení, neboť podle tvrzení žalovaného žalobce podal návrh na obnovu řízení 9. 12. 2010, když mu 3. 11. 2010 bylo doručeno rozhodnutí Městského soud v Praze (tj. více než 30 dní). Rozhodčí senát se ztotožnil s názorem žalovaného, že zachování lhůty může být posuzováno výhradně na základě doručení. Své rozhodnutí rozhodčí senát opírá o ustanovení, kdy „doručený rozsudek, který již nelze napadnout odvoláním, je v právní moci.“ Jelikož se jednalo o rozsudek odvolacího soudu, který již nebylo možné napadnout odvoláním, byl uvedený rozsudek pravomocný dnem doručení. Díky výše zmíněnému k promlčení nedošlo.

Pokud jde o hmotnou stránku věci, žalovaný opakovaně poukazoval na smlouvy, podle kterých měl být v nevýhodě. Je nutné konstatovat, že se jednalo o právní vztah podle obchodního zákoníku a žalobce i žalovaný proto byli v postavení podnikatelských subjektů a všechny podnikatelské subjekty musí plnit náležitosti smlouvy i v případě, že je jedna ze stran znevýhodněna.

Ze závěrů znaleckého posudku vyplývá, že k finančním problémům čerpací stanice docházelo z důvodů časového nesouladu odvodů tržeb a plateb z platebních karet. Znalec poukázal na velké nedostatky v účetnictví žalobce, které mohly vést k nedohledání žalované částky. Znalec také konstatoval, že žalovaný veškeré své závazky a povinnosti vůči žalobci řádně plnil až do posledních momentů nájmu čerpací stanice

Na základě výše uvedeného rozhodčí senát dospěl k závěru, že žalobce neprokázal důvody pro svou žalobu. Podle Rozhodčího soudu pro vnitrostátní spory je každá ze stran povinna prokázat okolnosti, na které se odvolává jako na základ svých nároků. Žalobce byl povinen v řízení jednoznačně prokázat, že dluh žalovaného v jím tvrzené výši neodvedením tržeb skutečně vznikl a dosud trvá. Žalobci se v průběhu řízení nepodařilo vyvrátit obranu žalovaného, podpořenou závěry znalce. Vzhledem k jmenovaným faktům soud žalobu zamítl.

Kvalitativní pohled:

V případě, který řešil RS při HK a AK ČR vidíme, že majetkové spory se mohou táhnout několik let i během rozhodčího řízení (1999 – 2006). Důvodem bývá hlavně opakované odvolávání stran a poskytování důkazů. Žalovaný sice stvrdil svůj dluh, ovšem na druhou stranu tvrdil, že dluh uznal v tísnivé situaci, kdy byl pod nátlakem. Podle soudu se žalovaný sice nedopustil trestného činu, ale podmínky smlouvy také nedodržel. Vzhledem k platbám v hotovosti nebo pomocí „Staničních karet“, ale žalobce určitý obnos obdržel. Díky tomu, že žalobce nebyl schopen obhájit svá tvrzení a vyvrátit důkazy obžalovaného, soud žalobu zamítl. Nakonec byly žalovanému uhrazeny náklady řízení v částce přesahující 90.000 Kč. Případ je, víceméně, stavěn na nedokázání předmětu sporu žalobcem.

2. Nález týkající se neplatnosti rozhodčí doložky v kupní smlouvě

Senát při HK a AK ČR rozhodl ve věci žaloby o částku 91.500 EUR s příslušenstvím takto: Řízení se zastavuje a ani jedna ze stran nemá nárok na úhradu výdajů.

Žalobce podal žalobu u RS s požadavkem na uhrazení částky, a také na zaplacení výdajů spojených s rozhodčím řízením. Strany mezi sebou uzavřely kupní smlouvu,

jejíž součástí byla rozhodčí doložka, která by případný spor směřovala na RS při HA a AK ČR. Případný spor by měl řešit jediný rozhodce jmenovaný rozhodčím soudem. Žalovaný uznal existenci kupní smlouvy, ale upozornil na skutečnost, že sankční podmínky a rozhodčí doložku neschválil a byla podepsána jen členem dozorčí rady společnosti, ne statutárním zástupcem. Člen dozorčí rady neměl podpisové právo.

Z rozhodčí doložky vyplývá, že smluvní strany byly vedeny záměrem vyloučit z rozhodování jejich případných sporů ze smlouvy obecné soudy, když se dohodly, že spory bude rozhodovat jeden rozhodce a stanovily způsob, jak má být rozhodce určen. Dohodly se také na postupu, kterým má rozhodce řízení vést, a zmocnily rozhodce, aby spory rozhodnul podle zásad spravedlnosti.

V celé kupní smlouvě však není uveden Rozhodčí soud při HK a AK ČR jako stálý rozhodčí soud, který by měl případné spory projednat a rozhodnout. Obě strany výslovně pověřily rozhodčí soud, aby určil rozhodce podle jeho řádu a pravidel. Nikde však není zmínka o tom, že soud by měl řízení provést sám. Z uvedeného tedy vyplývá, že spor by mohl být případně řešen v tzv. rozhodčím řízení ad hoc, nikoliv však Rozhodčím soudem při HK a AK ČR.

To bylo podnětem pro výše zmíněné rozhodnutí soudu, který se případem nezabýval a řízení zastavil.

Kvalitativní pohled:

V tomto případě je jasné, že v případě smluv a rozhodčích doložek je nutné dbát přesně na to, co je ve smlouvě (či v doložce) psáno. Strany se sice v rozhodčí doložce domluvily na řešení sporů mimosoudní cestou a stanovily postup řízení, počet a pravomoci rozhodce, ale nikde nebylo uvedeno, že rozhodce při HK a AK ČR by se tím měl zabývat. Jmenovaný rozhodčí soud měl za úkol pouze určit stranám soudce podle řádu a pravidel instituce. Zkoumat platnost doložky či celé smlouvy už nebylo v pravomoci konkrétního soudu.

3. Nález týkající se uhrazení dlužné částky

Senát při Rozhodčím soudu při HK a AK ČR rozhodl v případě žaloby o 230.000 Kč následovně: Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni dlužnou částku ve výši 230.000 Kč, smluvní pokutu ve výši 1.058 Kč, zákonný úrok z prodlení ve výši 7,75 % p. a., to vše ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozhodčího nálezu. Dále je žalovaný povinen nahradit ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozhodčího nálezu žalobkyni náklady rozhodčího řízení (10.000 Kč) a náklady na právní zastoupení žalobkyně (27.660 Kč).

Strany si na začátku určily každý svého rozhodce a tito dva rozhodci poté určili předsedu, těmito kroky mohl Senát zasedat. V rozhodčí doložce bylo ujednáno, že všechny spory vznikající z této dohody a v souvislosti s ní budou rozhodovány u Rozhodčího soudu při HK a AK ČR podle jeho řádu a pravidel třemi rozhodci. V průběhu jednání nebyla ze strany účastníků vznesena proti příslušnosti RS žádná námitka.

Žalovaná s žalobcem spolu žili v manželství, které bylo rozvedeno v březnu 2009. Strany se dohodly na vypořádání jmění manželů, kdy žalovaný měl žalobkyni vyplatit částku 230.000 Kč a dále smluvní pokutu v případě prodlení. Žalovaný peníze včas neuhradil a poté byl dvakrát na své prodlení písemně upozorněn.

Na ústní jednání se ovšem žalovaná strana nedostavila, proto soud rozhodl, že věc bude projednávat v nepřítomnosti žalovaného. Po prozkoumání předložených dokumentů (dohoda o vypořádání jmění manželů, doporučený dopis žalovanému od žalobkyně i od její právní zástupkyně) soud rozhodl ve prospěch žalobkyně. Senát potvrzuje, že nároky, vznesené žalobkyní v žalobě jsou oprávněné a byly předloženými důkazními prostředky dostatečně prokázány. Proto senát ukončil řízení s tím, že žalobě vyhověl v plném rozsahu a uložil žalovanému povinnost úhrady dlužné částky i příslušenství.

Kvalitativní pohled:

RS při HK a AK ČR rozhodoval v případě bývalých manželů, kdy problémem byla neuhrazená částka z vyrovnání jmění manželů. Vzhledem k tomu, že žalovaný se k celé situaci nijak nevyjádřil, neprojevil snahu a ani se neúčastnil řízení, jednání nebylo extrémně dlouhé. Žalobkyně předložila průkazné důkazní prostředky, které prokázaly,

že strana jednala v souladu se zákonem a druhou stranu se snažila na situaci upozorňovat. Druhá strana zájem neprojevila, a tudíž přiznal rozhodčí soud nárok žalobkyni.

4.7.3 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Cílem tohoto úřadu je ochrana spotřebitele a zajištění „férové“ hospodářské soutěže. Dále dohlíží na zadávání a plnění veřejných zakázek, čímž podporuje a prosazuje transparentnost zakázek.

Obrázek 9: Webové stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Nález týkající se splnění podmínek veřejné zakázky

ÚOHS řešil případ, kde vystupuje Ministerstvo financí (zastoupené Ing. Eduardem Janotou, ministrem) a společností P-D Industriegesellschaft mbH a STAVOPROGRES BRNO. Společnosti podaly společnou žádost o účast týkající se přezkoumání postupu zadavatele ve veřejné zakázce "Odstranění některých ekologických zátěží vzniklých před privatizací". Rozhodnutí ÚOHSu je následující: správní řízení se zastavuje.

Ministerstvo financí zadalo zakázku, vyvěsilo ji dle stanovených pravidel a zákonů a uveřejnilo nezbytné požadavky na vykonavatele. Rozhodnutím z dubna 2009 zadavatel z další účasti na zadávacím řízení vyloučil zájemce, sdružení společností P-D Industriegesellschaft mbH a STAVOPROGRES BRNO, spol. s r. o., které podaly na základě smlouvy o sdružení společnou žádost o účast, a to z důvodu, že některé doklady k prokázání splnění kvalifikačních předpokladů nebyly předloženy nebo byly v rozporu se zákonem či požadavkem zadavatele (kvalifikační dokumentace byly zájemcem předloženy v jiném než českém jazyce bez úředně ověřeného překladu). Jako důvod vyloučení zadavatel rovněž uvedl fakt, že smlouva o sdružení není solidárním závazkem účastníků sdružení vůči zadavateli. Konkrétně zadavatel uvedl, že zájemce sdružení P-D neprokázal splnění: základních kvalifikačních předpokladů (doklady v cizím jazyce), profesních předpokladů (oprávnění k určitému druhu podnikání, osvědčení Ministerstva dopravy ČR o odborné způsobilosti bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí po silnici), finančních předpokladů, technických předpokladů a spousty dalších chybějících dokumentů nezbytných pro výhru veřejné zakázky. Zadavatel měl také pochybnosti o smlouvě o sdružení, ve které bylo ujednáno, že strany mohou ze závažných důvodů sdružení opustit.

Proti rozhodnutí o vyloučení podal zájemce sdružení P-D námitky. V námitkách zájemce argumentuje zejména tím, že co se týče důvodů vyloučení spočívajících v nedoložení úředně ověřených překladů dokumentů týkajících se příslušné části kvalifikace, měl zadavatel s ohledem na význam předmětné veřejné zakázky povinnost plně využít svého práva a vyžádat si od zájemce doložení dodatečných dokumentů prokazujících splnění kvalifikace. Sdružení P-D se domnívá, že absence úředně ověřených překladů je formální vadou žádosti, ovšem snadno odstranitelnou. Tím mělo dojít k porušení zákona a základních zásad veřejného zadávání. Ohledně smlouvy o sdružení zájemce odkazuje na článek smlouvy o sdružení, ze kterého vyplývá, že její účastníci budou vůči zadavateli a třetím osobám z jakýchkoliv právních vztahů vzniklých v souvislosti s předmětnou veřejnou zakázkou zavázáni společně a nerozdílně po celou dobu plnění veřejné zakázky a trvání jiných závazků z veřejné zakázky vyplývajících. Také zmiňuje, že část o opuštění sdružení je jen citací z občanského zákoníku.

Zadavatel žádost o přezkoumání zamítl. Uvedl, že zájemce má povinnost doložit doklady dle zadání (vč. překladu do českého jazyka) stejně, jako tak učinily ostatní zahraniční zájemci. Vzhledem k nesplnění tohoto prvotního předpokladu se zadavatel dokumenty dále ani nezabýval. Toto rozhodnutí se zájemci nelíbilo a podal návrh na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele u ÚOHSu.

Navrhovatel i zadavatel tu předložili stejné argumenty jako v předchozích částech jednání. Navrhovatel nad rámec svých předchozích vyjádření uvedl, že lhůta stanovená zadavatelem v oznámení zadávacího řízení pro podání žádosti o účast v délce 60 dnů byla stanovena vůči zahraničním dodavatelům v rozporu se zásadou rovného zacházení, neboť značnou část této lhůty zahraničním dodavatelům musí zkonsumovat pořízení překladu kvalifikační dokumentace a ostatních požadovaných. Dle navrhovatele pak nadále platí, že účastníci sdružení budou v případě uzavření smlouvy na plnění veřejné zakázky zavázáni vůči zadavateli přímo z takové smlouvy bez ohledu na vnitřní úpravu poměrů ve sdružení.

Zadavatel taktéž tvrdil, že zásilku neobdržel, protože byla směřována fyzické osobě na Ministerstvu financí ČR, nikoli zadavateli. V zásilce podle této fyzické osoby nebyl návrh, ale jen vyúčtování služeb advokáta v SRN.

Vzhledem k tomu, že Úřad obdržel další listinné podklady pro rozhodnutí, účastníkům řízení toto oznámil a prodloužil lhůtu k vyjádření tak, aby účastníci řízení měli možnost se seznámit s podklady pro rozhodnutí a případně se k nim vyjádřit. Do konce stanovené lhůty se žádný z účastníků dále nevyjádřil.

V šetřeném případě existuje v zásadě spor o to, zda zásilka navrhovatele (resp. jeho tehdejšího právního zástupce) doručená zadavateli, tj. poslední den lhůty pro podání návrhu, skutečně obsahovala stejnopis návrhu či nikoliv. Úřad posoudil všechny opatřené důkazy a tvrzení účastníků řízení a k otázce doručení návrhu zadavateli uvádí, že proti tvrzení navrhovatele o doručení návrhu spolu s předmětnou zásilkou svědčí určité skutečnosti (zásilka obsahovala pouze vyúčtování za právnické služby, nikoliv návrh; v dopise s vyúčtováním není uvedeno, že by návrh byl v jiné části dopisu; zásilka vážící do 100 g nemohla návrh obsahovat). Úřad přezkoumal na základě zákona náležitosti návrhu a rozhodl o zastavení řízení.

Kvalitativní pohled:

V konkrétním případě je vidět problematičnost zadávání a vykonávání veřejných zakázek. Jak rozhodl ÚOHS, zadavatel postupoval naprosto správně a dle litery zákona, kdežto navrhovatel (zájemce) se dopustil určitých pochybení a k případu, de facto, neměl žádný podnět. Navrhovatel pochybil už v termínu, kdy nestačil poslat potřebný stejnopis návrhu, tím pádem se výběrového řízení vůbec nemohl zúčastnit. Argumenty navrhovatele týkající se nedostatku času potřebného k získání ověřených překladů je také irelevantní vzhledem k faktu, že ostatní zájemci ze zahraničí potřebné dokumenty sehnali a zaslali včas. Z toho vyplývá, že Úřad se rozhodl na základě důkazů a faktů tak, jak se rozhodl a osvětlil rádobý problém týkající se nespravedlivého vyloučení ze zájemců o veřejnou zakázku.

2. Nález týkající se nedodržení postupu při zadávání veřejné zakázky

Další případ se týká města Nejdek (zastoupeného starostou) coby zadavatele a ROLMONT, s. r. o. coby navrhovatele, vystupuje tu také vybraný uchazeč TRANSTECHNIK CS, spol. s r. o. Jedná se o přezkoumání postupu zadavatele provedených při zadávání podlimitní veřejné zakázky „NEJDEK – DODÁVKA ELEKTRICKÉHO STROJE NA ÚPRAVU LEDOVÉ PLOCHY“.

ÚOHS rozhodl následovně: město Nejdek nedodrželo při zadávání veřejné zakázky zákonem stanovený postup a to tím, že nabídka navrhovatele byla komisí vyřazena pro nesplnění zadavatelem stanovených podmínek, ačkoliv nabídka navrhovatele podmínky splňovala. Tento fakt ovlivnil výběr nabídky a doposud nedošlo k uzavření smlouvy. ÚOHS jako rozhodující instance ruší úkony zadavatele související s posouzením a hodnocením nabídek z konkrétního protokolu jednání komise a rozhodnutí o vyloučení navrhovatele z další účasti v řízení. Městu Nejdek se ukládá úhrada nákladů řízení ve výši 30.000 Kč.

Po zadání veřejné zakázky se přihlásilo 5 firem – 1 firma však nesplňovala zákonné podmínky, čili se jednalo jen o 4 platné nabídky. Komise nakonec shledala nabídku navrhovatele za nekompletní a vybrala třetí stranu – Transtechnik CS, spol. s r. o. Navrhovatel poslal zadavateli námitku, která ovšem byla zamítnuta. Vzhledem k tomu,

že společnost Rolmont, s. r. o. nepovažovala postup města za legální, podala žalobu k ÚHOSu, který by měl přezkoumat úkony zadavatele veřejné zakázky. Návrh směřuje proti rozhodnutí zadavatele o vyloučení navrhovatele z další účasti v zadávacím řízení.

Navrhovatel se ohradil proti tvrzení města Nejdek, totiž že neuvedl sazbu DPH. Podle navrhovatele byla sazba daně zřejmá z návrhu kupní smlouvy. Další překážkou je uzavření další smlouvy - smlouvy o servisu. Navrhovatel trvá na tom, že zadávací dokumentace neobsahuje požadavek, že uzavření kupní smlouvy je podmíněno uzavřením smlouvy o servisu. Zadavatel v zadávací dokumentaci žádnou smlouvu o servisu nepožadoval, popsal pouze podmínky týkající se záručního a pozáručního servisu.

Zadavatel také poukazoval na problematickou rozhodčí doložku, ta však byla zkontrolována s HK ČR, která ji shledala právně vyhovující. V případě nejasností ze strany zadavatele by se smlouva s doložkou daly přepsat do vyhovující podoby.

Zadavatel naproti tomu říká, že je právo zadavatele požadovat elektronický podpis v souladu se zákony. Navrhovatel mohl dokumenty s elektronickým podpisem zaslat znovu. Další překážku – nejasné uvedení sazby DPH – hodnotí zadavatel jako legitimní požadavek hlavně díky existenci dvou sazeb daně a faktu, že zakázka zahrnuje nejen stroj, ale také dodání, zprovoznění a zaučení. Zadavatel dále nepřipouští jiné plnění předmětu veřejné zakázky, než které je uvedeno v zadávací dokumentaci, a to ani náhradním řešením - zapůjčením jiného stroje na dobu nezbytně nutnou. V případě, že by zadavatel i po oboustranné dohodě náhradní řešení připustil, mohl by tak porušit zákon a znevýhodnit ostatní uchazeče. Město považuje nabízený způsob řešení sporů za nevyhovující, neboť vůči rozhodčím institucím nemá důvěru. V důvodech pro vyřazení nabídky navrhovatele tuto skutečnost uvedl pouze z důvodu jistoty.

Úřad případ přezkoumal a po zhodnocení všech podkladů konstatuje, že zadavatel nedodržel zákonem stanovený postup, když nesprávně posoudil nabídku navrhovatele a jeho nabídka byla při posouzení nabídek hodnotící komisí vyřazena pro nesplnění podmínek. Ke svému rozhodnutí uvádí Úřad následující rozhodné skutečnosti: v návrhu kupní smlouvy navrhovatel uvedl kupní cenu v částce bez DPH, částku DPH a celkovou kupní cenu jako součet částky bez DPH a částky DPH. Uchazeči měli uvést samostatně výši DPH vztahující se k sazbě daně 14 % a výši DPH vztahující se k sazbě daně 20 %.

Zde navrhovatel u sazby daně 14 % uvedl částku 0 Kč a u sazby daně 20 % uvedl totožnou částku DPH jako v návrhu kupní smlouvy. Přestože navrhovatel v návrhu kupní smlouvy neuvedl u částky DPH, jaké výši sazby daně podléhá, pak z údaje v krycím listu nabídky lze dovodit, že se jedná o sazbu daně ve výši 20 %. Z nabídky je patrné, že celková cena plnění nabídnutá navrhovatelem podléhá pouze sazbě daně ve výši 20 %. Dalším podstatným bodem smlouvy je rozhodčí doložka. Vzhledem k tomu, že zadávací dokumentace obsahuje pouze minimální požadavky na obchodní a platební podmínky, nelze než konstatovat, že riziko nedostatečně vymezených požadavků nese sám zadavatel. Nevyhovující nabídka, která ovšem odpovídá minimálnímu zadání, nemůže být vyloučena z uchazečů z důvodu nesplnění podmínek.

K důvodu vyloučení navrhovatele z další účasti v zadávacím řízení spočívající v zanesení rozhodčí doložky a zápůjčky náhradního stroje do návrhu kupní smlouvy Úřad shrnuje, že v zadání zakázky nebyly tyto body ujasněny, tudíž nezbyvá než považovat nabídku navrhovatele za vypracovanou v souladu se zadávací dokumentací, neboť navrhovatel nenabídl nic, co by zadavatel v zadávací dokumentaci zakázal. Vzhledem k uvedeným skutečnostem Úřad rozhodl ve prospěch navrhovatele.

Kvalitativní pohled:

V prvním případě řešeném ÚOHSem bylo jasné, že zadavatel postupoval přesně dle zákona. V tomto případě to bylo naopak – město se dopustilo chyby při výběru firmy, která by uskutečnila dodávku stroje na ledovou plochu. Město Nejdek zadalo relativně jednoduché a obecné podmínky, které jim poté ovšem nevyhovovaly (viz nevyhovující řešení sporů rozhodčím soudem). Město by mělo mít zadávací dokumentaci kompletní a později nemůže měnit své požadavky (resp. požadavky na kupní smlouvy přidávat), což by vedlo k vyřazení některého z uchazečů a nezákonnému výběru výherce veřejné zakázky. Tím byla porušena pravidla férové soutěže, kdy město bránilo uzavření smlouvy. Vzhledem k jeho postupu nemohla být smlouva dosud s nikým uzavřena.

3. Nález týkající se zneužití monopolního postavení

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozhodl jako příslušný orgán ve správním řízení zahájeném z vlastního podnětu dne 12. 7. 2000 o ochraně hospodářské soutěže, účastníkem řízení je Plzeňská energetika, a. s.

Plzeňská energetika porušila zákon o ochraně hospodářské soutěže tím, že od prosince 1999 neoprávněně vynucovala uzavření výlučných smluv na dodávky tepla, zemního plynu, vzdušných plynů, pitné, užitkové a průmyslové vody na společnostech ŠKODA KOVÁRNY a ŠKODA HUTĚ, čímž zneužila svého monopolního postavení na trhu dodávek vyjmenovaných produktů. Pro porušení zákona se Plzeňské energetice ukládá pokuta 1.000.000 Kč. Pokuta je splatná do 10 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Dne 30. 6. 2000 obdržel ÚOHS podnět společností ŠKODA KOVÁRNY a ŠKODA HUTĚ, ve kterém byl upozorněn na údajné zneužití monopolního postavení společností Plzeňská energetika. Možné zneužití monopolního postavení mělo spočívat v tom, že Plzeňská energetika jako dodavatel tepla, topných plynů a dalších produktů vypověděla bez uvedení důvodu dosavadní smlouvy. Současně předložila návrhy smluv nových, které obsahovaly nepřiměřené podmínky (neúměrné zvýšení cen za dodávané produkty). Tyto návrhy také obsahovaly závazek exkluzivity ze strany odběratelů pro odběry uvedených produktů od Plzeňské energetiky na dobu 13 let. Plzeňská energetika avizovala přerušení dodávek uvedených komodit, což lze považovat za formu určitého nátlaku, který je umožněn pouze monopolním postavením uvedené společnosti.

Možné porušení zákona tedy Úřad spatřoval ve vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách se společnostmi ŠKODA KOVÁRNY a ŠKODA HUTĚ, přičemž jako největší pochybení byla uvedena skutečnost, že kupující má právo nakupovat produkty od jiných dodavatelů než od prodávajícího, pouze dá-li k tomu prodávající písemný souhlas, a/nebo prodávající nebude ochoten nebo schopen dodávat příslušný produkt nebo produkty v množství nebo technické kvalitě nebo za cenu, jež požaduje kupující.

Dopisem se Plzeňská energetika vyjádřila k předmětu správního řízení v tom smyslu, že právní předchůdce společnosti Plzeňská energetika, společnost ŠKODA ENERGETIKA a ŠKODA HUTĚ a ŠKODA KOVÁRNY podepsali smlouvy o dodávce paliv, energií,

médií a o spolupráci v dané oblasti. Majitel společností ŠKODA uzavřel smlouvu se společností Cinergy Global Resources – smlouvy o prodeji a převodu obchodního podílu. Ve Smlouvě o potvrzeních se strany zavázaly, že zajistí do 30 dnů od podepsání smlouvy, aby jimi ovládané subjekty (vč. společnosti ŠKODA) uzavřely smlouvy na odběry tepla, topných plynů, technických plynů, pitné užitkové a průmyslové vody, elektrické energie a souvisejících služeb na dobu 15 let. Současně se dohodly, že ŠKODA a jí ovládané osoby nebudou na tuto dobu nakupovat uvedené produkty či služby od jiného dodavatele než od Plzeňské energetiky. Koncem roku 1999 Plzeňská energetika vypověděla smlouvy s tím, že jejich platnost končí k 31. 3. 2000. Po tomto datu nedošlo k přerušení dodávek produktů. Od 1. 7. 2000 byly uzavřeny zjednodušené smlouvy s tím, že se předpokládalo jejich prodloužení do doby uzavření dlouhodobých smluv. Plzeňská energetika se 2 roky snažila o uzavření smluv na dodávku produktů a souvisejících služeb. Většina společností kontrolovaných společností ŠKODA již smlouvy uzavřela, ŠKODA KOVÁRNY a ŠKODA HUTĚ odmítaly smlouvy uzavřít, přičemž hlavním důvodem byla délka smlouvy. Dle účastníka řízení nedocházelo z jeho strany ke zneužití práv nebo vyvíjení nátlaku na kupující.

Jednatel společnosti ŠKODA KOVÁRNY při slyšení uvedl, že se společnosti nelíbí podepsání smlouvy na dobu 13 let, kdy není možné od smlouvy odstoupit. Jiného dodavatele by si zvolit nemohly bez nákladných investic či dalších vysokých výdajů. V případě nepodepsání smluv prý bylo nevyhnutelné přerušení dodávek.

Úřad vyslechl svědka, bývalého pracovníka společnosti ŠKODA, který se účastnil jednání o prodeji ŠKODA ENERGETIKA. Svědek vypověděl, že závazek exkluzivních dodávek byl do Smlouvy o potvrzeních přidán z důvodu dosažení co nejvyšší prodejní ceny a návratnosti předpokládaných investic do Plzeňské energetiky. Jako protislužbu měla mít ŠKODA zajištěné dodávky za cenově přijatelných podmínek. Další svědek vypověděl podobně a uvedl, že v důsledku organizačních změn ŠKODA nemá přímý vliv na ŠKODA HUTĚ a ŠKODA KOVÁRNY. Na druhou stranu advokát společnosti CINERGY vypověděl, že dlouhodobost smlouvy byla sjednána na přání firmy ŠKODA, která se zajímala hlavně o trvalé a stabilní dodávky.

Úřad poukázal na to, že dlouhodobé zabezpečení dodávek produktů a souvisejících služeb požadovala po CINERGY společnost ŠKODA. Aby ŠKODA a její dceřiné společnosti

nebyly znevýhodněné, CINERGY se za Plzeňskou energetiku zavázala dodávat za cenu, která nesmí být vyšší než cena obvyklá v místě a čase a pro spotřebitele obdobného charakteru. Na základě těchto skutečností navrhoval Úřad správní řízení zastavit.

Na základě geografického a věcného vymezení trhu a poznatků Úřadu posoudil správní orgán postavení Plzeňské energetiky vůči odběratelům ŠKODA HUTĚ a ŠKODA KOVÁRNY jako monopolní. ÚOHS dále prověřoval, zda bylo zneužito monopolního postavení na trhu a došlo k újmě spotřebitelů či ohrožení veřejných zájmů.

Z návrhu Rámcové smlouvy o dodávce a odběru produktů, kterou předložila Plzeňská energetika v červnu 2000 společnosti ŠKODA KOVÁRNY a ŠKODA HUTĚ vyplývá, že tato smlouva měla být uzavřena na dobu určitou do 21. 9. 2013, přičemž může být ukončena z důvodu podstatného porušení smluvních povinností druhou smluvní stranou. Důvody, za kterých je kupující oprávněn odstoupit od smlouvy jsou prodlení nebo omezení dodávek. Z těchto informací je zřejmé, že se jednalo o dlouhodobou smlouvu, kdy se Plzeňská energetika, v případě plnění podmínek, stává výhradním dodavatelem daných produktů a služeb.

Z výše uvedeného vyplývá, že šlo o dlouhodobou (třináctiletou) smlouvu, na základě které by byla Plzeňská energetika, pokud by splnila příslušné smluvní podmínky, výhradním dodavatelem předmětných produktů a služeb. V praxi bývá monopolní postavení tolerováno, pokud má odběratel i dodavatel stejné postavení a odběratel má možnost jiného dodavatele. Pokud tomu tak není a dodavatel má oproti kupujícímu dominantní postavení, jedná se o zneužívání moci. Podle Úřadu je tomu tak i v případě Plzeňské energetiky, která bránila podepsání smluv s jinými dodavateli bez vlastního souhlasu. Lze tvrdit, že na společnosti ŠKODA KOVÁRNY a ŠKODA HUTĚ byl vyvíjen určitý nátlak ohledně odběru produktů a služeb. Své tvrzení ÚHOS podporuje i tím, že ani Plzeňská energetika, ani ŠKODA HUTĚ, příp. ŠKODA KOVÁRNY nebyly smluvními stranami Smlouvy o potvrzeních. Přitom se jedná o právnické osoby a tedy subjekty, které jsou samostatně způsobilé mít práva a povinnosti. Tyto subjekty tedy jednak nejsou z uvedené smlouvy zavázáni, jednak nesou plnou právní odpovědnost za svá jednání.

Vzhledem ke svému rozhodnutí vyměřil ÚOHS Plzeňské energetice pokutu. Pokuta může být uložena až do výše 10.000.000 Kč nebo do výše 10 % z čistého obrátu za poslední ukončený kalendářní rok.

Kvalitativní pohled:

Podnět k zahájení řízení podal sám ÚOHS. Ve svém šetření provedl několik výslechů a posuzoval platnost Smlouvy o potvrzení. Vzhledem k tomu, že společnosti ŠKODA (KOVÁRNY i HUTĚ) nemají možnost jiného odběratele, je zřejmé, že musí využít služeb Plzeňské energetiky. Plzeňská energetika ceny nepoměrně zvýšila, což vedlo k pozastavení jednání o dalších smlouvách a upozornění Úřadu na nastalou situaci. Taktéž se nedá obracet na podepsanou smlouvu, protože ji uzavřely předchůdci zainteresovaných společností, které samy o sobě nic podobného nepodepsaly, tudíž se na ně smluvní ujednání nevztahuje. Úřad rozhodl ve prospěch společností ŠKODA a i s pomocí Soudního dvora EU rozhodl o zneužití monopolního postavení. Na základě těchto skutečností vyměřil Plzeňské energetice pokutu, kterou musí zaplatit. Otázkou zůstává, jak budou strany (především kupující) řešit nastalou situaci dál...?

4.7.4 Komise pro cenné papíry

Komise pro cenné papíry je bývalý orgán státní správy, který existoval v České republice od 1. dubna 1998 do 31. března 2006. Úkolem Komise pro cenné papíry byl výkon státního dozoru nad kapitálovým trhem. V současnosti provádí kontrolu finančního trhu Česká národní banka. Česká národní banka je zřízena Ústavou České republiky a pracuje v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími právními předpisy.

Obrázek 10: Webové stránky České národní banky

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Nález týkající se předčasného zveřejnění inzerátu k prodeji zástavních CP

Společnost Y. oznámila dopisem společnosti B., že se z důvodu neuhrazení splatných pohledávek, rozhodla realizovat zástavní právo na akcie společnosti A.

Obchodník s cennými papíry v září 2000 obdržel od společnosti Y. pokyny k realizaci zástavního práva prodejem zastavených cenných papírů. Ovšem ještě před obdržáním dopisu podal obchodník výzvu do věstníku na předložení návrhů na koupi zastavených akcií. Výzva byla zveřejněna pár dní po doručení dopisu. Případní zájemci měli na předložení návrhů čas 10 dnů. Jednalo se o akcie neobchodovatelné, které představovaly více než 33% podíl na základním kapitálu emitenta. KCP rozhodla, že 10 dní je velmi krátká doba pro sehnání nezbytných informací o firmě, výsledcích podnikání, zvláště pokud se jedná o tak velký podíl ve firmě. Obchodník s CP namítl, že lhůta nebyla konečná a bylo by možné ji na návrh žadatelů prodloužit. To je ovšem v rozporu se zákonem.

Formulace obsažená v inzerátu, že na předmětných akciích vázne zástavní právo ve prospěch třetí osoby, mohla snížit cenovou nabídku investora nebo případného investora

od koupě zcela odradit. Projevem uhrazovací funkce zástavního práva je potom to, že se kupující věci, na které vázne zástavní právo, vystavuje riziku prodeje této věci v případě nesplnění závazku, který byl zástavním právem zajištěn. Z formulace použité v inzerátu vůbec nevyplývá, že se jedná o prodej zastavených cenných papírů. Přestože byl obchodník s CP na nejasnosti upozorněn, tak nereagoval, a to i přesto, že společnost B. nepovažovala zástavní právo za platně zřízené a podala u Krajského obchodního soudu návrh na nařízení předběžného opatření, pomocí kterého by bylo společnosti Y. zakázáno disponovat s akciemi od obchodníka s CP. Ve stejnou dobu podala společnost B. žalobu proti společnosti Y. u Rozhodčího soudu při HK a AK ČR o vydání akcií. Krajský obchodní soud poté vydal opatření a rozhodčí řízení bylo pozastaveno.

V poslední den lhůty pro podání návrhů obdržel obchodník čtyři stylisticky i obsahově nápadně podobné návrhy. Dva návrhy dokonce obsahovaly stejnou pravopisnou chybu. Všechny návrhy se zajímaly o 3 hlavní kritéria – cenu, datum splatnosti a způsob platby.

Ačkoliv správní řízení bylo zahájeno také pro možné porušení povinnosti obchodníka vykonávat svou činnost tak, aby nedocházelo k narušení průhlednosti kapitálového trhu, neprokázalo se, že by se společnost na možném zastření skutečného účelu veřejné obchodní soutěže podílela. Obchodník s CP vyhodnotil koncem září 2000 návrhy, kdy hlavními kritérii byla nabízená cena, platební podmínky a záruky od společnosti Y. Nejvíce vyhovoval návrh společnosti Y., která byla také zástavním věřitelem (tzn. návrh zástavního věřitele a společnosti, pro kterou byl obstaráván prodej).

Společnost Y. ten samý den pověřila obchodníka, aby kontaktoval další 3 účastníky a předložil jim návrh smlouvy na koupi akcií podle společnosti Y. V tu chvíli obchodník realizoval tzv. dvoukolovou veřejnou obchodní soutěž, což ovšem nebylo uvedeno v podmínkách a k tomu to bylo na žádost zástavního věřitele, ne obchodníka. Smysl právní úpravy určující povinnost realizovat prodej zastaveného cenného papíru prostřednictvím obchodníka s cennými papíry spočívá v zajištění objektivnosti při prodeji zastaveného cenného papíru a ochrany zástavce a dlužníka při tomto prodeji.

Přestože byla společnost B. jako zástavce o zamýšleném prodeji informována v září 2000, obchodník zadal inzerát o prodeji akcií již na konci srpna 2000. Z důvodu přijetí návrhu společnosti Y. a následného prokázání platební schopnosti dalších účastníků, byla uzavřena

smlouva o prodeji akcií se společností Z. K tvrzení obchodníka., že byla oprávněna vybrat návrh, který jí jako zadavateli nejlépe vyhovoval, je nutné poznamenat, že měla jako vyhlášovatel a obchodník s cennými papíry pouze vybrat návrh, který byl nejvýhodnější jak pro zástavního věřitele, tak pro zástavce. Ovšem podle předešlých informací je zřejmé, že výběr prováděla za pomoci vydatné asistence společnosti Y. Ve smyslu výše uvedeného nebyla zákazníkem obchodníka pouze společnost Y., ale také společnost B., přestože přímý smluvní vztah existoval pouze mezi společností Y. a obchodníkem s CP. Obchodník tak nesplnil požadavek na zabezpečení dosažení nejlepšího možného výsledku prodeje cenných papírů licencovaným subjektem. Tím byla ohrožena i důvěra v kapitálový trh jako takový. Obchodník tedy nepostupoval při realizaci prodeje zastavených cenných papírů s odbornou péčí a ve vztahu k zákazníkům nejednala kvalifikovaně, čestně a spravedlivě, v jejich nejlepším zájmu, čímž porušil zákon o cenných papírech.

Vzhledem ke skutečnosti, že soutěž již byla ukončena, nedá se nařídit nápravné opatření, které by vedlo k odstranění nedostatku. KCP se tedy rozhodla pro uložení pokuty. Vzhledem k tomu, že se podle Komise jednal o porušení základních principů kapitálového trhu a vzhledem k velikosti prodávaného podílu akcií, se KCP rozhodla pro pokutu ve výši 750.000 Kč.

Proti rozhodnutí podal obchodník s CP rozklad⁴³. Společnost uvedla, že bylo uveřejněno až po datu zadání písemného pokynu zástavního věřitele a po informování zástavce. Komise potvrdila, že ke zveřejnění inzerátu v Obchodním věstníku sice skutečně došlo až poté, co společnost X. obdržela písemný pokyn, ovšem všechny úkony vedoucí k zajištění tohoto zveřejnění, byly uskutečněny na základě ústního pokynu zástupců společnosti Y. Podání nabídky nemělo mít vliv na budoucí účastníky, ale i přesto tu existuje zákonná povinnost, kdy musí být podán písemný pokyn (ne jen ústní). Komise spatřovala také problém ve skutečnosti, že k uveřejnění inzerátu bylo přistoupeno bez informování společnosti B. Nemenší problém byl viděn ve stanovené lhůtě 10 dní. Vzhledem k charakteru akcií (neobchodovatelnost, čili složitější přístup k informacím o firmě) a jejich množství by měla být lhůta mnohem delší.

⁴³ Jedná se o opravný prostředek proti rozhodnutí ústředního orgánu státní správy, ministerstva či ministra. Vzhledem k tomu, že tomuto typu institucí, orgánů není nikdo nadřazen, o rozkladu rozhoduje osoba v čele instituce.

Obchodník odůvodnil i námitku týkající se plnění pokynu zástavního věřitele – uvádí, že zvolil cestu, která i jemu samotnému přišla jako nejlepší. Toto Komise zamítla, protože obchodník vyhodnotil jako nejlepší návrh nabídku společnosti Y., ne Z.

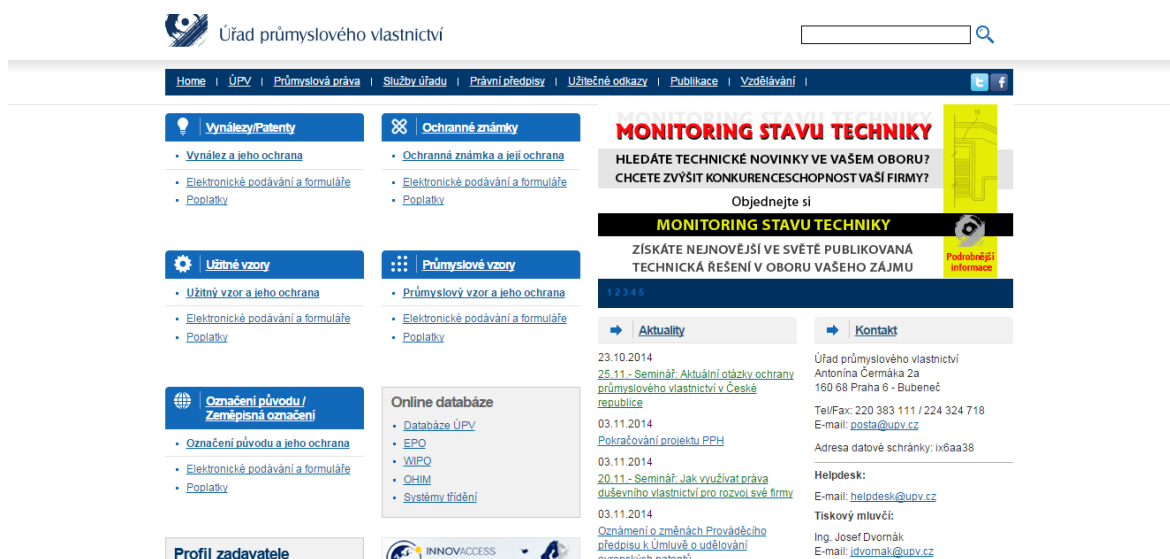
Prezídium Komise po přezkoumání všech aspektů řízení odsouhlasila rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, který jednání obchodníka s CP označil jako porušení zákona. Komise souhlasila také s výší uložené pokuty.

Kvalitativní pohled:

Zákon o obchodování s cennými papíry nařizuje obchodníkovi s cennými papíry jednat s klienty s odbornou péčí, kvalitně, spravedlivě a dle svého nejlepšího svědomí a vědomí. To ovšem neznamená pouze dodržovat platné právní předpisy a jednat pouze v zájmu klienta a v zájmu svém, ale také dbát ochrany trhu jako celku a do jisté míry všech subjektů na kapitálovém trhu se pohybujících. To se tu bohužel nestalo. Ačkoliv může mít firma zprostředkovávající obchod finanční problémy se splacením uložené pokuty, jedná se o preventivní opatření na všeobecné úrovni, které ochraňuje celý kapitálový trh a zabraňuje ostatním firmám v podobném postupu. Obchodník očividně postupoval dle pokynů společnosti Y., čímž ohrozil celou veřejnou obchodní soutěž a fungování trhu.

4.7.5 Úřad průmyslového vlastnictví

Úřad funguje od roku 1919 a byl založen za účelem ochrany průmyslového vlastnictví. V roce 1919 byl založen jako Patentový úřad a od té doby funguje s různými menšími obměnami. V jeho kompetenci je udělování a schvalování patentů, průmyslových a užitných vzorů, topografií polovodičů, ochranných známek, atd. Je členem nadnárodních organizací, které zaručují uznávání výše jmenovaných ochran i v zahraničí. Také vede seznamy všech existujících patentů a to již v průběhu žádosti o udělení. Najdeme tu také práva k duševnímu vlastnictví. Na webových stránkách úřadu se nachází kompletní rejstříky včetně žádostí o udělení patentů, zapsání do pořadníku (on-line databáze, elektronické podávání, přihlášení do zahraničí, formuláře ke stažení, aj.). Úřad průmyslového vlastnictví je zřízen zákonem č. 21/1993 Sb. jako ústřední orgán státní správy ČR.

Obrázek 11: Webové stránky Úřadu průmyslového vlastnictví

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Nález týkající se zastavení návrhu rozkladu proti zrušení patentu

Úřad průmyslového vlastnictví zavrhl návrh rozkladu proti rozhodnutí Úřadu ve věci zamítnutí návrhu na zrušení patentu s názvem „Zařízení pro kontinuální přípravu surového esteru a glycerinu. Kauce ve výši 2.500 Kč nebude vrácena.

V srpnu 2002 byl ÚPV udělen patent daného vynálezu. Společnost XY požadovala zrušení patentu, protože se, dle jejího názoru, nejednalo o vynález nový a ani o vynález, který by byl výsledkem vynálezecké činnosti, vynálezce pouze nárokoval zařízení, které bylo kombinací známých nebo podobných prvků a zapojení, publikovaných dříve v odborné literatuře.

V listopadu 2003 bylo vydáno rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zrušení patentu s odůvodněním, že žádný z namítaných dokumentů sám o sobě neobsahuje stejnou kombinaci znaků, kterou představuje řešení podle prvního patentového nároku.

Proti tomuto rozhodnutí podal navrhovatel v zákonem stanovené lhůtě rozklad, ve kterém vyslovil nesouhlas s rozhodnutím Úřadu a to zejména proto, že, podle jeho názoru, tu existuje nejednotná terminologie a zmatečný popis, které nebyly vysvětleny. Dále majitel patentu údajně nesplňoval kritéria novosti. Navrhovatel také poukázal na provozní

problémy, které bylo nutné překonat při zprovoznění výrobní jednotky a na nutnost řady úprav. Proto žádal o zrušení rozhodnutí a daný patent byl zrušen.

Majitel patentu se bránil svými výzkumy a dokumenty, a také poukázal na fakt, že posudek navrhovatele ohledně nákladnosti zprovoznění výrobní jednotky není oficiálním znaleckým posudkem (v dokumentu chybí razítko, datum, podpis a další nezbytné náležitosti⁴⁴). Dále přiloženou dokumentací a popisem patentu prokázal, že zprovoznění výrobku není pro odborníka složité a tak nákladné, jak navrhovatel uvedl. Terminologie se dle litery zákona také nedá nazývat zmatečnou.

Co se týče důkazních materiálů zmíněných až v rozkladu, jednalo se o důkazy, které nebyly podány v souladu se zákonem. Při návrhu na zrušení patentu musí být tento návrh odůvodněn a musí být doloženy důkazy. Většina dokumentů nebyla podána s návrhem na zrušení, čili se jimi orgán prvního stupně nemohl zabývat. Majitel patentu byl s těmito důkazními materiály v rámci odvolacího řízení seznámen a měl možnost se k nim vyjádřit.

Navrhovateli se tedy ani dokumenty, namítanými až v rozkladu, nepodařilo prokázat, že by napadený patent nebyl nový či nebyl výsledkem vynálezecké činnosti.

Z uvedených skutečností vyplývá, že rozhodnutí prvního stupně řízení o zamítnutí návrhu na zrušení patentu bylo jak po věcné, tak po formální stránce v souladu s právními předpisy a není důvod pro jeho zrušení.

Kvalitativní pohled:

Případy, které řeší Úřad průmyslového vlastnictví, nejsou jednoduché. Udělování (a také rušení) patentů, ochranných známek, průmyslových a užitných vzorů není jednoduché a přezkoumávání daných věcí potřebuje velké množství posudků a odborníků, kteří daným věcem rozumí a dokáží se v dané problematice orientovat (viz nález a jeho technické parametry). Laik nedokáže rozhodnout, zda výroba chemických látek je originální či jde

⁴⁴ Náležitosti znaleckého posudku dle Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb. v platném znění: vymezení úkolu, popis zkoumaného materiálu, souhrn skutečností, k nimž při úkonu přihlížel. Písemný znalecký posudek musí být sešit, jednotlivé strany očíslovány, sešivací šňůra připevněna k poslední straně posudku a přetištěna znaleckou pečeti.

o přepis postupu jiných vynálezců. Z toho důvodu je jasné, že práce Úřadu opravdu není jednoduchá. Právě navrhovatel měl s technickou stránkou zřejmě problém, když výrobek nedokázal zprovoznit, ačkoli to dle vynálezce nebylo složité, dodržuje-li se zveřejněný postup.

4.7.6 Finanční arbitr

Cílem arbitru je rychlé, efektivní a bezplatné vyřizování sporů mezi občany a určitými finančními institucemi. Řeší spory týkající se spotřebitelských úvěrů, platebních služeb, směnářenské činnosti, atd. Na webu instituce můžeme opět najít on-line poradnu a zahájení řízení. Také tu najdeme rady pro případy, kdy je ukradena platební/kreditní karta, poslány peníze na jiný účet a další nezbytné informace a rady. Finanční arbitr byl v České republice zřízen zákonem č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, s účinností od 1. 1. 2003, a to v rámci harmonizace práva ČR s právem EU.

Obrázek 12: Webové stránky Finančního arbitra a Kanceláře finančního arbitra

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Nález týkající se platnosti smlouvy o úvěru

Finanční arbitr rozhodl v řízení zahájeném v červenci 2012, proti společnosti CPE Credits of Private Equity a. s., o zaplacení 15.200,- Kč s příslušenstvím, takto: CPE je povinna zaplatit 13.200 Kč + úrok z prodlení ve výši 7,75 % p. a. z částky 7.200 Kč. Návrh týkající se zaplacení 2.000 Kč byl zamítnut. Dále je CPE povinna uhradit finančnímu arbitrovi sankci ve výši 15.000 Kč.

Navrhovatel požaduje zaplacení částky 15.200 Kč kvůli bezdůvodnému obohacení žalovaného. Navrhovatel s žalovaným uzavřeli prostřednictvím zprostředkovatele smlouvu o spotřebitelském úvěru v prosinci 2012. FA zjistil, že navrhovatel ve smlouvě nevystupoval jako FO, nýbrž jako spotřebitel.

Navrhovatel tvrdil, že podepsal smlouvu o úvěru, zaplatil částku zprostředkovateli za vyřízení a administrativní poplatek. V lednu 2012 dodal požadované dokumenty, ačkoliv tyto již jednou odevzdal. V únoru 2012 mu byla stržena částka 6.000 Kč z bankovního účtu jako smluvní pokuta za neplnění smluvních povinností. Podle navrhovatele na to žalovaný neměl žádný nárok a neobdržel ani doručení akceptace návrhu smlouvy o úvěr. O měsíc později poslal navrhovatel odvolání návrhu na uzavření smlouvy a požadoval vrácení uhrazených částek (celkem 15.200 Kč). Navrhovatel tvrdil, že byl uveden v omyl, když mu zprostředkovatel neustále tvrdil, že jde pouze o návrh smlouvy, ačkoliv se jednalo o smlouvu platnou. K tomuto přesvědčení dopomáhala i skutečnost, že žalovaná strana vyžadovala dodání dokumentů na posouzení úvěruschopnosti navrhovatele. Navrhovatel sdělil, že mu nebyla doručena smlouva, kterou by žalovaná strana odstoupila od smlouvy o úvěru. Předmětem sporu je tedy platnost smlouvy o úvěr.

Žalovaný konstatoval, že smlouva byla stvrzena podpisy obou stran, kdy žalovaného zastupoval zprostředkovatel (ten předal zaplacené částky žalovaného vyjma administrativního poplatku). Žalovaný v březnu 2012 od smlouvy odstoupil z důvodu neplnění povinností navrhovatele. Také zjistil, že navrhovatel platí další úvěry jiným institucím, což žalovaný bral jako zamlčení dalších závazků. Podle žalovaného prováděl hodnocení úvěruschopnosti navrhovatele zprostředkovatel.

Zprostředkovatel jednal se zájemci o úvěr místo žalovaného po předchozí telefonické domluvě (ta obsahovala, mimo jiné, informace o dokumentech, které je potřeba vzít s sebou k uzavírání smlouvy). Dále uvedl, že úvěruschopnost klientů zkoumal sám žalovaný, informace klientům poskytoval zprostředkovatel velmi kusé, občas nedokázal odpovědět na položené otázky. Jeho prací bylo pouze předat dokumenty a klient se jen rozhodl, zda smlouvu podepíše či nikoliv. Podepsanou smlouvu poslal zprostředkovatel žalovanému spolu s finančním obnosem a dále odkazovala klienta přímo na žalovaného.

FA prokázal, že smlouva byla podepsána, žalovaný měl poskytnout částku 20.000 Kč a navrhovatel je měl vrátit s úroky v měsíčních splátkách ve výši 4.204 Kč. Dále uvedl, že tvrzení navrhovatele ohledně zmatečnosti v návrhu smlouvy a samotné smlouvy je neopodstatněné a k podpisu smlouvy opravdu došlo. Jelikož žalovaný využil tzv. adhezní smlouvy (formulářová smlouva), bylo nutné ověřit, zda takové ujednání bylo v rozporu s požadavkem dobré víry a vedlo k újmě spotřebitele (navrhovatele) vzhledem k nerovnováze v právech a povinnostech stran.

FA uvedl, že smlouva byla nečitelná (písmo menší než 1 mm, na straně dva sloupce, šest stran textu bez zvýraznění, kurzívy, apod.) a bylo nemožné ji přečíst a udržet pozornost. Podle zákona by nečitelnost sama o sobě byla dostatečným důvodem pro neplatnost smlouvy. Po věcné stránce byla smlouva z pohledu FA zmatečná a občas zavádějící. Čili pro osobu bez právnického vzdělání téměř nepochopitelná. Arbitr rovněž upozornil na skutečnost, že informace předané zprostředkovatelce o finanční situaci navrhovatele rozhodně nemohly být dostačující. Nejvyšší soud v minulých případech rovněž prohlásil, že finanční situaci spotřebitele musí poskytovatel úvěru prověřit, nestačí spotřebitelovo vyjádření.

Další zvláštní částí smlouvy o úvěr byly podmínky pro vyplacení úvěru – navrhovatel musel splňovat různé další podmínky, aby mu byl úvěr postupně vyplácen. Tato skutečnost spolu s faktem, že smluvní pokuta může být několikanásobně vyšší, než výše ročního úvěru svědčila o skutečnosti, že byl spotřebitel v nevýhodném až využitém postavení.

FA po důkladném prozkoumání smlouvy a ostatních důkazů uzavřel, že smlouva je vizuálním i formálním provedením velmi nejasná a matoucí. Tím pádem nesplňuje požadavek na srozumitelnost a určitost právních úkonů, což je nezbytnou podmínkou

pro uzavření spotřebitelské smlouvy. Také bylo rozhodnuto, že smlouva byla nepřiměřená a nevyvážená vzhledem k rozdělení práv a povinností obou stran. Vzhledem ke všem zmíněným skutečnostem FA rozhodl, že smlouva o úvěru byla neplatná. Pro předběžné opatření do budoucna uložil arbitr žalované společnosti též sankci ve výši 15.000 Kč.

Kvalitativní pohled:

V dané situaci se jednalo o problém platnosti spotřebitelské smlouvy. Spotřebitelské smlouvy jsou výjimečné faktem, že spotřebitel nesmí být nikdy v nevýhodné pozici a musí mít stejné množství informací jako druhá strana. Řešená otázka o platnosti smlouvy v počátku vycházela ze skutečnosti, že smlouva může být uzavřena na základě dvou samostatných jednostranných úkonů, kdy je jasný projev vůle stran. Ovšem problém nastal ve formální a věcné stránce obchodních a smluvních podmínek, které byly velmi nejasné a zmatené. Rovněž smluvní pokuta musí mít rozumnou hranici a nesmí neúměrně převyšovat výši úvěru (měla by mít jen motivační charakter, ne devastační). Díky všem podkladům, kterými FA disponoval bylo logické, že bylo vyhověno požadavkům navrhovatele a společnost mu musela částku vrátit včetně zaplacení sankce, která byla připsána na účet státu. Tento typ sankcí je důležitý zejména do budoucna, kdy by měl odradit ostatní společnosti v sepisování smluv nevýhodných pro spotřebitele.

4.7.7 Soudy Evropy a EU

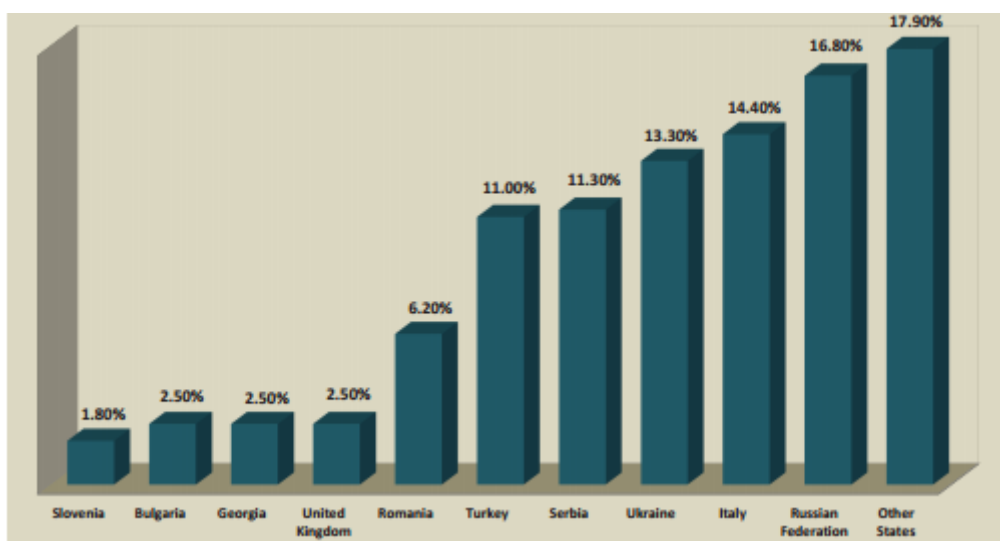
Soudní systém EU se skládá ze tří částí – Soudního dvora EU (nejvyšší soudní orgán Unie), Tribunálu (soud první instance, kdy případ není předložen rovnou SDEU) a dalších specializovaných soudů pro zvláštní případy. Soudy mají sídlo v Lucemburku a jednacím jazykem je kterýkoli jazyk všech členských států.

Je důležité nezahrnovat do soustavy soudů EU Evropský soud pro lidská práva. Tento soud není soudem EU – byl vytvořen Evropskou úmluvou o lidských právech a základních svobodách v rámci Rady Evropy. Úkolem soudu je zajišťovat práva a svobody z této Úmluvy vyplývající. Nicméně judikatura vytvořená Evropským soudem pro lidská

práva může významně ovlivňovat právo EU, jelikož základní práva zaručená v Evropské úmluvě představují rovněž všeobecné zásady práva EU.⁴⁵

1. Evropský soud pro lidská práva

Evropský soud pro lidská práva se sídlem ve Štrasburku byl založen roku 1959. Řeší civilní i státní porušování základních lidských práv a svobod v nadnárodním měřítku. Soukromé osoby mohou žalobu k soudu podávat přímo a během svého více než 50-ti letého fungování soud vynesl více než 10.000 rozsudků. Ke konci roku 2013 bylo podáno téměř 100.000 žalob.

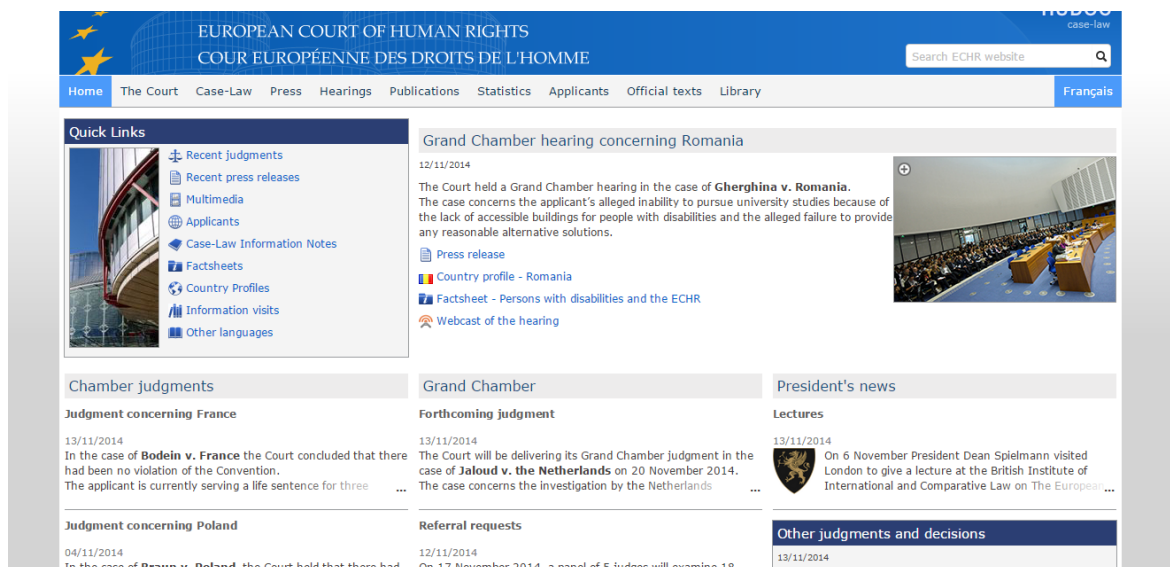
Obrázek 13: Spory řešené ESPLP podle států

Zdroj: European Court of Human Rights. [online] 2013

Jak je vidět na obrázku 13, největší počet žalob má „na svědomí“ Ruská federace. Ovšem stejně jako český nejvyšší soud, ani tento soud neřeší jen „soudní“ věci, ale řeší i mimosoudní problémy.

Na webových stránkách ESPLP se opět dají najít různé formuláře, rady, FAQs a další rady, které případným žalobcům, nebo jen lidem, kteří neví, na koho se obrátit, pomohou s jejich problémem. O soudu, FAQs, o způsobech řešení sporů se mohou občané EU dočíst v různých jazycích, včetně češtiny.

⁴⁵ Soudy EU. In: European Justice [online]. 2014 [vid. 2014-12-02]

Obrázek 14: Webové stránky Evropského soudu pro lidská práva

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Nález týkající se platnosti rozhodčí doložky uzavřené třetími stranami

V případě Suda versus Česká republika ESPLP zasedající v senátu rozhodl takto: Žaloba se nezamítá, žalovaný utrpěl morální újmu. Senát dále rozhodl, že žalovaná strana musí žalobci uhradit částku 4.000 € jako náhradu nákladů řízení (plus úrok se sazbou ve výši marginální zápůjční facility ECB zvýšenou o 3 %) a případnou daň, kterou by byl žalobce povinen zaplatit.

Stěžovatel tvrdil, že v důsledku rozhodčí doložky uzavřené třetími osobami nemohl dosáhnout přezkoumání své věci soudem. Stěžovatel byl minoritním akcionářem akciové společnosti. Usnesením valné hromady, přijatým většinou (stěžovatel hlasoval proti), bylo rozhodnuto o zrušení společnosti bez likvidace a o převzetí jmění jejím hlavním akcionářem, společností E. Smlouva o převzetí jmění stanovila hodnotu zpětného odkupu akcií držených minoritními akcionáři, včetně stěžovatele. Tito akcionáři měli právo požádat o přezkoumání uvedeného vypořádání ve lhůtě dvou měsíců od dne, kdy se zápis do OR stane účinným. Vzhledem k sepsané rozhodčí doložce by dané přezkoumání mělo být provedeno rozhodci ze seznamu jedné společnosti s r. o. dle rozhodčího řádu konkrétní společnosti.

V únoru 2004 podal stěžovatel ke Krajskému soudu v Brně žalobu, kde se domáhal přezkoumání a zrušení výše dorovnání. V dubnu téhož roku soud žalobu zastavil s odůvodněním, že pravomoc v daném případě podléhá rozhodcům. Tento závěr potvrdil v říjnu i Vrchní soud v Olomouci.

V únoru 2005 podal stěžovatel ústavní stížnost. Namítal porušení práva na spravedlivý proces. Tvrdil, že rozhodčí doložka by měla být výrazem vůle stran sporu, přičemž tato vůle nemůže být nahrazena úkonem třetích osob (konkrétně obchodujících společností). Ústavní soud stížnost zamítl pro neopodstatněnost. Soud uvedl, že žalobce se mohl bránit jinými způsoby (žaloba na vyslovení neplatnosti smlouvy ve lhůtě 3 měsíců od konání valné hromady) a daný spor neomezil právo jedince. Soud taktéž poznamenal, že valná hromada má právo rozhodnou většinou a že vlastnictví akcií v jakékoli společnosti vždy znamená riziko týkající se vlastnického práva.

Podle obchodního zákoníku měl hlavní akcionář povinnost poskytnout ostatním akcionářům přiměřené vypořádání v penězích, jehož výše musela být doložena posudkem znalce. Lhůta vypořádání nesměla být delší než 2 měsíce ode dne zápisu převodu jmění do OR. Pokud výměnný poměr akcií nebyl přiměřený, měli akcionáři právo na dorovnání v penězích vůči nástupnické společnosti, což by se řešilo v rozhodčím řízení. V roce 2008 byly změnou zákona změněny podmínky a tento zákon již neupravoval možnost uzavřít rozhodčí doložku.

RS při HK a AK ČR se sporem odmítl zabývat, poněvadž rozhodčí smlouva nezavazovala třetí osoby (např. minoritní akcionáři).

Stěžovatel opakovaně tvrdil, že použití rozhodčí doložky není možné vzhledem k faktu, že byla uzavřena třetí stranou. Vzhledem k tomuto faktu se stěžovatel dovolával práva na spravedlivý proces, kdy každý má nárok, aby jeho záležitost byla projednávána spravedlivě, veřejně, soudem zřízeným státem,... Tyto podmínky ovšem rozhodčí řízení nesplňovalo (neveřejné, nejedná se o soud a stěžovatel by musel uhradit náklady řízení).

Podle vlády měl stěžovatel nejprve využít vnitrostátních prostředků – rozhodčího řízení a v případě, kdy by rozhodčí soud odmítl svou pravomoc, měl se stěžovatel obrátit na soud. Dále vláda poukazuje na fakt, že stěžovatel ani nepodal žalobu proti neplatnosti usnesení valné hromady. Tato stížnost by byla primárně řešena před obecným soudem.

Stěžovatel se k oběma námitkám vlády vyjádřil a následně uznal soud stížnost za přijatelnou. Žalobce dále uvedl, že valná hromada má nárok rozhodovat za akcionáře, ovšem nemůže rozhodovat o otázku vzdání se základního práva. Dále upozornil na fakt, že v ostatních zemích se při převodu jmění řeší spory mezi akcionáři vždy před obecnými soudy. Tímto se prý ČR nedokázala přizpůsobit evropskému standardu. Rozsudky Nejvyšších soudů se týkaly jen rovnosti stran, nikoli podstatě věci.

Vláda se bránila tím, že rozhodčí řízení, ačkoliv je odlišné, by neposkytovaly žádné záruky či bylo ve své podstatě proti zásadám spravedlivého procesu. Vláda se také vyjadřuje ke změně zákona, kdy uvádí, že změna zákona se netýká věcí řešených v průběhu platnosti předchozího zákona. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neumožnil rozhodcům vyjádřit svou pravomoc, nelze zjistit, jak by probíhalo případné přezkoumání soudem.

Podle ústavního práva se strany mohou zříct své pravomoci na řešení sporů před obecnými soudy. Tím pádem mohou jednotlivci využít rozhodců při řešení majetkových sporů. Toto zřeknutí ovšem musí být svobodné a oboustranné, nemůže být obligatorní. V daném případě nešlo o obligatorní řízení, ale o řízení sjednané třetími stranami. Soud primárně neřešil úpravu českého práva, ale konkrétní danou situaci, kdy se měl stěžovatel obrátit na rozhodce vzhledem k doložce, kterou sám neuzavřel. Podle výše zmíněného soud uznal, že došlo k porušení základního práva.

Stěžovatel jako kompenzaci požadoval částku 46.495 € coby hmotnou škodu. Tato částka by mu prý byla přiznána ve veřejném řízení. Na to vláda namítala, že není možné předvídat závěry řízení, čili výše kompenzace nemůže být tímto způsobem obhájena. Soud uznal morální újmu, kterou strany kompenzovat nechtěly, ale neviděl odůvodněné uhrazení ztráty příležitosti. Dále stěžovatel požadoval 79 € za náklady řízení před českými soudy a částku 4.104 € za zastoupení před ESPLP. S ohledem na prokázané výdaje dokumenty a fakturami, vyměřil soud náhradu nákladů ve výši 4.000 €.

Kvalitativní pohled:

V případě je vidět, že jednotlivci mají šanci vyhrát spor i proti státu jako celku. ESPLP uznal základní práva stěžovatele, kterému byly odeprény základní principy soudního procesu. Soudy sice potvrdily, že vypořádání v penězích může být řešeno pomocí rozhodčí smlouvy, kterou uzavrou hlavní akcionář a daná společnost. Nejvyšší soud ovšem poukázal

na nutnost zásady rovnosti stran, a povinnost dodržovat v řízení základní zásady spravedlivého procesu pod hrozbou zrušení nálezu. Celý proces trval relativně dlouho, v jeho průběhu došlo i ke změně legislativy, což by ovšem na skutkový stav nemělo mít žádný vliv. Proto se žalobce odvolával na původní znění zákona. ESPLP uznal jeho nárok na zadržení základních práv a k tomu mu přiznal určitou morální újmu bez kompenzace. Ovšem náhrada promarněných příležitostí byla zamítnuta vzhledem ke skutečnosti, že odhad částky by nebyl reálně možný.

2. Nález týkající se porušení článku 6 Úmluvy

Řízení proti České republice bylo u ESPLP zahájeno na základě 4 stížností od 2 českých občanů. Dvě stížnosti podal sám první stěžovatel (pan Chadzitakos), druhé dvě stížnosti podali dva stěžovatelé (pan Chadzitakos a Franta). Soud rozhodl o stížnosti a přijatelnosti následovně: Stížnosti budou spojeny a k porušení článku 6 Úmluvy došlo. Dále Soud rozhodl, že stát musí prvnímu stěžovateli uhradit částku 20.000 € a druhému stěžovateli 10.000 € a každému z žalobců 400 € za náhrady řízení.

(První stížnost) První stěžovatel byl minoritním akcionářem 6 obchodních společností. V únoru 2002 byla uzavřena smlouva s dalšími sedmi společnostmi o fúzi, přičemž veškeré jmění mělo být převedeno na společnost C. Byla stanovena pravidla pro rozdělení nově vydaných akcií a částky, které měli obdržet dosavadní akcionáři jako náhradu za své původní akcie. Součástí smlouvy byla také rozhodčí doložka, kdy by případný nesouhlas s poměrem rozdělení akcií byl řešený podle rozhodčího řádu určité soukromé společnosti s r. o. První stěžovatel s rozhodnutím nesouhlasil a podal proti společnosti C. žalobu, ve které požadoval vyplacení další částky (1.499.535 Kč). Vzhledem k existenci rozhodčí doložky Krajský soud v Brně žalobu zastavil. Stěžovatel se odvolal s tím, že jako minoritní akcionář pro fúzi nehlasoval, doložky tedy on sám nepodepsal. Podle něj prý soud v Brně při odmítnutí porušil jeho právo na nezávislý a nestranný proces. Vrchní soud v Olomouci potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně. Roku 2006 zamítl Ústavní soud stížnost žalobce jako neopodstatněnou.

(Druhá stížnost) Výše vypořádání, které první stěžovatel obdržel, byla stanovena na základě znaleckého posudku vypracovaného znalcem jmenovaným Krajským soudem

v Brně. V roce 2007 Ústavní soud stížnost prvního stěžovatele opět zamítl s tím, že rozhodci jsou vázáni zákonem a postup použitý při vypořádání vycházel ze znaleckého posudku.

(Třetí stížnost) Stěžovatelé byli minoritními akcionáři další společnosti, která v dubnu 2006 přijala usnesení o zrušení společnosti s převodem veškerého jejího jmění na hlavního akcionáře. Výše vypořádání vyplaceného stěžovatelům (148.808 Kč prvnímu a 77.748 Kč druhému) byla stanovena na základě posudku. Znalce ovšem navrhla a zaplatila daná společnost.

(Čtvrtá stížnost) Stěžovatelé byli minoritními akcionáři třetí společnosti, která v červenci 2007 přijala rozhodnutí o zrušení společnosti. Vyplacená výše vypořádání byla opět stanovena na základě znaleckého posudku. Znalec byl ovšem opět najat danou společností. Ve smlouvě se opět vyskytla rozhodčí doložka týkající se možných problémů s náhradou vypořádání. Spory by řešila konkrétní osoba podobně jako při řízení před RS při HK a AK ČR. V prosinci 2007 byla podána žaloba proti údajně nedostatečnému vypořádání za převod jmění. Krajský soud řízení zastavil a jeho rozhodnutí potvrdil i Vrchní soud v Olomouci. V září 2008 Ústavní soud odmítl i ústavní stížnost podanou oběma osobami jako neopodstatněnou s odkazem na předchozí rozhodnutí v téže věci.

Vzhledem k obdobnému charakteru stížností rozhodl ESPLP o spojení věcí.

Stěžovatelé namítali, že jim byl odepřen nárok na projednání záležitosti spravedlivě, kdy je věc projednána před soudem, který rozhodne o jeho právech a závazcích. Vláda se ke stížnostem nevyjádřila. ESPLP tudíž uznal podobnost s případem Suda a dospěl k závěru o porušení článku 6 Úmluvy. Soud proto prohlásil stížnost za přijatelnou a uvedl, že došlo k odepření přístupu stěžovatelů k soudu ohledně jejich nároku na vypořádání.

Vláda se bránila tím, že stěžovatelé nevyužili všechny své možnosti pro provedení nápravy (nevyužili možnosti rozhodčího řízení). Podle soudu tato otázka souvisela s odůvodněností stížnosti, a proto ji spojil s jejím posouzením.

Stěžovatelé se hájili tím, že nebyl sledován veřejný zájem a nebyla poskytnuta přiměřená náhrada. Výši vypořádání totiž stanovil hlavní akcionář bez ohledu na názor minoritních

akcionářů. Tento argument ovšem vláda popírala. Žalovaná strana také udala, že stěžovatelé se na rozhodčí soud měli obrátit a dále jednat jen dle nálezu soudu, teprve poté se případně obrátit na soud obecný. ESPLP musel zjistit, zda byla zachována rovnováha mezi veřejným zájmem a právem jednotlivců na užívání vlastního majetku.

Soud se zabýval i argumentem vlády, kdy měli stěžovatelé zahájit rozhodčí řízení a teprve poté řešit spor před obecnými soudy. Podle ESPLP tedy stěžovatelé neměli přístup k zákonem odpovídajícímu řízení. Rozhodčí řízení před daným rozhodcem nebylo pro danou situaci dostačující. Tím byla porušena rovnováha mezi ochranou veřejného zájmu a právem stěžovatelů na užívání majetku. Soud proto rozhodl, že k porušení ze strany vlády opravdu došlo.

Stěžovatelé požadovali celkem částku 6.243.499 Kč, ESPLP jim však uznal částku nižší (viz začátek nálezu). Náhrada řízení byla stěžovatelům uznána jen ve výši, která byla prokázána především ve vnitrostátních soudních listinách.

Kvalitativní pohled:

Případ je velmi podobný předchozímu nálezu. Také se jedná o porušení základních lidských práv, ovšem nyní se jedná o porušení rovnováhy mezi veřejným zájmem a právem jedince na neomezené využívání svého majetku (konkrétně článku 1 Protokolu č. 1). Článek 1 Protokolu č. 1, říká, že každá FO nebo PO má právo užívat svůj majetek a nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které jsou stanoveny mezinárodním právem. Oba stěžovatelé prokázali, že k porušení této podmínky došlo, když neměli možnost využít veřejného a spravedlivého vypořádání náhrady akcií. Z toho důvod také ESPLP stěžovatelům nárok přiznal a vládě nařídil určitou finanční kompenzaci.

3. Nález týkající se platnosti rozhodčí doložky

V případě, který řešil ESPLP byla na jedné straně Česká republika a na druhé společnost Day, s. r. o. Celkem 6 stěžovatelů podalo stížnost proti ČR k ESPLP v září 2009. Vláda vnesla proti stížnosti námitku, kterou Soud po přezkoumání zamítl.

V červnu 2003 společnost Ytong, a. s. po hlasování vedení rozhodla o zrušení společnosti, přičemž stěžovatelé obdrželi za své podíly vypořádání v penězích. Smlouva mezi společností a hlavním akcionářem obsahovala rozhodčí doložku, která by při případném nesouhlasu akcionářů odkázala spor na RS při HK a AK ČR. Tato smlouva byla schválena hlasy majoritního akcionáře (ne minoritními akcionáři).

V říjnu 2003 podali stěžovatelé žalobu k soudu z důvodu nepřiměřeného vypořádání za převod a žádali doplacení podílů. V červenci 2005 bylo řízení Krajským soudem v Brně zastaveno z důvodu existence rozhodčí doložky ve smlouvě. V listopadu téhož roku Vrchní soud v Olomouci toto usnesení potvrdil s argumentem, že rozhodčí doložka je dle zákona platná i pro stěžovatele. O tři roky později byla zamítnuta i ústavní stížnost Ústavním soudem, kam byla stížnost podána z důvodu porušení práva na spravedlivý proces a zákazu diskriminace.

V lednu 2006 nabylo rozhodnutí Vrchního soudu právní moci a stěžovatelé (až na jednu německou občanku) zahájili řízení před rozhodčím soudem. I přes tento fakt neustále poukazovali na to, že by pro ně rozhodčí doložka neměla být platná. Rozhodčí soud časem pozastavil řízení pro dva české občany z důvodu nedostatku pravomoci a poté i s německou občankou, poněvadž se na ni vztahovala dvoustranná dohoda o ochraně investic, která předpokládala právo na přístup k soudu. Celá námitka vznesená společností Day, s. r. o. však byla zamítnuta a řízení stále probíhá.

Z právní stránky se stěžovatelé opět dovolávali článku 6 Úmluvy, kdy by správně měla být jejich věc projednána spravedlivě a určitým soudem. S tím ovšem Vláda ČR nesouhlasila. Soud tuto námitku uznal za oprávněnou. Stěžovatelé se bránili právem na přístup k soudu a také tím, že souhlas s rozhodčím řízením sami nevyslovili. Řízení před RS tedy nesplňovalo práva vyplývající z článku 6 Úmluvy. ESPLP dále poukazuje fakt, že ke stejnému závěru došly i řešící soudy. Tento nedostatek nemohl být odstraněn ani v přezkumném soudním řízení. Soud rovněž zamítl argument vlády, že určití stěžovatelé by později mohli zahájit soudní řízení vzhledem ke skutečnosti, že rozhodčí řízení pro ně bylo zastaveno. Podle ESPLP měli mít účastníci nárok na přístup k soudu od samého začátku věci.

Na základě výše uvedeného ESPLP rozhodl, že k porušení článku 6 Úmluvy došlo. Co se týče námitky týkající se porušení práva na majetek, uznal ji Soud za neoprávněnou. Důvodem je nevyužití všech vnitrostátních prostředků (stěžovatelé tuto námitku neuplatnili u Ústavního soudu).

Stěžovatelé požadovali každý náhradu újmy ve výši 20.000 €. Soud přiznal druhému, třetímu, čtvrtému a šestému stěžovateli a páté stěžovatelce 5.000 € z titulu náhrady za nemajetkovou újmu. Třetí, čtvrtý stěžovatel a pátá stěžovatelka dále žádali náhradu nákladů rozhodčího řízení a náhradu nákladů řízení před českými soudy i před ESPLP. Podle vlády ovšem nebyly náklady na rozhodčí řízení jednoznačně a dostatečně doloženy. ESPLP poukázal na fakt, že rozhodčí řízení nesouviselo s jejich stížností projednávanou před ESPLP, čili návrh zavrhl. Z ostatních nákladů Soud přiznal všem stěžovatelům částku 5.500 €. Úroky z prodlení byly založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility ECB zvýšené o tři procentní body.

Kvalitativní pohled:

Rozhodčí soud má konkrétní pravidla a řád, podle kterého, například, se spor projednává v neveřejném zasedání. Toto pravidlo může předseda soudu zrušit pouze se souhlasem zainteresovaných stran. To se v tomto případě nestalo, tím pádem se stěžovatelé obrátili na ESPLP s námitkou proti porušení článku 6 Úmluvy na spravedlivý proces před soudem. Soud po prozkoumání věci jejich námitku uznal.

Z výše uvedených nálezů ESPLP je vidět, že případy řešené touto institucí si jsou velmi podobné a týkající se většinou neplatnosti rozhodčích doložek vzhledem k třetím stranám a následnému porušení článku 6 Úmluvy.

4. Soudní dvůr EU

Soudní dvůr EU je nejvyšším soudem EU. Byl založen roku 1952 a sídlí v Lucemburku. V čele soudu stojí předseda a každý stát tu reprezentuje 1 soudce. Soudní dvůr rozhoduje spory mezi orgány EU, mezi orgány EU a členskými státy a mezi členskými státy navzájem. Výjimečně může být řízení zahájeno i jednotlivcem. K soudnímu dvoru

se nejčastěji podávají žaloby týkající se nečinnosti (proti Komisi a dalším orgánům Unie) či za porušení povinnosti (podává se proti ostatním členským státům).

1. Nález týkající se zamítnutí žaloby Komise ES

V srpnu 2002 podala Komise Evropských společenství žalobu proti 7 společnostem. Svou žalobou se domáhala u SDEU nároku na uhrazení částky 317.214 € (+ úroky) za vrácení záloh, které Komise uhradila dle smlouvy se společnostmi uzavřené (smlouva byla uzavřena v roce 1998 na délku 18 měsíců, řídila se německým právem a byla sepsána v anglickém jazyce). Po přezkoumání věci SDEU rozhodl následovně: Žaloba se zamítá, vzájemný vztah mezi společnostmi nebyl prokázán a Komise je povinna uhradit náklady řízení.

Komise poskytla důvěrné informace znalcům, což mělo zjednodušit transfer a snížit celkové náklady. Platby těmto znalcům a platby za transakci byly považovány za zálohy. Komise měla právo na okamžité vypověděné smlouvy v případě, že se domáhala jednání, které by napravilo neplnění smlouvy ve lhůtě delší než jeden měsíc. Součástí smlouvy byla také rozhodčí doložka, kdy by případné spory rozhodoval soud prvního stupně ES a v případě opravných prostředků SDEU.

Po půl roce od zahájení projektu obdržela Komise zprávu o plnění projektu. Strany v ní prohlásily, že určí kontrolní skupinu, která ověří výsledky stran. Kontrolní skupina poukázala na vážné nedostatky při provádění projektu. Projekt byl následně pozastaven a žalovaná strana požádána o informace o odstranění vad. Po dvanácti měsících byla Komisi předložena další zpráva a kontrolní skupina opět kritizovala veškerá plnění. Na základě této zprávy vypověděla Komise smlouvu se zpětnou účinností. V souladu se smlouvou požadovala Komise uhrazení částky ve výši 317.214 € (rozdíl mezi celkovými zálohami a povinným příspěvkem Komise). Téhož roku byla jedna ze společností vymazána z OR, další společnost byla v úpadku a jiná byla v konkurzním řízení.

System rozdělení pravomocí mezi soudy a SDEU podle rozhodčí doložky neumožňoval soudům rozhodovat o žalobách podaných orgány Společenství (čili v tomto případě).

S ohledem na tuto skutečnost po podání žaloby k soudu byla žaloba předána SDEU. SDEU musí bez návrhu přezkoumat použitelnost rozhodčí doložky (jedná se o otázku, zda může mít SDEU zvláštní pravomoci). Vzhledem k použití výrazu „Soudní dvůr“ ve smlouvě je jasné, že označení se nevztahuje na jeden či druhý soud Společenství, ale na jeho orgán, který zahrnuje SD a soud. Tento orgán byl zmíněn, proto může být přiznána pravomoc jednomu nebo druhému soudu Společenství.

Tři společnosti napadly přípustnost žaloby vzhledem ke skutečnosti, že v době podání žaloby se nacházely v různých fázích úpadkového řízení (podle německého právního řádu by tato žaloba směřovala ke správci, který má právo žalovat a být žalován). Společnost InterTeam shledala žalobu nepřipustnou, poněvadž byla společnost devět měsíců před podáním žaloby vymazána z OR (tímto aktem přišla společnost o právní moc a podle německého práva nemůže být žalována). Žaloby ve vnitrostátním řízení by proti dalším společnostem v úpadku také nebyly možné. Jednací řád Soudního dvora tato ustanovení neobsahuje, proto bylo nezbytné určit pravidla podle procesního práva členských států. Podle většiny těchto států je řízení proti společnostem v úpadku nepřipustné. Na základě těchto faktů byla žaloba proti dalším třem společnostem shledána jako neoprávněná.

Žaloba proti dalším čtyřem společnostem se opírala jednak o právo na vrácení prostředků a jednak o německý občanský zákoník, podle kterého se společnosti měli obohacovat. SD návrhy Komise opět zamítl. Komise byla přesvědčena, že podle smlouvy musí zálohy uhradit všechny strany a nejen ty, které tyto zálohy obdržely. To žalované strany odmítaly s poukazem na výraz „vrácení“ a samotnou definici tohoto výrazu. Podle smlouvy tu neexistuje princip solidárnosti, čili musí být vráceny jen ty zálohy, které byly skutečně vyplaceny.

Podle všech výše zmíněných důkazů SD žalobu zamítl.

Kvalitativní pohled:

Soudní dvůr se zabýval nárokem na vrácení vyplacených záloh. Námitky Komise, kdy by tu měl platit princip solidarity, byl považován za nesmyslný, poněvadž některé ze žalovaných firem žádné zálohy neobdržely, čili neměly co vracet. Tuto námitku ovšem Komise nepovažovala za opodstatněnou vzhledem k formulaci smlouvy. Také nebylo právně přípustné žalovat firmy, které byly v úpadkovém řízení nebo již byly vymazány

z OR. Po vymazání z OR firma nemá právní moc, a tím pádem nemůže být žalována nebo žalovat. Příslušnost SD byla dána rozhodčí doložkou, kdy má SD pravomoc rozhodovat ve smlouvě uzavřené Společenstvím či jeho jménem.

2. Nález týkající se nepříslušnosti SDEU (ESD)

Rozhodce určený podle německého práva měl za úkol rozhodnout spor mezi třemi společnostmi, které realizovaly program výstavby lodí s podporou z fondů EU. Smlouva mezi těmito firmami obsahovala rozhodčí doložku. Rozdělení darované podpory byla napadena jednou ze společností a ta podala žalobu u rozhodčího soudu a žádala přezkoumání rozdělení dotace. Rozhodci se se souhlasem Komise obrátili na ESD s důležitou otázkou: Je německý rozhodčí soud, který rozhoduje podle práva, a jehož rozhodnutí mají vůči stranám stejné účinky jako konečné rozhodnutí obecného soudu, oprávněn obrátit se s předběžnou otázkou na Evropský soudní dvůr?

Smlouva byla uzavřena v roce 1973, kdy si strany mohly vybrat, zda budou případný spor řešit před obecnými soudy či pomocí rozhodčího řízení. Strany se svobodně a bez nátlaku rozhodly pro druhou možnost. Rozhodčí senát se obrátil na ESD, byl tedy založen smlouvou mezi soukromými stranami.

ESD upozornil na fakt, že právo Společenství musí být chápáno stejně ve všech členských státech a smluvní strany si z něj nemohou dělat výjimky. Pokud se tedy strany rozhodly pro rozhodčí řízení a vyvstaly otázky týkající se práva Společenství, mohou být tyto otázky zodpovězeny obecnými soudy. Z tohoto důvodu ESD rozhodl, že není příslušný, aby rozhodl o předběžné otázce, která mu byla rozhodcem položena.

Kvalitativní pohled:

V tomto případě šlo o nesprávný administrativní postup, kdy rozhodce neměl právo se obracet na ESD v předběžné otázce. Vzhledem k právu Společenství byl ESD jednotný a oznámil svoji nepříslušnost k danému problému.

3. Nález týkající se odstoupení od smlouvy

EHS, zastoupené Komisí, uzavřelo v lednu 1988 smlouvu s firmou SNUA o finanční podpoře na prosazování předváděcích projektů a průmyslových pilotních projektů v oblasti energetiky. SNUA se zavázala, že za poskytnutou podporu vypracuje plán prací na období 07/1987 až 08/1988. SNUA nezačala práce do konce roku 1994, tj. téměř sedm let po podpisu smlouvy. Komise poslala společnosti čtyři upozornění, ke kterým nedostala žádnou odpověď. Na základě těchto skutečností informovala v listopadu 1992 Komise firmu o odstoupení od smlouvy a povinnosti vrátit zálohy. Smlouva se řídila italským právním systémem a všechny spory měly být rozhodovány při ESD. ESD rozhodl takto: SNUA zaplatí Komisi Evropských společenství částku 195.397 €, včetně úroků 43,09 € denně za prodlení až do konečného vrácení dluhu. V dalších částech byla žaloba zamítnuta, SNUA musí uhradit náklady řízení.

Pokud SNUA nemohla zahájit práce včas, měla včas upozornit Komisi a navrhnout nový termín. Komise by buď nový termín schválila, nebo zamítla, a v tom případě by smlouva automaticky zanikla a zálohy byly vráceny. Komise mohla od smlouvy jednostranně odstoupit, pokud by druhá strana neplnila své povinnosti ze smlouvy vyplývající. Smlouva by zanikla měsíc po doručení upozornění druhé straně a ta by musela vrátit vyplacené zálohy.

SNUA požádala třikrát o prodloužení lhůty. Pokaždé upozorňovala na to, že problémy byly zaviněny třetí stranou – opozicí, která měla námitky proti realizaci projektů v dané oblasti. Rozhodnutí o změně lokality bylo přijato až v červenci 1993. Na žádosti o vrácení záloh SNUA nereagovala, tudíž Komise podala žalobu u ESD, ve které požadovala navrácení zálohy ve výši 195.397 ECU + uhrazení úroků a náhradu škody.

Komise uvedla, že smlouva zanikla v prosinci 1991 z důvodu neplnění povinností firmy SNUA. Společnost zase namítala, že části smlouvy neodpovídají italskému právnímu řádu (podle něj dochází k zániku smlouvy, jen pokud si to strany ve smlouvě výslovně ujednaly). Proto podle firmy nemohla zasláná upozornění od Komise vést k samotnému zániku smlouvy. Vzhledem k tomuto faktu společnost ani nebrala v potaz nárok na navrácení záloh. SNUA dále uvedla, že nemohla za zpoždění plnění smlouvy, tudíž nebyl důvod nést odpovědnost za způsobenou škodu.

ESD musel rozhodovat na základě rozhodčí doložky podle italského práva. Podle italského zákona musí být povinnost ve smlouvě specifikována, aby bylo možné od smlouvy upustit pro její porušení. Podle smlouvy není možný zánik smlouvy pro porušení povinností druhé strany, ale pouze pro skutečnost, že nebyly splněny určité povinnosti (bez ohledu na příčinu či důvody).

Italské zákony ovšem umožňují určité úpravy smluv (viz odstoupení od smlouvy). Komise tyto podmínky splňovala po zaslání upozornění. Z části smlouvy vyplývá, že SNUA musí vrátit vyplacenou zálohu ve výši 195.937 ECU. Vzhledem k převodu měny na EURA byl ustanoven poměr převodu ECU za EURA v poměru 1:1. Komise ovšem dostatečně neprokázala, že by jí byla způsobena nějaká škoda, SDEU tedy žalobu proti zaplacení škody zamítl.

Ve věci rozhodl SDEU vyhověním žaloby Komise proti společnosti SNUA a společností nařídil uhradit náklady řízení. V dalších věcech byla žaloba zamítnuta.

Kvalitativní pohled:

Komise se obrátila na ESD na základě neplnění povinnosti vrátit poskytnuté zálohy. Firma SNUA se ovšem řídila hlavně podle italského práva, a proto jednala podle toho, že odstoupení od smlouvy není tak jednoduchým krokem. Z tohoto postoje vyplývá i neochota vrátit zálohy. Ovšem ESD rozhodl ve prospěch Komise, kdy italský občanský zákoník nabízí možnost individuální domluvy stran ve smlouvě. Z toho vyplývá, že strany se mohly domluvit na odstoupení od smlouvy při neplnění povinnosti (bez ohledu na důvody a viníky). Celý spor byl velmi vleklý, během jeho trvání se změnila fiktivní měna ECU na reálnou – EURO. Poměr převodu částek byl stanoven na 1:1.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zpřehlednění typů mimosoudních způsobů řešení majetkových sporů. Práce seznámila s právní úpravou soudní moci jak u nás, tak v EU (ačkoliv právní úpravy se díky harmonizaci velmi prolínají). Dále byly popsány rozhodčí instituce v ČR jako orgány činné v rozhodčím řízení uvedené na seznamu stálých rozhodčích institucí vedeném státem. Podstatná část práce byla věnována soudním a mimosoudním nálezům týkajících se rozhodčích řízení a řešením těchto typů sporů.

Nálezy jednotlivých institucí ukazovaly na mnohodimenziálnost, kdy byla zřejmá spojitost mezi úřady, soudy, státními i nestátními organizacemi a institucemi. Nálezy se týkaly bezdůvodného obohacování a byly zasazeny do oblasti materiálně – ekonomické. Náklady řízení zasahovaly do oblasti správně – právní (úhrada poplatků řízení, správních poplatků, aj.) a neméně důležité bylo řešení mimosoudních kompenzací v oblasti průmyslového vlastnictví zahrnujícího ekonomické činnosti. Problematika analýz tak souvisela s různými aspekty společnosti, poukázala na společensko-vědní provázanost (odborníci na CP v kanceláři FA).

Praktická část zabývající se nálezy státních i nestátních institucí ověřila předem uvedené hypotézy (předpoklady) – první hypotéza nám měla odpovědět na otázku týkající se provázanosti mimosoudních vyrovnání s oblastí společenského života. Z uvedených informací zřetelně vyplynulo, že rozhodčí doložky a rozhodčí smlouvy jsou používány ve všech typech smluv a v různých situacích. Byly řešeny případy týkající se zrušení patentu, věci řešící porušení článku 6 Úmluvy obsahující právo na soudní spor, situace, kdy bývalí manželé řešili nevyplacené majetkové vypořádání a další zmíněné nálezy. Z výše uvedeného je zřetelné, že mimosoudní řešení sporů opravdu zasahuje do každodenního společenského života velkou měrou.

Druhá hypotéza řešila otázku ohledně sporů, ve kterých převažovala finanční problematika. Tento předpoklad byl obhájen jen do určité míry – ve většině případů se jednalo o majetkové spory, kdy bylo vyžadováno majetkové vyrovnání, ovšem vyskytly se i případy, kdy se jednalo o odepření základních lidských práv (nálezy vyřčené ESPLP) nebo porušení hospodářské soutěže, kdy došlo k chybám při zadávání veřejných zakázek, což mělo za následek pozastavení tendru či jeho úplné zrušení.

Na základě provedených analýz byly ujasněny aspekty týkající se uvedené problematiky. Odhalily se chyby, kterých se strany dopouštějí při sepisování rozhodčích smluv a rozhodčích doložek, ujasnily se role stálých a státem nevedených rozhodčích institucí a subjektů. Bylo dokázáno, že většina sporů má společného činitele – žádost o finanční vyrovnání a prokázání vlastního nároku. Ačkoli se jednalo jen o mimosoudní řešení – rozhodčí řízení – spory se občas vlekly i několik let. Tento fakt ovšem nezdůrazňuje potřebu využití soudní moci, ale pouze skutečnost, že povědomí společnosti o dané problematice a úskalí mimosoudních způsobů řešení sporů je opravdu malé a nedostačující. Toto je hlavní důvod pro společenskou osvětu k danému tématu, která by odlehčila české soudní administrativě a zkrátila by dobu soudních řízení pomocí nižšího počtu případů, které by byly řešeny soudy.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Rozhodčí řízení v zemích Evropy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-452-0.

BORN, Gary B. *International Arbitration: Law and Practice*. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2012. ISBN 978-9041145628.

KUČERA, Zdeněk, M. PAUKNEROVÁ a K. RŮŽIČKA. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-108-3.

PLANT, David. *Mediating International Intellectual Property Disputes*. Paris: ICC, 2008. ISBN 978-92-842-0044-3

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 9788074780042.

RŮŽIČKA, Květoslav. *Mezinárodní obchodní arbitráž*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1997. ISBN 80-7175-051-4.

Řád a pravidla o nákladech rozhodčího řízení s účinností od 1. 5. 2002. Praha: Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, 2002. ISBN 80-239-3661-1

Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém, v platném znění.

Zákon č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním, v platném znění.

Zákon č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů a doplňků.

Elektronické zdroje

About the LCIA. In: LCIA: Arbitration and ADR Worldwide [online]. 2014 [vid. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.lcia.org/LCIA/introduction.aspx>

About UNCITRAL. In: UNCITRAL: United Nations Commission on International Trade Law [online]. 2013 [vid. 2013-11-11]. Dostupné z: http://www.uncitral.org/uncitral/en/about_us.html

Ceník služeb. In: Rozhodčí soud při IAL SE: Institute of Arbitration Law [online]. 2014 [vid. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.rozhodcisoud.net/cz/sekce/ceny-sluzeb-274/>

Consumer Affairs. In: European Union: Health and Consumers [online]. 2011 [vid. 2014-10-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/consumers/archive/redress_cons/adr_policy_work_en.htm

Česká národní banka [online]. 2014 [vid. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/index.html>

Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv. In: Rozhodčí soud při Hospodářské a Agrární komoře České republiky [online]. [vid. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://www.soud.cz/rozhodci-dolozka>

European Court of Human Rights [online]. 2014 [vid. 2014-11-14]. Dostupné z: <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home&c=>

Evropské mezinárodní právo soukromé. In: EPrávo [online]. epravo.cz, a.s., 2013 [vid. 2013-12-26]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropske-mezinarodni-pravo-soukrome-61259.html>

Finanční arbitr a Kancelář finančního arbitru: Organizační složka státu [online]. 2014 [cit. 2014-11-13]. Dostupné z: <http://www.finarbitr.cz/cs/>

Mediace. In: EPravo.cz [online]. 2014 [vid. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/mediace-aneb-lze-resit-spory-nove-pomoci-hledani-konsensu-28055.html>

Mezinárodní smlouvy. In: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. 2013 [vid. 2013-08-27]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/mezinarodni_smlouvy/

Mimosoudní řešení sporů. In: BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export [online]. 2014 [vid. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mimosoudni-reseni-sporu-ppbi-51080.html#!>

Model Law on International Commercial Conciliation. In: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-conc/03-90953_Ebook.pdf. Austria, 2002.

Nejvyšší soud ČR [online]. 2010 [vid. 2014-11-13]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf?opendatabase&lng=

Občanský soudní řád. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [vid. 2013-08-27]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dansk%C3%BD_soudn%C3%AD_%C5%99%C3%A1d

Projekt 05 Lepší vymahatelnost práva. In: BusinessInfo [online]. CzechTrade, 2013 [vid. 2013-12-26]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/smk-lepsi-vymahatelnost-prava-7316.html#b6>

Předpis č. 97/1963 Sb. Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. In: Podnikatel.cz [online]. Internet Info, s.r.o., 2007 – 2013 [vid. 2013-08-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-97-1963-sb-o-mezinarodnim-pravu-soukromem-a-procesnim/>

SABATER, Anibal. Experience: the Magazine of the Senior Lawyers Division; Practicing International Arbitration: A New Landscape. In: ProQuest Central [online]. American Bar Association, 2010 [vid. 2014-12-02]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/507108945/58F78E4E3E5E4215PQ/2?accountid=17116>

Soudy EU. In: European Justice [online]. 2014 [vid. 2014-12-02]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_eu_courts-15-cs.do

Uznání a výkon rozhodnutí v přepracovaném nařízení Brusel I. In: EPravo [online]. epravo.cz, a.s., 2013 [vid. 2013-12-26]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/uznani-a-vykon-rozhodnuti-v-prepracovanem-narizeni-brusel-i-91964.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. 2012 [cit. 2014-11-14]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/uvodni-stranka.html>

Úřad průmyslového vlastnictví [online]. 2008 [vid. 2014-11-13]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/upv/zakladni-informace.html>

VESECKÝ, Zdeněk. Soudit se je drahé, vyzkoušejte rozhodčí řízení nebo mediaci: Mediace už není jen praktikou ze zámoří. In: Podnikatel.cz: Průvodce vaším podnikáním [online]. 2014 [vid. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/soudit-se-je-drahe-vyzkousejte-rozhodci-rizeni-nebo-mediaci/>

Wolters Kluwer: Poskytovatel právních a ekonomických informací [online]. 2014 [vid. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.wolterskluwer.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>

What is a mini-trial?. In: CEPANI: The Belgian Centre for Arbitration and Mediation [online]. 2013 [vid. 2014-10-15]. Dostupné z: <http://www.cepani.be/en/other-adr/mini-trial/what-mini-trial>

Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. In: BusinessInfo [online]. 1997-2013 [vid. 2013-08-27]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zakon-mezinarodni-pravo-soukrome-proces-28390.html>

Seznam příloh

Příloha A New Yorská Úmluva

Příloha B Jmenování jediného rozhodce při RS při HK a AK ČR

Příloha C Rozhodčí doložka pro jediného rozhodce IAL SE

Příloha D Rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv

Příloha A New Yorská úmluva

VYHLÁŠKA č. 74/1959 Sb.

ze dne 6. listopadu 1959 o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů

(NEWYORSKÁ ÚMLUVA)

Na konferenci Organizace spojených národů o mezinárodní obchodní arbitráži byla dne 10. června 1958 v New Yorku podepsána Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Vláda Úmluvu schválila dne 17. září 1958 a Národní shromáždění vyslovilo s Úmluvou souhlas 13. prosince 1958. President republiky Úmluvu ratifikoval dne 27. dubna 1959.

Podle svého článku XII vstoupí Úmluva v účinnost devadesátého dne po uložení ratifikační listiny u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Pro Československou republiku nabyla Úmluva účinnosti dnem 10. října 1959.

Český překlad Úmluvy se uveřejňuje v Příloze Sbírky zákonů.

David v. r.

Příl. ÚMLUVA o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku.

Čl. I

1. Tato Úmluva se vztahuje na uznání a výkon rozhodčích nálezů, vyplývajících ze sporů mezi osobami fyzickými nebo právnickými a vydaných na území jiného státu než toho, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon. Úmluva se vztahuje také na rozhodčí nálezy, které nejsou pokládány za nálezy místní (národní) ve státě, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon.

2. Výraz „rozhodčí nález“ zahrnuje nejen nálezy vydané rozhodci ustanovenými pro každý jednotlivý případ, nýbrž i nálezy vydané stálými rozhodčími orgány, jimž se strany podrobily.

3. Každý stát může při podpisu, ratifikaci nebo přístupu k této Úmluvě nebo tehdy, když ohlásí rozšíření jejího použití podle čl. X, prohlásit na základě vzájemnosti, že bude používat Úmluvy jen pro uznání a výkon nálezů vydaných na území jiného Smluvního státu. Může také prohlásit, že bude používat Úmluvy jen na spory vzniklé z právních vztahů smluvních či mimosmluvních, jež jsou pokládány podle jeho vnitrostátního právního řádu za spory obchodní.

Čl. II

1. Každý Smluvní stát uzná písemnou dohodu, podle níž se strany zavazují podrobit rozhodčímu řízení všechny nebo některé spory, které mezi nimi vznikly nebo mohou vzniknout z určitého právního vztahu či mimosmluvního, týkajícího se věci, jež může být vyřízena rozhodčím řízením.

2. Pojem "písemná dohoda" zahrnuje rozhodčí doložku ve smlouvě nebo rozhodčí smlouvu, podepsanou stranami nebo obsaženou ve výměně dopisů nebo telegramů.

3. Soud Smluvního státu, u něhož byla podána žaloba v záležitosti, o níž strany uzavřely dohodu ve smyslu tohoto článku, odkáže strany na rozhodčí řízení k žádosti jedné z nich, ledaže zjistí, že zmíněná dohoda je neplatná, neúčinná nebo nezpůsobilá k použití.

Čl. III

Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních).

Čl. IV

1. Aby bylo dosaženo uznání a výkonu zmíněného v předchozím článku, musí strana, která žádá o uznání a výkon, předložit spolu s žádostí:

- a) prvopis nálezů řádně potvrzený nebo jeho řádně ověřenou kopii;
- b) prvopis ujednání zmíněného v čl. II nebo jeho řádně ověřenou kopii.

2. Není-li zmíněný nález nebo ujednání vyhotoveno v úředním jazyku země, v níž rozhodčí nález je uplatňován, je strana, která žádá za uznání a výkon nálezu, povinna předložit překlad těchto dokladů do tohoto jazyka. Překlad musí být ověřen úředním nebo přísežným tlumočnickem anebo diplomatickým nebo konzulárním zástupcem.

Čl. V

1. Uznání a výkon nálezu mohou být odepřeny na žádost strany, proti níž je nález uplatňován, pouze tehdy, když tato strana prokáže příslušnému orgánu země, v níž je žádáno o uznání a výkon:

a) že strany dohody zmíněné v čl. II byly podle zákona, který se na ně vztahuje, nezpůsobilé k jednání nebo že zmíněná dohoda není platná podle práva, jemuž strany tuto dohodu podrobily, nebo, v nedostatku odkazu v tomto směru, podle práva země, kde nález byl vydán; nebo

b) že strana, proti níž je nález uplatňován, nebyla řádně vyrozuměna o ustanovení rozhodce nebo o rozhodčím řízení nebo nemohla z jakýchkoliv jiných důvodů uplatnit své požadavky; nebo

c) že nález se týká sporu, pro který nebyla uzavřena rozhodčí smlouva nebo který není v mezích rozhodčí doložky, nebo že nález obsahuje rozhodnutí přesahující dosah úmluvy o rozhodci nebo rozhodčí doložky; mohou-li však být části rozhodčího nálezu ve věcech podrobených rozhodčímu řízení odděleny od části nálezu jednajících o věcech, které mu nejsou podrobeny, ta část nálezu, která obsahuje rozhodnutí o věcech podrobených rozhodčímu řízení, může být uznána a vykonána; nebo

d) že složení rozhodčího soudu nebo rozhodčí řízení nebylo v souladu s ujednáním stran, nebo nebylo-li takového ujednání, že nebylo v souladu se zákony země, kde se rozhodčí řízení konalo; nebo

e) že nález se dosud nestal pro strany závazným nebo byl zrušen nebo že jeho výkon byl odložen příslušným orgánem země, v níž nebo podle jejíhož právního řádu byl vydán.

2. Uznání a výkon rozhodčího nálezu mohou být také odepřeny, jestliže příslušný orgán země, kde se žádá o uznání a výkon, zjistí:

- a) že předmět sporu nemůže být předmětem rozhodčího řízení podle práva této země; nebo
- b) že uznání nebo výkon nálezu by byl v rozporu s veřejným pořádkem této země.

Čl. VI

Jestliže byla podána žádost za zrušení nebo odklad výkonu nálezu u příslušného orgánu, zmíněného v čl. V odst. 1 písm. e), úřad, u něhož je nález uplatňován, může, pokládá-li to za vhodné, odložit rozhodnutí o výkonu nálezu a může také na žádost strany domáhající se výkonu nálezu, nařídít straně druhé, aby složila přiměřenou jistotu.

Čl. VII

1. Ustanovení této Úmluvy se nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod uzavřených Smluvními státy o uznání a výkon rozhodčích nálezů, ani nemohou zbavit žádnou zúčastněnou stranu případného práva použití rozhodčího nálezu způsobem a v rozsahu stanoveném zákonodárstvím nebo smlouvami země, v níž je nález uplatňován.
2. Ženevský protokol o doložkách o rozsudím z roku 1923 a Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927 pozbudou platnosti mezi Smluvními státy v době a v rozsahu, v němž se tato Úmluva stane pro ně závaznou.

Čl. VIII

1. Tato Úmluva bude otevřena k podpisu do 31. prosince 1958 pro kteréhokoli člena Organizace spojených národů a také pro kterýkoli jiný stát, který je nebo se stane členem některé odborné organizace Organizace spojených národů nebo který přistoupil nebo později přistoupí ke Statutu Mezinárodního soudního dvora, nebo kterému se dostane pozvání Valného shromáždění Organizace spojených národů.
2. Tato Úmluva bude ratifikována a ratifikační listiny budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl. IX

1. K této Úmluvě mohou přistoupit všechny státy uvedené v čl. VIII.

2. Přístup se uskuteční uložením listiny o přístupu u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl. X

1. Každý stát může v době podpisu, ratifikace nebo přístupu prohlásit, že tato Úmluva se bude vztahovat na všechna nebo některá území, za jejichž mezinárodní vztahy je odpovědný. Takové prohlášení nabude účinnosti, jakmile pro příslušný stát Úmluva vstoupí v platnost.

2. Každé takové rozšíření se provede i kdykoli později oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a vstoupí v účinnost devadesátého dne poté, kdy bylo generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů toto oznámení doručeno, nebo v den, kdy Úmluva vstoupí v účinnost pro příslušný stát, podle toho, který den je pozdější.

3. Pokud jde o území, na něž se tato Úmluva nevztahuje v době podpisu, ratifikace nebo přístupu, každý stát, jehož se to týká, posoudí možnost podniknout patřičné kroky za účelem rozšíření platnosti této Úmluvy na taková území za podmínky, že tam, kde to vyžadují ústavní předpisy, s tím vysloví souhlas vlády těchto zemí.

Čl. XI

V případě, že jde o stát federativní nebo nejednotný, platí tato ustanovení:

a) pokud jde o články této Úmluvy, jejichž provádění spadá pod zákonodárnou pravomoc federálních orgánů, bude federální vláda vázána ve stejném rozsahu jako ty Smluvní státy, které nejsou státy federálními;

b) pokud jde o články této Úmluvy, které spadají pod zákonodárnou pravomoc dílčích států nebo provincií, které nemají podle federální ústavy povinnost činit zákonodárná opatření, oznámí federální vláda co nejdříve s kladným doporučením tyto články příslušným dílčím státům nebo provinciím;

c) federativní stát, který je účastníkem této Úmluvy, poskytne na žádost kteréhokoli jiného Smluvního státu, podanou mu prostřednictvím generálního tajemníka Organizace spojených národů, údaje o právu a právní praxi federace a jejích dílčích částí, týkající

se kteréhokoli ustanovení této Úmluvy a uvádějící, do jaké míry byla tato ustanovení uskutečněna zákonodárnými nebo jinými opatřeními.

Čl. XII

1. Tato Úmluva vstoupí v účinnost devadesátého dne po datu uložení třetí listiny ratifikační nebo listiny o přístupu.

2. Pro každý stát, který Úmluvu ratifikuje nebo k ní přistoupí po uložení třetí ratifikační listiny nebo listiny o přístupu, vstoupí Úmluva v účinnost devadesátého dne po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Čl. XIII

1. Každý Smluvní stát může vypovědět tuto Úmluvu písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Výpověď vstoupí v účinnost jeden rok po dni, kdy oznámení došlo generálnímu tajemníkovi.

2. Každý stát, který učinil prohlášení nebo oznámení podle čl. X, může kdykoli poté prohlásit oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, že Úmluva se přestává vztahovat na příslušné území jeden rok po dni, kdy generální tajemník obdržel takové sdělení.

3. Tato Úmluva zůstane v platnosti pro rozhodčí nálezy, o kterých bylo zahájeno řízení o uznání a výkon dříve, než výpověď nabyla účinnosti.

Čl. XIV

Každý Smluvní stát se může odvolávat na ustanovení této Úmluvy proti jinému Smluvnímu státu toliko v tom rozsahu, v jakém je sám vázán.

Čl. XV

Generální tajemník Organizace spojených národů oznámí státům zmíněným v čl. VIII:

- a) podpisy a ratifikace podle ustanovení čl. VIII;
- b) přístupy podle ustanovení čl. IX;
- c) prohlášení a sdělení podle čl. I, X a XI;

d) datum, kdy tato Úmluva vstoupí v účinnost podle čl. XII;

e) výpovědi a oznámení podle ustanovení čl. XIII.

Čl. XVI

1. Tato Úmluva, jejíž anglické, čínské, francouzské, ruské a španělské znění má stejnou platnost, bude uložena v archivech Organizace spojených národů.

2. Generální tajemník Organizace spojených národů zašle ověřenou kopii této Úmluvy státům uvedeným v čl. VIII.

Příloha B Jmenování jediného rozhodce podle RS při HK a AK ČR

Konstituování fóra / jmenování jediného rozhodce

V rozhodčí smlouvě bylo m.j. sjednáno, cit.: *„Rozhodčí řízení bude probíhat před Rozhodčím soudem v Praze podle jeho řádu před jediným rozhodcem, jmenovaným stranami na základě vzájemné dohody, nebo pokud nedojde k dohodě, místopředsedou Rozhodčího soudu. ...“* Žalobce ve svém žalobním návrhu v bodu V. výslovně požádal, aby jediného rozhodce jmenoval předseda Rozhodčího soudu. Této žádosti bylo vyhověno, když takto učinil svým rozhodnutím místopředseda Rozhodčího soudu. Tento postup byl plně v souladu s dikcí dohody stran obsažené v rozhodčí doložce obsažené v čl. xxx Smlouvy, kterou spolu s dikcí čl. yyy. téže Smlouvy tajemník Rozhodčího soudu v rámci své pravomoci dané mu Řádem Rozhodčího soudu předběžně vyhodnotil jako platnou rozhodčí smlouvu ve formě rozhodčí doložky. Zde se totiž výslovně stanoví, že jediného rozhodce jmenuje místopředseda Rozhodčího soudu a nikoliv předseda Rozhodčího soudu tak, jak vyplývá z díkce § 21 odst. (2) Řádu Rozhodčího soudu. Konečně i místopředseda Rozhodčího soudu je při výkonu své činnosti oprávněn v souladu se statutem Rozhodčího soudu zastupovat v nepřítomnosti předsedu Rozhodčího soudu při výkonu citované pravomoci vyplývající z § 21 odst. (2) Řádu Rozhodčího soudu. V tomto případě tak došlo k aplikaci přednosti dohody stran před Řádem Rozhodčího soudu (pokud tato zásadně neporušuje principy Řádu Rozhodčího soudu, principy řízení před Rozhodčím soudem a jinak obecně závaznou právní úpravu aplikovatelnou pro rozhodčí řízení v České republice. Na základě podané žaloby a návrhu žalobce na jmenování jediného rozhodce tak místopředseda Rozhodčího soudu jmenoval jediným rozhodcem k projednání a rozhodnutí této věci dne „dd.mm.yyyy“ Dr. XY, který je zapsán na listině rozhodců vedené Rozhodčím soudem pro vnitrostátní spory, své jmenování písemně přijal a současně prohlásil, že mu nejsou známy žádné překážky, pro které by spor nemohl projednat a rozhodnout, když nadto žádnou ze stran sporu, její spřízněnou či jinak spojenou osobou, členem jakéhokoliv orgánu či obchodního vedení, zástupcem nebo zmocněncem kterékoliv ze stran nikdy nebyl a není v žádném pracovním, obchodním

či osobním spojení a není ani jinak zainteresován na průběhu a výsledku tohoto řízení. Rozhodnutí o jmenování jediného rozhodce bylo účastníkům doručeno.

Strana žalovaná svým podáním doručeným dne „dd.mm.yyyy“ uvedla, že (cit.:) „... *Podle rozhodčí sjednané doložky by měl být spor rozhodován jediným rozhodcem jmenovaným stranami na základě jejich dohody a nedojde-li k dohodě, rozhodcem jmenovaným místopředsedou Rozhodčího soudu. Žalující strana podala žalobu, aniž by se pokusila o dohodu o osobě rozhodce a k žádnému jednání o osobě rozhodce mezi stranami nedošlo. Žalovaná strana se domnívá, že v souladu s rozhodčí doložkou by se strany měly nejdříve pokusit dohodnout se na osobě rozhodce a teprve v případě neúspěchu tohoto jednání, měl by být rozhodce jmenován místopředsedou Rozhodčího soudu. Proto žalovaná strana žádá Rozhodčí soud o stanovení lhůty oběma stranám k dohodě o osobě rozhodce při současném stanovení povinnosti informovat Rozhodčí soud o výsledku tohoto jednání...*“ S ohledem na toto posledně citované podání strany žalované se jediný rozhodce podrobně zabýval dikcí části rozhodčí smlouvy, v níž se uvádí (čl. xxx), cit.: „*Rozhodčí řízení bude probíhat před Rozhodčím soudem v Praze podle jeho řádu před jediným rozhodcem, jmenovaným stranami na základě vzájemné dohody, nebo pokud nedojde k dohodě, místopředsedou Rozhodčího soudu. Rozhodčí výrok bude odůvodněný, konečný a závazný pro obě strany.*...“ Bylo totiž nutno vyhodnotit, jak vykládat text „*pokud nedojde k dohodě*“ obsažený v citované části rozhodčí smlouvy (rozhodčí doložky). Ustanovením citovaného článku Smlouvy jako částí rozhodčí doložky však pravomoc předsedy Rozhodčího soudu, resp. zde místopředsedy Rozhodčího soudu dle § 21 odst. (2) Řádu Rozhodčího soudu nijak nebyla dotčena nebo omezena a ani by to nebylo možno, nýbrž naopak byla potvrzena. Pouze byla modifikována tak, že je tato pravomoc přenesena na místopředsedu Rozhodčího soudu, což je přípustné. Dohoda stran tak, jak se o této hovoří v předmětném ustanovení Smlouvy je konsensuální akt smluvního typu jako každý jiný a týká se smluv procesního typu. V tomto směru bylo pro RS při jmenování jediného rozhodce zásadní ustanovení čl. V. žalobního návrhu, v němž žalobce výslovně požádal o jmenování jediného rozhodce. Tím tak žalobce jednoznačně potvrdil, že k takové dohodě ve smyslu čl. xxx Smlouvy nedošlo, příp. není možná, ať již z jakýchkoliv důvodů. Z tohoto důvodu místopředseda Rozhodčího soudu v rámci své pravomoci vycházející jak z § 21 odst. (2) Řádu Rozhodčího soudu, tak z čl. xxx Smlouvy této žádosti vyhověl, když byl dokonce povinen této žádosti vyhovět, neboť opak by s ohledem na charakter rozhodčího řízení,

na jeho úpravu obsaženou v předpisech *legis arbitri*, tedy v tuzemských předpisech upravujících rozhodčí řízení, podmínky jeho vedení a s ohledem na to, že tajemník Rozhodčího soudu v rámci své pravomoci při předběžném zkoumání žalobního návrhu došel k závěru, že byla mezi stranami uzavřena platná rozhodčí smlouva vztahující se na tuto věc, mohl znamenat i odpírání spravedlnosti. Posouzení výběru vhodného rozhodce bylo v tomto případě plně v kompetenci místopředsedy Rozhodčího soudu a tyto důvody nemohou být v rámci tohoto řízení ani jmenovaným jediným rozhodcem zkoumány. Jmenovaný jediný rozhodce, který je zapsán na listině rozhodců pro vnitrostátní spory Rozhodčího soudu, pak dospěl k závěru, že není vyloučen, když nemá jakýkoliv vztah k věci ani ke stranám a po důkladném zvážení své jmenování písemně přijal a tím převzal povinnost věc projednat a rozhodnout. V rámci povinností vyplývajících pro jediného rozhodce z Řádu pak tento vydal usnesení týkající se přípravy projednání věci dne „dd.mm.yyyy“. Ve věci tak bylo řádně konstituováno fórum, přičemž o své pravomoci k projednání věci již nadále rozhoduje jediný rozhodce ve smyslu § 23 Řádu, přirozeně s výjimkou rozhodování o případné námitce vyloučení, kterou však strany nevznesly a rovněž podání strany žalované ze dne „dd.mm.yyyy“ neobsahovalo projev, který by bylo možno jakkoliv vyhodnotit jako námitku vyloučení jediného rozhodce. Z tohoto důvodu již nebylo možno vyhovět žádosti strany žalované ohledně dalšího jednání o dohodě o osobě jediného rozhodce a procesním usnesením ze dne „dd.mm.yyyy“ m.j. potvrdil svou pravomoc k projednání a rozhodnutí této věci.

Příloha C Rozhodčí doložka pro jediného rozhodce IAL SE

Rozhodčí doložka (verze s jedním rozhodcem)

Spory z této smlouvy budou rozhodnuty v rozhodčím řízení jediným rozhodcem určeným do funkce dohodnutou osobou ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., a to společností IAL SE, IČO: 01456415 (dále jen „IAL SE“), zapsanou v Obchodním rejstříku ve složce H 1067, vedené u Městského soudu v Praze. V řízení bude postupováno podle zákona č. 216/1994 Sb. a hmotného práva České republiky. Místem konání a doručovací adresou rozhodčího řízení je IAL SE, organizační složka Praha, IČO: 29031117, sudiště Jablonského 640/2, 170 00 Praha 7. Poplatek za rozhodčí řízení (odměna rozhodce) činí 4 % z hodnoty předmětu sporu, nejméně však 7.000,- Kč bez DPH, maximálně potom 1.000.000,- Kč bez DPH. V případě hodnoty sporu nižší než 10.000,- Kč činí poplatek částku 3.000,- Kč bez DPH. Jako svoji adresu pro doručování v rozhodčím řízení si smluvní strany výslovně zvolily adresu uvedenou shora v této smlouvě u jejich identifikace, kromě případu, kdy strany sporu sdělí rozhodci doručovací adresu jinou. Na doručování v rozhodčím řízení se jinak přiměřeně aplikují ustanovení občanského soudního řádu, s tím, že vyvěšení na úřední desce soudu je nahrazeno vyvěšením na úřední desce rozhodce, vedené v elektronické podobě na webové stránce www.rozhodcisoud.net.

Příloha D Rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv

Rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv

Čl. 1

Smluvní strany

1.1. Jméno ... příjmení ..., nar.: ..., bydliště: ..., č. OP: ..., e-mail: ..., tel.: ... (dále jen „věřitel“)

a

1.2. Jméno ... příjmení ..., nar.: ..., bydliště: ..., č. OP: ..., e-mail: ..., tel.: ... (dále jen „dlužník“)

1.3. Pokud je v této rozhodčí smlouvě použit termín „spotřebitel“, míní se jím smluvní strana této rozhodčí smlouvy specifikovaná v odstavci 2 tohoto článku.

1.4. Pokud je v této rozhodčí smlouvě použit termín „dodavatel“, míní se jím smluvní strana této rozhodčí smlouvy specifikovaná v odstavci 1 tohoto článku.

Čl. 2

Předmět rozhodčí smlouvy

2.1. Předmětem této rozhodčí smlouvy je vynětí veškerých sporů mezi jejími smluvními stranami ze závazkových vztahů mezi nimi již uzavřených či v budoucnu vzniklých nebo v souvislosti s nimi z rozhodovací pravomoci soudů obecné soudní soustavy a založení pravomoci k rozhodování v rozhodčím řízení podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „RozŘ“).

2.2. Dlužník prohlašuje, že mu věřitel s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytl náležitě vysvětlení, aby byl schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat, že mu zejména náležitě vysvětlil

všechny následky rozhodčí doložky. Zápis z podaného vysvětlení je přílohou této rozhodčí smlouvy.

Čl. 3

Rozhodčí doložka

3.1. Všechny spory ze závazkových vztahů mezi smluvními stranami této rozhodčí smlouvy již uzavřených či v budoucnu vzniklých nebo v souvislosti s nimi, jakož i spory o platnost těchto závazkových vztahů a spory z jejich zajištění, budou rozhodnuty v rozhodčím řízení jediným rozhodcem určeným do funkce dohodnutou osobou ve smyslu ust. § 7 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., a to společností IAL SE, IČO: 01456415 (dále jen „dohodnutá osoba“), zapsanou v Obchodním rejstříku ve složce H 1067, vedené u Městského soudu v Praze. Rozhodčí řízení se koná v Praze, v sídle IAL SE, organizační složka Praha, IČO: 29031117.

3.2. Rozhodcem bude určena pouze fyzická osoba, která je způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná a získala vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu a splňující další podmínky, které stanoví RozŘ.

3.3. Smluvní strany se ve smyslu § 12 odst. 2 RozŘ dohodly, že dohodnutá osoba bude zároveň osobou, která rozhodne o případném vyloučení rozhodce. Na postup o vyloučení rozhodce se budou přiměřeně aplikovat ustanovení této rozhodčí smlouvy o postupu v rozhodčím řízení.

3.4. Ustanovení této rozhodčí smlouvy upravující postup, kterým má rozhodce vést řízení, je dohodou stran ve smyslu § 19 odst. 1 RozŘ. Není-li postup upraven v ustanoveních této rozhodčí smlouvy, postupuje rozhodce v řízení způsobem, který považuje za vhodný a vede rozhodčí řízení tak, aby bez zbytečných formalit a při poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám byl zjištěn skutkový stav věci potřebný pro rozhodnutí sporu [§ 19 odst. 2 RozŘ], a to s přiměřenou aplikací ustanovení občanského soudního řádu [§ 30 RozŘ].

3.5. Rozhodce je povinen se řídit i právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele a nesmí rozhodovat ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem. Zvoleným právem je hmotné právo České republiky. Právní předpisy rozhodce v rozhodčím řízení aplikuje stejně jako soudce v soudním řízení podle občanského soudního řádu.

3.6. Ustanovení tohoto článku má povahu pravdivých, přesných a úplných informací ve smyslu § 3 odst. 5 RozŘ. Dlužník prohlašuje, že mu bylo s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytnuto náležité vysvětlení tohoto článku a na základě toho je schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat.

Čl. 4

Způsob zahájení, místo a forma vedení řízení

4.1. Tento článek upravuje postup rozhodce v rozhodčím řízení.

4.2. Žaloba spolu s žádostí o určení osoby rozhodce se doručuje dohodnuté osobě na adresu: IAL SE, organizační složka Praha, IČO: 29031117, sudiště Jablonského 640/2, 170 00 Praha 7, případně na adresu sídla této organizační složky, která bude ke dni odeslání žaloby zapsaná v obchodním rejstříku. Žádost o určení osoby rozhodce může být součástí žaloby.

4.3. Rozhodčí řízení je zahájeno dnem, kdy dohodnutá osoba doručí žalobu jí určenému rozhodci. Určený rozhodce je povinen v písemném přijetí funkce rozhodce a na žalobu vyznačit den, kdy mu byla žaloba dohodnutou osobou doručena.

4.4. Účastníci řízení doručují rozhodci veškeré písemnosti na adresu podle odstavce 4.2., která je pro účely rozhodčího řízení doručovací adresou rozhodce.

4.5. Rozhodčí řízení je oproti soudnímu řízení neformální, je vždy ústní a neveřejné.

4.6. Dlužník prohlašuje, že mu bylo s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytnuto náležité vysvětlení tohoto článku a na základě toho je schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat.

Čl. 5

Doručování

5.1. Účastníci řízení se výslovně dohodli na tom, že jim bude doručováno na adresy uvedené v odst. 1.1. a 1.2. (adresa pro doručování), pokud pro účely rozhodčího řízení neuvedou jiné adresy. Takto bude doručen též rozhodčí nález dlužníkovi, bude-li účastníkem rozhodčího řízení.

5.2. Pokud se některý z účastníků řízení přestane na adrese pro doručování dle odstavce 5.1. z jakýchkoliv důvodů zdržovat, je povinen písemně oznámit změnu adresy do 10 dní

ode dne změny adresy pro doručování druhé smluvní straně nebo rozhodci; neučiní-li tak, bude mu i nadále doručováno na adresu uvedenou v odstavci 5.1. s tím, že veškeré písemnosti, včetně rozhodčího nálezů, které budou na tuto adresu doručovány, se budou považovat za doručené po uplynutí příslušných lhůt stanovených v občanském soudním řádu. Takto bude doručen též rozhodčí nálezn dlužníkovi, bude – li účastníkem rozhodčího řízení.

5.3. Pro doručování se přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu, přičemž uložení u soudu nahrazuje uložení u rozhodce nebo u poštovního doručovatele a vyvěšení na úřední desce soudu nahrazuje zveřejnění na elektronické úřední desce na webové adrese: <http://www.rozhodcisoud.net>.

5.4. Rozhodčí nálezn, u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle článku 6, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný; na základě takového rozhodčího nálezů lze vést výkon rozhodnutí (exekuci) na majetek účastníka řízení, který v řízení neuspěl.

5.2. Ustanovení tohoto článku má povahu pravdivých, přesných a úplných informací ve smyslu § 3 odst. 5 RozŘ. Dlužník prohlašuje, že mu bylo s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytnuto náležitě vysvětlení tohoto článku a na základě toho je schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat.

Čl. 6

Přezkum rozhodčího nálezů

6.1. Rozhodčí nálezn vydaný v rozhodčím řízení konaném na základě této rozhodčí smlouvy může být k žádosti kteréhokoliv účastníka rozhodčího řízení přezkoumán jiným rozhodcem (dále jen „přezkumné rozhodčí řízení“). Žádost o přezkoumání musí být doručena dohodnuté osobě na adresu podle odstavce 4.2., a to do 30 dnů ode dne, kdy byl účastníkovi žádajícímu o přezkoumání doručen rozhodčí nálezn. Přezkumné rozhodčí řízení se řídí touto rozhodčí smlouvou, nestanoví-li tento článek jinak.

6.2. Rozhodčí nálezn vydaný v rámci přezkumného rozhodčího řízení nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný; na základě takového rozhodčího nálezů lze vést výkon rozhodnutí (exekuci) na majetek účastníka řízení, který v řízení neuspěl.

6.3. Ustanovení tohoto článku má povahu pravdivých, přesných a úplných informací ve smyslu § 3 odst. 5 RozŘ. Dlužník prohlašuje, že mu bylo s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytnuto náležité vysvětlení tohoto článku a na základě toho je schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat.

Čl. 7

Odměna rozhodce a předpokládané druhy nákladů

7.1. Druhy nákladů, které mohou dlužníku či věřiteli v rozhodčím řízení vzniknout, jsou náklady na cestovné do místa rozhodčího řízení, náklady na právní zastoupení, hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, náklady dožádání určené dožádaným soudem, náklady a odměna opatrovníka, další zvláštní náklady, které rozhodci nebo účastníkům řízení vzniknou v průběhu rozhodčího řízení, jakož i náhrada za daň z přidané hodnoty.

7.2. Za projednání každého sporu podle této rozhodčí smlouvy se vybírá poplatek za rozhodčí řízení podle hodnoty předmětu sporu, jehož výše je určena níže. Poplatek za rozhodčí řízení sestává z odměny dohodnuté osoby za určení rozhodce a z odměny rozhodce (dále jen „poplatek za rozhodčí řízení“).

7.3. Poplatek za rozhodčí řízení je povinen zaplatit žalobce při podání žaloby a žalovaný při podání protižaloby nebo při uplatnění protinároku námitkou započtení. Návrh na přezkum rozhodčího nálezu je zpoplatněn stejně jako žaloba. Rozhodce není povinen ve věci jednat a rozhodovat, pokud není prokázáno zaplacení poplatku za rozhodčí řízení. Poplatek za rozhodčí řízení je povinen zaplatit i vedlejší účastník, jehož účast byla připuštěna. Dokud vedlejší účastník poplatek za rozhodčí řízení nezaplatí, není k projednávání věci připuštěn.

7.4. Pravidla pro přiznání nákladů řízení se budou řídit zásadou úspěchu ve sporu; náhrada nákladů řízení bude zásadně přiznána tomu, kdo bude mít ve věci úspěch. Přiznanou náhradu nebo její poměrnou část hradí úspěšnému účastníkovi řízení účastník neúspěšný. Na přiznání náhrady nákladů řízení není právní nárok, rozhodce je oprávněn náhradu nákladů ve sporu úspěšné straně ve zdůvodněných případech nepřiznat, nebo přiznat jen částečně, a to podle svého uvážení.

7.5. Výše poplatku za rozhodčí řízení se stanoví v závislosti na hodnotě předmětu sporu. Není-li stanoveno jinak, považuje se za hodnotu předmětu sporu výše peněžitého plnění nebo cena věci anebo práva bez jejich příslušenství v době zahájení rozhodčího řízení, jichž se spor týká; za cenu práva se považuje jak hodnota pohledávky, tak i závazku. Základ pro výpočet poplatku (hodnota předmětu sporu) se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru. Poplatek za rozhodčí řízení se hradí v korunách českých.

7.6. Výše poplatku za rozhodčí řízení činí 4 % z hodnoty předmětu sporu. V případě hodnoty předmětu sporu:

- a) nižší než 10.000,- Kč činí minimální poplatek 3.000,- Kč,
- b) vyšší než 10.000,- Kč, ale nižší než 25.000,- Kč, činí minimální poplatek 4.000,- Kč,
- c) vyšší než 25.000,- Kč, ale nižší než 75.000,- Kč, činí minimální poplatek 5.000,- Kč,
- d) vyšší než 75.000,- Kč, ale nižší než 125.000,- Kč, činí minimální poplatek 6.000,- Kč,
- e) vyšší než 125.000,- Kč, ale nižší než 250.000,- Kč, činí minimální poplatek 7.000,- Kč.

7.7. Maximální výše poplatku činí 500.000,- Kč. Za každého dalšího účastníka se základ poplatku podle odstavce 7.6. zvyšuje o 50%.

7.8. Nelze-li určit hodnotu předmětu sporu nebo je-li možné ji určit jen s vynaložením nepoměrných nákladů, činí výše poplatku částku 7.000,- Kč.

7.9. U sporů s mezinárodním prvkem se základ poplatku za rozhodčí řízení zvyšuje o polovinu.

7.10. Na vrácení již uhrazeného poplatku za rozhodčí řízení nemají jeho plátcí právní nárok; poplatek za rozhodčí řízení se nevrací ani v případě, kdy by došlo v řízení o zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 a násl. RozŘ ke zrušení rozhodčího nálezu, neboť poplatek za rozhodčí řízení je náhradou za službu spočívající v projednání věci v rozhodčím řízení, nikoliv odměnou za právní názor rozhodce vyslovený ve výroku rozhodčího nálezu.

7.11. Ustanovení tohoto článku má povahu pravdivých, přesných a úplných informací ve smyslu § 3 odst. 5 RozŘ. Dlužník prohlašuje, že mu bylo dodavatelem s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytnuto náležité vysvětlení tohoto článku a na základě toho je schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat.

Čl. 8

Poučení

8.1. Dlužník opakovaně prohlašuje, že byl poučen o tom, že může podle čl. 6 požádat o přezkum rozhodčího nálezů s tím, že žádost o přezkoumání musí být doručena dohodnuté osobě do 30 dnů ode dne, kdy mu byl doručen rozhodčí náleze.

8.2. Dlužník opakovaně prohlašuje, že byl poučen o tom, že ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy mu byl doručen rozhodčí náleze, může podat návrh na zrušení rozhodčího nálezů k obecnému soudu.

Čl. 9

Závěrečná ustanovení

9.1. Strany této smlouvy závazně prohlašují, že jsou osobou, které jsou plně způsobilé k právním úkonům, že nebyly své způsobilosti k právním úkonům zbaveny ani v této nebyly omezeny (v případě fyzických osob - lidí).

9.2. Dlužník závazně prohlašuje, že mu věřitel poskytl dlužníkem vyžádaný čas k nastudování RozŘ a k prostudování této rozhodčí smlouvy, zejména pak ustanovení o rozhodčí doložce a že mu byly zodpovězeny všechny otázky, na které požadoval odpověď. Dlužník prohlašuje, že mu byla s dostatečným předstihem před uzavřením této rozhodčí smlouvy poskytnuta veškerá náležitá vysvětlení, na základě kterých je schopen posoudit, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat. Veškerá vysvětlení jsou zachycena v zápisu z podaného vysvětlení, který je přílohou této rozhodčí smlouvy.

9.3. Dlužník závazně prohlašuje, že porozuměl systému řešení sporů v rozhodčím řízení a pochopil, že je alternativou řešení sporů před obecným (státním) soudem a že rozhodčí náleze je exekucním titulem, který je bez dalšího soudně vykonatelný a na základě takového rozhodčího nálezů lze vést výkon rozhodnutí (exekuci) na majetek účastníka řízení, který v řízení neuspěl.

9.4. Dlužník závazně prohlašuje, že si před podpisem této rozhodčí doložky ještě jednou nahlas rozhodčí smlouvu, včetně rozhodčí doložky přečetl, a k jejím náležitostem neměl žádných dalších otázek ani nepotřeboval poskytnout žádných dalších vysvětlení.

9.5. Všichni účastníci této rozhodčí smlouvy s jejím obsahem souhlasí, jejím náležitostem rozumí, vnímají ji vnitřně jako jasnou, srozumitelnou, určitou a jako pro všechny strany vyváženou.

V Praze dne __. __. 20__

jméno a příjmení

jméno a příjmení